

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

EVLİLİK UYUMU VE FACEBOOK KISKANÇLIĞI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

SENEM ŞENGELDİ ŞİMŞEK

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Evlilik Uyumu ve Facebook Kıskançlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

20.05.2019

Senem ŞENGELDİ ŞİMŞEK

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih 12/06./2019

Tez Başlığı:

Evlilik Uyumu ve Facebook Kıskançlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 98 sayfalık kısmına ilişkin, 12/06/2019 tarihinde tez danışmanım tarafından Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (Turnitin-Tez İntihal Analiz Programı) aşağıda belirtilen filtreleme tiplerinden biri (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı % 3 tür.

- <http://www.kutuphane.deu.edu.tr/tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/> adresindeki Tez İntihal Analiz Programı

Kullanım Kılavuzunu okudum ☒

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15) ☐

Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30) ☒

☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
☐ Kaynakça hariç,
☐ Alıntılar dâhil,
☐ Altı (6) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.

☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
☒ Kaynakça dâhil,
☒ Alıntılar dâhil.

EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı. ☒

EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd İçinde. ☐

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : Senem ŞENGELDİ ŞİMŞEK
Öğrenci No : 2016950121
Anabilim Dalı : Aile Eğitimi ve Danışmanlığı
Programı : Aile Eğitimi ve Danışmanlığı
Statüsü :

Yüksek Lisans ☒

Doktora ☐

ÖĞRENCİ

DANIŞMAN

(Adı Soyadı, İmza, Tarih)

(Unvan, Adı Soyadı, İmza, Tarih)

Senem ŞENGELDİ ŞİMŞEK

Prof. Dr. Ferda AYŞAN

12. 06. 2019

12.06.2019

Açıklamalar

1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygun kutucuğu () işaretleyerek doldurunuz.

Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine (Ali Taş Tel: +90 (232) 3018026 veya ali.tas@deu.edu.tr) başvurunuz.

2: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu* formu tezin citlenmiş ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.

3: Tez savunmasında düzeltme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.

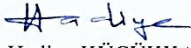
4: Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak tez başlığının tamamı, Yazar Adı (author's first name) olarak öğrencinin adı, Yazar Soyadı (author's last name) olarak öğrencinin soyadı bilgisini yazınız.

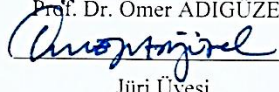
YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU

Senem ŞENGELDİ ŞİMŞEK tarafından Prof. Dr. Ferda AYSAN yönetiminde hazırlanan “Evlilik Uyumu ve Facebook Kıskançlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından “Yüksek Lisans Tezi” olarak kabul edilmiştir.

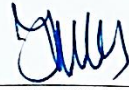
Prof. Dr. Ferda AYSAN

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ
Jüri Üyesi

Prof. Dr. Ömer ADIGÜZEL

Jüri Üyesi

12.06.2019

Prof. Dr. Süha YILMAZ
Enstitü Müdürü V.

TEŞEKKÜR

Bir tez yazmak gayret göstermeden, sebat etmeden ve destek görmeden mümkün olmuyormuş, çok iyi anladım. Bu araştırma da, kıymetli pek çok kişinin yardımı ve katkılarıyla gerçekleşmiştir; arz ederim:

Öncelikle bu zorlu işin üstesinden gelebilmek için kendi bünyesince oldukça emek verdiğine ve fedakârlık gösterdiğine bizzat tanıklık ettiğim canım kendim’e,

Başından sonuna kadar yüksek lisans öğrenimim ve tezimin her aşamasında, her daim desteğe hazır olduğunu bildiğim ve ihtiyacım olduğunda mesleki birikimini ve en önemlisi içtenliğini benden esirgemeyen sevgili tez danışmanım Prof. Dr. Ferda Aysan’a,

Bugünüme gelmemde her zerre emekleri adına, hayatıma girmiş tüm öğretmenlerime,

Veri toplama aşamasında, bu süreci bir sorun olmaktan çıkarıp bana yardım eden sevgili annem İpek Şengeldi, dayım Bülent Garipoğlu, teyzem Nüket Özdi, kuzenlerim Pınar Şengeldi ile Birol ve Erdi Ramazanoğlu, canım arkadaşlarım Özlem ve Akın Baba, Aylin ve Orçun Torun, Gülşah Çakıcı, Hasan Artun, Eda Şenli, Sencer Kiriş, Beste Delibaşoğlu, Melike Aydoğdu, Hanife Tütüncüler, Hüseyin Güven, Selin İzdar ve Özge Çetintaş’a, komşularımız Tahir Bağdatlı ve Seyhan Gündoğan’a, meslektaşım Uzman Psikolojik Danışman Seçer Seçkin Kısa’ya ve araştırmama gönüllü olarak katılan tüm evli katılımcılara,

Tezimin her aşamasında, usandırırçasına soru sorabildiğim ve benimle istisnasız her defasında samimiyetle ve ilgiyle bilgi ve deneyimlerini paylaşan arkadaşlarım Araştırma Görevlisi Yağmur Soylu ve Dr. Psikolojik Danışman Şirin Erdem Özyurt’a,

Yüksek lisans eğitimim boyunca, tüm derslere katılım gösterebilmemi sağlayan ve mesleki gelişimimi her zaman destekleyen okul müdürüm sevgili Bülent Altınışık’a,

Mevcudiyetimin “ipek” ve “çelik” sebepleri, yaşamım boyunca ve hayatın her alanında her türlü desteği son damlasına kadar sundukları ve evlatları olduğum için bana her daim şükrettiren canım anneciğim ve canım babacığım İpek ve Cemal Şengeldi ile biricik kardeşim Oğuz Şengeldi’ye,

Birlikte “eskirken, eksilmediğimiz” çok sevgili’ye, en iyi arkadaşım’a, eşim Hamdi Şimşek’e,

Yukarıda adını geçirdiğim herkese, tek tek, gönülden ve minnetle, kabul edilmeleri temennisiyle teşekkürlerimi takdim ederim...

Senem Şengeldi Şimşek

Mayıs, 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Amaç ve Önem.....	5
1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri.....	7
1.4. Sınırlılıklar.....	7
1.5. Varsayımlar.....	8
1.6. Tanımlar.....	8
BÖLÜM II.....	9
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Evlilik Uyumu ile İlgili Kavramsal Açıklamalar.....	9
2.2. Facebook Kıskançlığı ile İlgili Kavramsal Açıklamalar.....	13
2.3. Evlilik Uyumu ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Bazı Araştırmalar.....	22
2.4. Evlilik Uyumu ile İlgili Ülkemizde Yapılan Bazı Araştırmalar.....	24
BÖLÜM III.....	25
YÖNTEM.....	25
3.1. Araştırmanın Modeli.....	25
3.2. Evren ve Örneklem.....	25
3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları.....	29
3.3.1. Çiftler uyum ölçeği.....	31
3.3.2. Facebook kıskançlığı ölçeği.....	32
3.3.3. Kişisel bilgi formu.....	33
3.4. Verilerin Analizi.....	33
3.5. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği.....	34
3.6. Araştırmacının Rolü.....	35
BÖLÜM IV.....	37
BULGULAR.....	37
4.1. Betimsel İstatistikler.....	37
4.2. Araştırma Problemine Ait Bulgular.....	38

4.2.1. Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular	38
4.3. Araştırmanın Alt Problemlerine Ait Bulgular	39
4.3.1. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri ve Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiye yönelik bulgular	39
4.3.2. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlenme biçimlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular.....	39
4.3.3. Evli bireylerin evlilik uyumlarının evlenme biçimlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular.....	40
4.3.4. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular.....	41
4.3.5. Evli bireylerin evlilik uyumlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular.....	41
4.3.6. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlilik sürelerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular.....	42
4.3.7. Evli bireylerin evlilik uyumlarının evlilik sürelerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular.....	43
BÖLÜM V	44
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	44
5.1. Tartışma.....	44
5.1.1. Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik bulguların tartışılması	44
5.1.2. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri ve Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiye yönelik bulguların tartışılması	45
5.1.3. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlenme biçimlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması.....	46
5.1.4. Evli bireylerin evlilik uyumlarının evlenme biçimlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması.....	47
5.1.5. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması.....	48
5.1.6. Evli bireylerin evlilik uyumlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması.....	50
5.1.7. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlilik sürelerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması.....	51
5.1.8. Evli bireylerin evlilik uyumlarının evlilik sürelerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması.....	52

5.2. Sonuç ve Öneriler.....	53
KAYNAKÇA.....	55
EKLER.....	81
EK 1. Öğrencinin Akademik Özgeçmişi.....	81
EK 2. Kişisel Bilgi Formu.....	82
EK 3. Çiftler Uyum Ölçeği (Örnek Maddeler).....	83
EK 4. Facebook Kıskançlığı Ölçeği (Örnek Maddeler).....	84
EK 5. Uygulama İzinleri	85
EK 6. Uygulama İzinleri	86
EK 7. Etik Kurul Kararı	87

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1	Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin demografik değişkenlere göre sayısal dağılımı	37
Tablo 2	Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin yaşadıkları ilçelere göre sayısal dağılımı.....	29
Tablo 3	Facebook Kıskançlığı Ölçeği ve Çiftler Uyum Ölçeği'ne ait betimleyici veriler.....	36
Tablo 4	Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkinin Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı sonuçları.....	37
Tablo 5	Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri ve Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiye ait Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı sonuçları.....	38
Tablo 6	Evli bireylerin evlenme biçimlerine göre Facebook kıskançlık düzeylerinin Mann-Whitney U Testi sonuçları.....	39
Tablo 7	Evli bireylerin evlenme biçimlerine göre evlilik uyumlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları.....	39
Tablo 8	Evli bireylerin cinsiyetlerine göre Facebook kıskançlık düzeylerine ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları.....	40
Tablo 9	Evli bireylerin cinsiyetlerine göre evlilik uyumlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları.....	41
Tablo 10	Evli bireylerin evlilik sürelerine göre Facebook kıskançlık düzeylerine ilişkin Kruskal-Wallis H Testi sonuçları.....	41
Tablo 11	Evli bireylerin evlilik sürelerine göre evlilik uyumlarına ilişkin Kruskal-Wallis H Testi sonuçları.....	42

ÖZET

Evlilik Uyumu ve Facebook Kıskançlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Şengeldi Şimşek, Senem

Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı

Prof. Dr. Ferda Aysan

Bu araştırmanın amacı, evli bireylerde evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Araştırmada betimsel türde tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2018 yılında İzmir ili merkez ilçelerinde yaşayan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 452 Facebook kullanıcısı evli birey oluşturmuştur.

Araştırmada örneklemin evlilik uyumunu ölçmek amacıyla Çiftler Uyum Ölçeği (ÇUÖ), Facebook kıskançlık düzeyini ölçmek amacıyla Facebook Kıskançlığı Ölçeği (FKÖ) ve örneklemin demografik bilgilerini elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu olmak üzere üç adet veri toplama aracı kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığı arasında negatif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Evlilik uyumu ve bazı demografik değişkenler arasındaki ilişkiye yönelik bulgular; evli bireylerin evlilik uyumu cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermezken, evlenme biçimi ve evlilik sürelerine göre farklılaştığı yönündedir. Anlaşarak evlenenlerin evlilik uyumu, görücü usulüyle evlenenlerin evlilik uyumundan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca evliliğin ilk 5 yılında, diğer evlilik süresi aralıklarına göre evlilik uyumunun daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Facebook kıskançlığı ve bazı demografik değişkenler arasındaki bulgular ise; evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin cinsiyet ve evlilik süresine göre anlamlı bir farklılık göstermezken, evlenme biçimine göre farklılaştığı yönündedir. Görücü usulüyle evlenenlerin Facebook kıskançlık düzeyinin, anlaşarak evlenenlerin Facebook kıskançlık düzeyinden yüksek olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik uyumu, Facebook kıskançlığı.

ABSTRACT

The Investigation of The Relationship Between Marital Adjustment and Facebook Jealousy

Şengeldi Şimşek, Senem

Master Degree, Family Education and Counseling

PhD Ferda Aysan

The purpose of this study is to investigate the relationship between marital adjustment and Facebook jealousy in married individuals.

In this study, descriptive model is applied. The sample of this research consists of 452 Facebook users married individuals living in central districts of İzmir province in 2018 and participating in this study voluntarily.

In this study, three data collection tools were used, namely the Dyadic Adjustment Scale (DAS) to measure the marital adjustment of the sample, the Facebook Jealousy Scale (FJS) to measure the Facebook jealousy level of the sample and finally the Personal Information Form developed by the researcher to collect demographic information.

In this study it is found that there was a negative and significant relationship between marital adjustment and Facebook jealousy in married individuals.

Findings about the relationship between marital adjustment and some demographic variables are as follows; while the marital adjustment of married individuals does not show a significant difference according to gender, it differs according to the type of marriage and the length of marriage. The marital adjustment of the love-marriage was significantly higher than the marital adjustment of the arranged-marriages. In addition, in the first 5 years of marriage, it was revealed that marital adjustment was higher than the other marriage period ranges.

Findings between Facebook jealousy and some demographic variables are as follows; while the Facebook jealousy levels of married individuals does not show a significant difference according to gender and the length of marriage, it differs according to the type of marriage. It was determined that the Facebook jealousy level of the arranged-marriages was higher than the Facebook jealousy level of the love-marriages.

Keywords: Marital adjustment, Facebook jealousy.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu başlık altında sırayla, bu araştırmaya neden gerek görüldüğünü ortaya koyan problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın problem cümlesi ve alt problemleri, sınırlılıklar, varsayımlar ve son olarak tanımlar bulunmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Evlilik ilişkisi, insan ömründeki en önemli olaylar arasında kabul görmektedir (Hünler ve Gençöz, 2003). Sezen (2005)'e göre evlilik, insan ömründeki geçiş dönemleri arasında en ciddi olanlarından. Yeni bir ailenin kurulması yönüyle hayattaki bir dönüm noktasıdır. İnsan soyunun devamı, evlilik birliğinin kurulmasına ve böylelikle aile kurumunun oluşturulmasına bağlıdır. İnsan ilişkilerinin öğrenildiği ve sürdürüldüğü ilk yer olan aile, toplumsal değerler ve yasaların belirlediği şekilde bir kadın ve bir erkeğin yaşamlarını birleştirerek oluşturdukları toplumsal bir kurumdur (Ersanlı, 1990). Bacanlı (2001), evliliği insanlığın sürekliliğini ve aynı zamanda kişinin düzenli yaşamasını ve toplum içinde kurallara uymasını sağlayan bir kurum olarak tanımlamıştır. Evlilik, kültürlerarası farklılıklar gösterse de evrenseldir ve toplumlar açısından vazgeçilmez bir öğedir (Buluş ve Bağcı, 2016). Dünyadaki insanların çoğu, ülke ve kültürden bağımsız olarak, ömürleri boyunca en az bir kez evlilik yaşarlar (Story ve Bradbury, 2004).

Evlilik ilişkisini de kapsayan aile kurumu, toplum içindeki değişimlerden oldukça etkilenmektedir. Bu değişimlere karşı hassas yapısı nedeniyle evlilik, düzenli olarak incelenmektedir (Şendil ve Korkut, 2008). Evlilikte eşler arasındaki ilişkiler ve evliliğin kurulması da araştırmacılar tarafından irdelenen konular arasındadır (Bacanlı, 2001). Evlilik sorunlarının, eşler ve çocukların fiziki ve emosyonel iyilik hallerine yönelik tahrip edici etkileri vardır (Bloom, Asher ve White, 1978; Sardoğan ve Karahan, 2005). Evlilikte eşler arasındaki uyum ile evlilik kalitesinin sebep ve sonuçları, uzun zamandır sosyal bilimcilerin anlamak için büyük çaba harcadıkları konulardır (Belanger ve diğerleri, 2014; Bradbury, Fincham ve Beach, 2000; Şener ve Terzioğlu, 2008a; Yalçın, 2014). Çünkü evli partnerler arasındaki uyumsuzluk sadece o evlilik ilişkisi için bir problem değil, aynı zamanda toplumu da ilgilendiren sosyal bir sorundur (Burgess ve Cotrell, 1939). Aile kurumunun tüm dünya uluslarında toplumların ana unsurlarından biri olarak görülmesi sebebiyle, aile ile ilgili yapılan çalışmalar aslında toplumun psikolojik sağlığı ile geleceğine hizmet edeceğinden oldukça önemlidir (Şimşek, 2009).

Evlilik ile ilgili sorunların eşler ve çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinin aksine, evlilik ilişkisinin partnerlere sağladığı katkılar pek çok araştırma ile ortaya konmuştur. Uyumlu bir evlilik, bireylerin iyi oluşunda (Carr ve Springer, 2010; Carr, Freedman, Cornman ve Schwarz, 2014; Prolux, Helms ve Buehler, 2007; Williams, 2003; Yeşiltepe ve Çelik, 2014) etkili bir role sahiptir. Ayrıca araştırmalar, uyumlu ve mutlu bir evlilik ilişkisinin eşlerin fiziksel iyi oluşuna (Burman ve Margolin, 1992; Kiecolt-Glaser ve Newton, 2001; Zhang ve Hayward, 2006) da olumlu etkileri olduğunu göstermiştir. Bunun yanında evliliğin, eşlerin yaşam kalitelerine (Akgün ve Uluocak, 2010; Nehir, Çoban, Demirci, Özbaşaran ve İnceboz, 2009) yönelik destekleyici etkisi de araştırmacılar tarafından kanıtlanmıştır. Sürekli gelişmekte olan endüstrileşme ile birlikte evlilik ilişkisinin yapısı da değişmiştir ve bu durum, değişen topluma uyum gösterebilmek adına evliliğin yapısını anlamayı ve iyi değerlendirmeyi gerekli kılmıştır (Çelik ve Yazgan İnanç, 2009). Bu bağlamda, evliliklerin nasıl geliştiğini ve işlediğini araştırmak ve anlamak, evlilik sorunlarının müdahalesine ve önlenmesine de katkıda bulunacaktır (Karney ve Bradbury, 1995).

Evlilik ilişkilerinin kalitesi ve istikrarı, sosyal bilimlerde çok dikkat çekmektedir. Evlilik kalitesi, evlilik uyumu, evlilikte başarı, evlilikte istikrar, evlilik doyumu ve evlilik memnuniyeti değişkenleri, evliliğin ve aile ilişkilerinin en çok çalışılan yönleridir (Erbil ve Hazer, 2018; Erbek, Beştepe, Akar, Eradamlar ve Alpkın, 2005a; Spanier, 1979; Spanier ve Lewis, 1980). Bu sebeple bu kavramları ayırt etmek, tanımlamak ve işlevsel hale getirmek için yapılan çalışmaları incelemek anlamlı olacaktır (Sabatelli, 1988). Evlilik ve ilişkili bu kavramların çalışılmasına olan ilgi, yüksek boşanma oranları, danışmanlık ve terapi hizmetlerinin her zamankinden daha yaygın bir şekilde mevcut olması, akıl sağlığı hizmetlerinin daha fazla kabul görmesi ile ilişkilidir. Danışman ve terapistler, evlilik ve aile ilişkilerinin daha iyi anlaşılması ve dahası giderek artan evlilik problemlerinin teşhisinde ve müdahalesinde etkili olabilecek bilgilerle becerileri öğrenmeleri gerektiğini keşfetmiştir. Dolayısıyla evlilik ilişkilerinin çalışılmasını ve tedavisini kolaylaştırabilen dikkatle yapılmış araştırmalara ihtiyaç vardır (Spanier, 1979).

Bir kavram olarak “evlilik kalitesi” evlilik ve aile araştırmacıları arasında daha fazla kullanım kazanmıştır, çünkü evlilik araştırmalarında geleneksel bağımlı değişkenler olan tüm değişkenleri kapsar (Spanier ve Lewis, 1980). Evlilik kalitesi, bir evliliğin ne kadar iyi işlediğini yansıtan en genel terim olarak kabul edilmekle birlikte, bu kavramın yayınlanmış bir ölçütü yoktur. Tüm araştırmacılar, evlilik kalitesini içeren daha spesifik kavramlardan birine odaklanarak çalışmayı tercih etmiştir (Spanier, 1979). Evlilik uyumu kavramı ise, aile

ile evlilik problemlerine kaynaklık eden etmenlerin incelenmesinde en çok odaklanılan içeriklerdendir (Fıfıloğlu, 1992). Evliliğin kalitesini yükseltmek amacıyla pek çok araştırmacı evlilik uyumunu kavramsal yönüyle tanımlama ve partnerler arasındaki uyumu etkileyen faktörleri tespit etme yönünde çalışmalar yapmaya yönelmiştir (Koydemir, Selışık ve Tezer, 2005). Ancak evlilik uyumunu kullanan çok fazla çalışma olmasına rağmen, bunun için yeterli bir teori ya da tanımlı hakkında genel bir fikir birliğı yoktur (Spanier, 1972; Yılmaz, 2001a). Çünkü çeşitli sosyal, psikolojik, kişisel ve demografik faktörler evli bir çiftin evlilik uyumuyla ilgilidir (Glenn, 1990; Robinson ve Blanton, 1993).

Evlilik uyumu kavramı ile ilgili alanyazında yapılan tanımlamalara bakıldığında, Spanier (1972) evlilik uyumunu, çatışmadan arınmış, karı koca arasındaki temel sorunların olabildiğince anlaşmaya vardığı, partnerlerin ortak ilgi alanlarına sahip olduğı ve boş zamanlarında bunlara birlikte katıldıkları ve birbirlerine sevgi gösterdikleri bir ilişki olarak tanımlamıştır. Evlilik uyumu gösteren evli bireyleri sorunsuz aile geçmişlerinden gelen olgun, istikrarlı ve uyumlu insanlar olarak tarif etmiştir. Uyumlu bir evlilik, eşlerin birbirleriyle sık sık etkileşimde olduğı, önemli evlilik sorunlarına yönelik genellikle aynı fikirde oldukları, birbirleriyle açık bir biçimde iletişime geçtikleri ve çatışmaları karşılıklı olarak olumlu bir şekilde çözüme kavuşturabildikleri bir ilişki şeklinde düşünülmüştür (Locke ve Wallace, 1959; Spanier, 1976).

Partnerlerin birbirleriyle etkileşim içinde oldukları, aile ile ilgili meselelerde aynı görüşü paylaştıkları ve sorunları karşılıklı olarak pozitif şekilde çözüme kavuşturdukları evlilikler, uyumlu bir evlilik olarak kabul edilebilir (Erbek ve diğerleri, 2005a). Kanser ve Arkar'a (2011) göre evliliğin devamı ve sağlıklı aileye ulaşılması, aslında iki ayrı birey olan eşlerin uyumu çerçevesinde mümkün olmaktadır. Evlilik uyumu, bütün aile üyelerinin bedensel ve ruhsal sağlığını etkileyen ve olumlu bir evliliğe ulaşmayı sağlayan kritik bir unsurdur (Kalkan ve Ersanlı, 2008).

Evli bireylerin yaşamları üzerinde böylesine etkisi olan evlilik uyumunu etkileyen farklı etmenlerin tespit edilmesi, çağımızda boşanma oranlarının yüksek olması sebebiyle de oldukça önemlidir (Güngör ve İlhan, 2008). Literatür gözden geçirildiğinde evlilik uyumunun pek çok değişkenle ilişkisinin çalışıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların temel amacı, evlilik uyumu ile ilgili temel faktörleri belirlemektir (Fıfıloğlu, 2001). Ancak, şimdiye dek Facebook kıskançlığı ile ilişkisi bir değişken olarak incelenmemiştir.

Günümüzde iletişim, cep telefonlarının ve bilgisayarın yaygın kullanımıyla beraber bambaşka bir boyuta ulaşmıştır. Facebook, Instagram, Twitter gibi tüm dünyada kullanılan sosyal iletişim ağıları aracılığıyla, sözlü, sözsüz ve yazılı türleri bulunan geleneksel iletişime

yepyeni bir düzey kazandırılmıştır (Demirtaş-Madran, 2016). Sosyal ağ siteleri, bireylerin kendi kurdukları çevrimiçi bir profil aracılığıyla kendilerini sunmalarına, birbirlerinin profillerine yorum gönderebilecek arkadaş listeleri oluşturabilmelerine, başkalarıyla iş, arkadaşlık, romantik ilişki düzeylerinde bağlantı kurabilmelerine, tanıdıkları ya da yeni tanıyacakları kişilerle etkileşimde bulunmalarına, hobi, müzik, politika gibi ortak ilgi alanlarına dayalı sanal gruplara katılabilmelerine imkan sağlamaktadır (Ellison, Steinfield ve Lampe, 2007). Bu tür hizmetleri sağlayan sosyal ağların kullanıcıları arasındaki ilişkilerin yapısı ve kullanım amaçları farklılıklar taşıyabilir (Yıldırım, Özdemir ve Alparlan, 2018). Kişilerin kendilerini, ürettiklerini ya da iş yerlerini tanıtmaya, mevcut ilişkilerini sürdürme ve yeni arkadaşlıklar edinme, eğlenceyi paylaşma, karşılıklı ya da bireysel olarak fikir, haber, fotoğraf, video gibi ürünleri paylaşma olanağı vermesi, sosyal ağ sitelerinin aktif kullanıcı sayısını artırmasının yanında kullanım amaçlarını da benzer oranda artırmıştır (Barış ve Tosun, 2013).

Sosyal ağlarla birlikte bireyler mevcut ilişkilerini sürdürebildikleri gibi yeni ilişkiler de başlatabilmektedir (Demirtaş-Madran, 2016; Drouin, Miller ve Dibble, 2014; Hand, Thomas, Buboltz, Deemer ve Buyanjargal, 2013; Young, Dutta ve Dommetty, 2009). Bu açıdan sosyal iletişim ağlarının, özellikle yakın ilişkileri, gerek olumlu gerekse olumsuz pek çok yönüyle etkilediği görülmektedir (McDaniel, Drouin ve Cravens, 2017; Tokunaga, 2011).

Sosyal ağlar arasında, özellikle oldukça yaygın kullanımı sebebiyle Facebook'un çok daha güçlü bir etkisi olduğu söylenebilir (Demirtaş-Madran, 2016). 2014 yılında Mark Zuckerberg tarafından kurulan Facebook, Ocak 2019 verilerine göre 2,27 milyar aktif kullanıcı sayısı ile dünya genelinde en fazla kullanıcıya sahip sosyal medya sitesidir ("Most popular social networks", 2019). 2018 yılı boyunca tüm dünya ülkelerinde en fazla ziyaret edilen üçüncü web site olan Facebook ("The top 500 sites", 2019) ülkemizde de benzer şekilde en çok ziyaret edilen dördüncü web site ("Top Websites Ranking", 2018) olma özelliğini korumaktadır. Facebook, Aralık 2018 itibarıyla dünya üzerinde günlük 1,52 milyar, aylık ise 2,32 milyar aktif kullanıcı tarafından ziyaret edilmektedir ("Facebook Newsroom", 2018).

Günümüz iletişim manzarasında, Facebook popüler ve kullanımı kolay olması sebebiyle, kişilerarası ilişkileri başlatmak ve sürdürmek için yaygın olarak kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra arkadaşlık talepleri aracılığıyla romantik çıkarlar ile kolayca bağlantı kurmaya izin veren yapısı ve arkadaş adı altında romantik ve cinsel alternatifler sunması sebebiyle de ilişki problemleri yaratabilir (Drouin, Miller ve Dibble, 2014). Facebook,

insanlara ilişkilerini ve neredeyse hayatlarının diğer tüm yönlerini çok daha geniş bir kitleye yayınlama imkanı sağlamıştır. Bu değişim, ilişkilerde mahremiyeti yeniden tanımlayarak sosyal ağ kullanıcılarının, başkalarının ilişkilerine daha fazla erişebilmesine yol açmıştır (Fox, Osborn ve Warber, 2014). Aynı zamanda bu değişim, romantik ilişkisel süreçleri önemli ölçüde değiştirme potansiyeline sahiptir (Fox, Osborn ve Warber, 2014; Iqbal ve Jami, 2017). Yapılan çalışmalar Facebook kullanımının, romantik ilişkilerde özellikle kıskançlığı tetiklediğini göstermektedir (Hudson ve diğerleri, 2015; McAndrew ve Shah 2013; Muise, Christofides ve Desmarais, 2009; Muscanell, Guadagno, Rice ve Murphy, 2013; Stewart, Dainton ve Goodboy, 2014). Facebook aracılığıyla yaşanan kıskançlık sebebiyle de birçok yakın ilişkinin boşanma ile sonuçlandığı bilinmektedir (Valenzuela, Halpern ve Katz, 2014). Bu nedenle son dönemlerde Facebook'un aldatma, ayrılık ve boşanmadaki rolünü vurgulayan haberler ve araştırmalar yapılmıştır (Clayton, Nagurney ve Smith, 2013; Goldwert, 2012). Facebook'un evli bireyler üzerindeki etkilerini incelemek için alınabilecek geçerli ve güvenilir önlemler, evlilik uyumunu geliştirmek adına daha iyi bir anlayış ve planlamaya katkıda bulunabilir (Iqbal ve Jami, 2017).

Dünya genelindeki gibi Türkiye’de de yaşanan hızlı sosyal, finansal, kültürel, psikolojik değişimlerden evlilik ve aile ilişkileri de payını ciddi oranda almaktadır (Şener ve Terzioğlu, 2008a; Şimşek, 2009). Dolayısıyla evli bireylerin yaşadığı sorunlar eskiye oranla çeşitlilik göstermekte, daha karmaşık bir hale gelmekte ve evli partnerler arasındaki uyum problemleri giderek artmaktadır (Şener ve Terzioğlu, 2008a). Bu toplumsal değişim sürecine adapte olması gereken kurumlardan en önemlisi ise ailedir (Şimşek, 2009). Sosyal medya kullanımı Türkiye’de de oldukça yaygın olduğu halde, bu durumun kişisel, toplumsal ve ilişkiler üzerindeki etkilerini araştıran az sayıda çalışmanın mevcut olduğu tespit edilmiştir (Caz ve Göksel, 2018; Demirtaş Madran, 2016; Latif, Kandemir, Gökaya ve Karaman, 2018; Tiryaki ve Karakuş, 2018). Literatür incelendiğinde, Türkiye’de evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkiyi direkt inceleyen bir çalışma olmadığı fark edilmiştir. Bu noktadan hareketle bu araştırma kapsamında evlilik uyumunun Facebook kıskançlığı açısından ele alınması, araştırma konusu olarak planlanmıştır.

1.2. Amaç ve Önem

Bu araştırmadaki temel amaç, evli bireylerde evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Aile kurumunun, üyelerinin toplumsal yaşamları ve ilişkilerinde sağlıklı olabilmeleri adına düzgün bir biçimde işlemesi ve oluşan aksaklıkların çözülmesi gerekmektedir. Değişimlerin çok hızlı yaşandığı günümüzde, yaşam koşulları da aynı şekilde hızla değişmektedir (Akgün ve Polat Uluocak, 2010). Tüm bu süreçte evliliğin

yapısının da değiştiği açıktır. Toplumsal yaşamın sağlıklı sürmesi, evlilikte doyum ve uyumun yakalanması ile ilişkilidir ve bu sebeple evlilik ilişkisinin anlaşılması ve doğru şekilde yorumlanması son derece önemlidir (Çelik ve Yazgan İnanç, 2009). Çünkü evliliğin dayanıklı ve sağlam oluşu, sadece evli partnerler adına değil, tüm aile üyeleri ve dahası toplum sağlığı adına da kritiktir. Dolayısıyla evlilikte uyumun, diğer faktörlerle olabilecek ilişkisinin incelenmesi önem taşımaktadır (Güngör ve İlhan, 2008). Tüm bunların yanında sosyal medya kullanımı konusunda, evli kişilerin aile ve toplumsal yapılara zarar vermemesi için sosyal medya araçlarını özenli bir şekilde kullanmaları ve bu noktada hassas davranmaları bir zorunluluktur (Tiryaki ve Karakuş, 2018). Ancak romantik ilişkilerin Facebook kullanımından oldukça etkilendiği, partnerler arasında kıskançlığa yol açan ve kıskançlık kaynaklı ayrılma-boşanma ve şiddet vakalarına sebebiyet veren olumsuz etkilere sahip olduğu araştırmalarla kanıtlanmıştır (Demirtaş Madran, 2016). Ayrıca Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2017 yılı boşanma istatistikleri incelendiğinde, boşanan çiftlerin sayısında 2016 yılına göre artış olduğu ve boşanma hızının en yüksek olduğu il olarak İzmir'in tespit edildiği görülmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2018).

Alanyazın incelendiğinde, evlilik uyumu ve güncel bir sorun olan Facebook kıskançlığının doğrudan ilişkisine yönelik Türkiye'de henüz herhangi bir çalışma olmadığı fark edilmiştir. Ülkemizde Facebook kıskançlığına yönelik Demirtaş-Madran'ın (2016) üniversite öğrencileri arasından seçilen katılımcılarla ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması çalışması bulunmaktadır. Ayrıca Demirtaş-Madran (2018) Facebook kıskançlığı ile saldırganlık arasındaki ilişkiyi ve bazı kişisel ve ilişkisel değişkenleri inceleyen başka bir çalışma daha yapmıştır. Caz ve Göksel (2018) spor bilimleri alanında görev yapan ve flört durumu birbirinden farklı olan 216 akademik personelin Facebook kıskançlığı düzeylerini inceleyen bir araştırma yapmıştır. Latif, Kandemir, Gökkaya ve Karaman (2018) ise, romantik partnerler arasında Facebook kullanımından kaynaklanan tartışma ve partnerlerin Facebook'u kısıtlayan/kontrol eden davranışları biçiminde kendini gösteren Facebook kıskançlığının öngörülmesine yönelik bir ölçek geliştirmişlerdir. Bir başka çalışma ise Tiryaki ve Karakuş'un (2018) 296 evli bireyde ikili ilişkilerde güven, evlilik doyumu, Facebook kıskançlığı ve yaşam doyumunu inceledikleri bir içeriğe sahiptir. Türkiye'de sadece evli yetişkinlerle yapılan ve evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkiyi ölçen hiçbir çalışma olmaması dikkat çekicidir.

Bu araştırmayla birlikte şimdiye dek birlikte çalışılmamış olan evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığı değişkenleri bir arada ele alınacaktır. Böylece Türk kültüründen elde edilmiş bulguların, Türkiye'deki evliliklere, ikili ilişkilere, aile ve evlilik danışmanlığı

literatürüne katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu çalışmanın Türkiye’de boşanma hızının en yüksek olduğu İzmir ilinin merkez ilçelerinde yaşayan evli bireyler aracılığıyla gerçekleştirilmiş olmasının da önemli olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda bu çalışmanın gelecekte yapılması planlanan benzer araştırmalara veri sağlaması umulmaktadır. Tüm bunların yanında bu araştırma aracılığıyla evli bireylerin evlilik uyumlarını etkileyen güncel faktörlerin tespit edilmesinin, evlilik ilişkilerinde yaşanan ve yaşanabilecek problemlere yönelik önleme ve müdahale çalışmalarına kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir.

1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri

Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? Evli bireylerin evlilik uyumları ve Facebook kıskançlık düzeyleri bazı sosyodemografik değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?

Alt Problem 1: Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri ve Çiftler Uyum Ölçeği’nin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Alt Problem 2: Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri evlenme biçimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Alt Problem 3: Evli bireylerin evlilik uyumları evlenme biçimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Alt Problem 4: Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Alt Problem 5: Evli bireylerin evlilik uyumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Alt Problem 6: Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri evlilik sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Alt Problem 7: Evli bireylerin evlilik uyumları evlilik sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıda sıralanmıştır.

1. Araştırmadan elde edilen bulgular, araştırma kapsamında kullanılan Çiftler Uyum Ölçeği, Facebook Kıskançlığı Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu dahilinde ölçülen özelliklerle sınırlıdır.

2. Bu araştırma, 2018 yılında İzmir ili merkez ilçelerinde yaşayan evli bireylerden oluşan gönüllü örneklem grubundan toplanan verilerle sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmanın varsayımı aşağıdaki gibidir.

1. Araştırmaya katılan gönüllü evli bireylerin bu çalışmada kullanılan Çiftler Uyum Ölçeği, Facebook Kıskançlığı Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu'ndaki soruları içtenlikle yanıtladıkları varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Evlilik Uyum: Evli bireylerin birbirleriyle sık sık etkileşimde olduğu, önemli evlilik sorunlarına yönelik genellikle aynı fikirde oldukları, birbirleriyle açık bir şekilde iletişim kurdukları ve anlaşmazlıkları karşılıklı olarak tatmin edici bir şekilde çözdükleri bir evlilik ilişkisidir (Spanier, 1976).

Facebook Kıskançlığı: Romantik partnerler arasındaki kıskançlık deneyiminin Facebook'a özel bağlamda yaşanması ve çoğunlukla partnerlerin profillerinin aşırı gözetimi ile sonuçlanmasıdır (Muisse, Christofides ve Desmarais, 2009).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu başlık altında sırayla, evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığına yönelik kavramsal açıklamalar ele alınmaktadır. Ayrıca evlilik uyumu ile ilgili yurt dışında ve Türkiye’de yapılmış bazı araştırmalar bulunmaktadır.

2.1. Evlilik Uyumu ile İlgili Kavramsal Açıklamalar

Bu kısımda, genel olarak evlilik uyumunun evlilik ilişkisindeki yeri açıklanmakla birlikte, ilk olarak ailenin tanımı ve evlilik ilişkisi ele alınacak, ardından evlilik ilişkisinin kalitesiyle ilgili kavramlara değinilecek ve son olarak da evlilik uyumu kavramına ilişkin bilgiler aktarılacaktır.

Aile, insanlığın varoluşundan beri bütün toplumlarda vazgeçilmez ve ortak bir değer olarak kabul edilmiş bir kurumdur. İnsan türünün sürekliliği ve kültür aktarımı, evlilik sözleşmesi ile oluşan aile sistemi sayesinde mümkün olmaktadır. Dolayısıyla aile kurumunun sağlıklı kurulması ve sürdürülmesinde de gerekli tüm koşulların sağlanması bir zorunluluktur

(Çiftçi ve Biçici, 2005). Ailenin kurulması ve doğacak çocuklarla birlikte yeni bir neslin yetiştirilmesi yönleriyle evlilik, insan ilişkilerinin en önemlisi ve temeli olarak tanımlanmıştır (Larson ve Holman, 1994). Gökçe (1978) evliliği, insan topluluklarının yaşamları süresince uygulayıp geliştirdikleri ve kültürden kültüre farklılık gösteren toplumsal unsurlarla çevrili bir kavram şeklinde ifade etmiştir. Evlilik, her kültürün birbirinden farklı değerlere sahip olması ve evliliğin hangi cinsiyetler arasında, kaç kişiyle ve hangi şartlar dahilinde gerçekleşebileceğine dair farklı kuralları olması sebebiyle kültürlerarası değişkenlik gösterebilir. Çok farklı uygulamaları bulunmasına rağmen, evlilik en temelde, toplumun onayını almış, kadın ve erkek veya kadınlar ve erkekler arasında kurulan bir ilişki türü ve aynı zamanda aile birliğinin sürekliliğini sağlayan bir kurum olarak tanımlanabilir (Gökçe, 1978).

Budak (2005) ise evliliği, en az iki birey ile ilgili hukuki açıdan veya toplum tarafından onaylanmış, partnerlere türlü hak ve yükümlülükler veren, genel olarak cinselliği de barındıran özel bir ilişki şeklinde ifade etmiştir. Sosyal kurumlardan biri sayılan evlilik, toplum içinde üretimi hedefler ve aile yapısının da temeli şeklinde algılanır. Duygusal, davranışsal, biyolojik ve resmi yönleriyle sosyal bir sistem olan evlilik (Tutarel-Kışlak, 1999), yetişkinlerin hayatındaki kritik kararlardan birisi olmasının yanında, toplumun da ana yapılarından sayılan aile birliğini yaratması sebebiyle oldukça önem arz eder. Bu

gerekçelerle evlilik ilişkisi, toplumsal ve akademik olarak üzerinde dikkatle durulan bir kavram olma niteliğini her daim korumuştur (Kublay ve Oktan, 2015).

İnsan, toplumsal bir varlıktır ve yaşantısını başkalarıyla kurduğu ilişkilerle sürdürür. Bu sebeple yaşam doyumunun kaynaklarından biri olan evlilik ilişkisi de insan yaşamında son derece önemlidir (Yeşiltepe ve Çelik, 2014). Çoğu yetişkin için, evlilik diğer sosyal ilişkilerle karşılaştırıldığında insan yaşamında merkezi bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, bu özel ilişkiyi anlamak için büyük önem verilmiştir (Holt-Lunstad, Birmingham ve Jones, 2008). Gove, Hughes ve Style (1983), yaptıkları bir araştırmada evli bireylerin yaşam doyumunu, mutluluk ve depresyon riskinin, bekar bireylere oranla daha düşük olduğunu bulmuştur.

Evlilik, bireyin yaşamında ve toplumsal hayat içinde çeşitli işlevlere sahip olduğu için önemi göz ardı edilmemelidir. Birçok insan, eşiyle mutlu ve tatmin edici bir ilişki kurmaya çalışmaktadır ve evlilik ilişkisi tatmin edici olduğunda, evli bireyin yaşamına değerli katkılar sağlar. Evliliğin psikolojik sağlıkla ilişkili olduğu gösterilmiştir (Scorsolini-Comin ve Santos, 2012; Shek, 1995; Waite, Luo ve Lewin, 2009). Evlilik doyumunu, fiziksel sağlık üzerindeki olumlu etkisiyle de tartışılmıştır (Gottman ve Levenson, 1992; Joung ve diğerleri, 1997; Shek, 1999). Aynı zamanda evlilik, evli bireylerde bir aidiyet duygusu ve ilişkili olumlu duygular yaratır. Bu aidiyet duygusu da bireylerde daha iyi sağlık durumu ile ilişkilidir (Baumeister ve Leary, 1995).

Evlilik ilişkisindeki sorunların dikkati çekmesi ve araştırılması, çiftlerin evliliklerinden aldığı doyumunu tatminsel aşamaya getirebilmek adına önem teşkil eder. Bu sebeple araştırmacılar, aile ve evlilik yapısının değerlendirilmesinde, etraflı bir bakışa sahip olunmasının önemini vurgulamaktadır (Çelik ve Yazgan İnanç, 2009). Çünkü temel aile değişkenlerinin daha iyi anlaşılması ve geliştirilmesi, sağlıklı bir aile ve toplum yaşamına katkıda bulunacaktır (Greeff, 2000). Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yüksek boşanma oranı, yetişkinler ve çocuklar için fazlaca duygusal, ekonomik ve sosyal maliyetlerle sonuçlanmıştır. Bu da, aile uzmanlarını, evlilik kalitesini etkileyen faktörleri daha iyi anlamaları konusunda mecbur kılmaktadır (Larson ve Holman, 1994). Günümüzde çoğu insan artık evliliği zorunlu olarak yerine getirilmesi gereken bir yükümlülük olarak görmemektedir. Bunun yerine evlilik, daha gönüllü hale gelmiştir ve çiftin birlikte olma arzusunu ve birbirlerine duydukları sevgiyi sembolize etmektedir. Böyle bir bağlamda, evliliklerin kalitesini ve istikrarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi son derece önemlidir (Sternberg ve Hojjat, 1997).

Evlilik kalitesini araştıran çok fazla çalışma olmasına rağmen terminoloji konusundaki anlaşmazlık nedeniyle terimin kavramsallaştırılması noktasında belirsizlik bulunmaktadır. Alandaki araştırmacılar, evlilik kalitesi kavramını incelemek için farklı terimleri tercih etmişlerdir. Bu terimler farklı ancak örtüşen kavramları temsil etmekte ve ilgili araştırmalarda oldukça karışıklığa yol açmaktadır (Bradbury, 1995; Fincham ve Bradbury, 1987). Evlilik ilişkisinin değerlendirilmesinde; “evlilik istikrarı”, “evlilik mutluluğu”, “evlilik uyumu”, “evlilik memnuniyeti”, “evlilik kalitesi”, “evlilik başarısı” ve “evlilik doyumu” şeklinde çok sayıda farklı kavram kullanılmıştır (Bradbury, 1995; Fincham ve Bradbury, 1987; Glenn, 1990; Heyman, Sayers ve Bellack, 1994; Lively, 1969; Spanier ve Lewis, 1980).

Glenn (1990), 1980'lerde evlilik kalitesi ile ilgili araştırma literatürünü gözden geçirmiş ve bu konudaki çalışmaların artmasıyla birlikte değişkenler arasındaki kavramsal belirsizliğin biraz daha azaldığını fark etmiştir. Sabatelli (1988) “evlilik doyumu” kavramının, bireyin ilişkideki öznel izlenimini ifade ettiğini düşünmektedir. Ancak Fincham ve Bradbury (1987), değerlendirmenin çift veya ilişki bazlı olması gerektiğini savunmaktadır. “Evlilik kalitesi” ve “evlilik memnuniyeti” kavramlarının ise, kişinin evlilik ilişkisine dair değerlendirmesine atıfta bulunduğunu vurgulamaktadır (Fincham ve Bradbury, 1987). Yakın zamana kadar, bazı araştırmacılar evlilik kalitesini ve evlilik memnuniyetini birbirlerinin yerine kullanmıştır. Bununla birlikte, bir bireyin memnuniyetini ve evlilik kalitesini algılayışının, birey veya çift olmak üzere, iki ayrı kavram olduğu açıkça ortaya çıkmıştır (Chung, 1990). Öte yandan bazı araştırmacılar, evlilik ilişkisinin sadece eşlerin evliliğe dair duyguları ile değerlendirilebileceği fikrini savunarak “evlilik doyumu” veya “evlilik mutluluğu” kavramlarını kullanmayı tercih etmiştir. Bazı araştırmacılar ise partnerlerin evliliğe yönelik duygularının yanı sıra ilişki sorunları, iletişim ve çatışmayı da kapsayan ve daha boyutlu bir terim olan “evlilik uyumu” kavramını kullanmayı tercih etmişlerdir (Glenn, 1990). Evlilik uyumunun, evlilikte doyum ile evlilikte mutluluğu da içeren daha kapsayıcı bir terim olduğu iddia edilmektedir (Spanier ve Cole, 1976). Heyman, Sayers ve Bellack (1994), yaygın olarak kullanılan “evlilik memnuniyeti” ve “evlilik uyumu” kavramlarının çok yüksek düzeyde korele olduğunu iddia etmiş ve bu iki kavramı birbirinin yerine kullanmışken, Lively (1969) bu terimlerdeki farklılıklara odaklanmıştır.

Bu kavramlar arasında; terminolojideki karışıklık, kendine özgü bir tanımdan ve kavramsal açıklıktan yoksun olması gerekçeleriyle eleştirilmesine rağmen, “evlilik uyumu” kavramı aile literatüründe uzun yıllardır önemli bir değişken olmuştur (Fışıloğlu ve Demir, 2000). Evlilik uyumunun sistematik bir şekilde incelenmesi, evliliklerin niteliklerinin neden

ve nasıl değiştiğini araştırmanın toplumsal önemi nedeniyle gelişmeye devam etmektedir (Bradbury, Fincham ve Beach, 2000).

Literatür incelendiğinde; Locke ve Williamson (1958) evlilik uyumunu, bir evlilikte çatışmaları önleme veya çözme girişimi, eşlerin evlilik ilişkisinden ve birbirinden memnun olma hissi, ortak çıkarların ve faaliyetlerin paylaşılması ve eşlerin evlilik beklentilerinin karşılanması gibi bazı özelliklerin varlığı olarak tanımlamıştır. Lively (1969), evlilik uyumunu, karı koca arasındaki ilişkinin sürekli gelişmesi ve aralarındaki devamlılığa dayanması şeklinde tanımlamıştır. Ayrıca evliliğin dinamik yapısının, evlilik uyumu kavramı ile vurgulandığını da belirtmiştir. Spanier (1976), evlilik uyumunu, devam eden ve sürekli değişen bir süreçte derece meselesi olarak açıklar. Uyumun derecesi ise iyi veya zayıf olmaya yakınlık açısından değerlendirilebilir. Evlilik uyumu, partnerler arasında ahenkli bir ilişkinin sağlanabilmesi adına ihtiyaç olduğuna inanılan süreçleri ifade etmek için kullanılmıştır (Spanier, 1976; Sabatelli, 1988). Spanier ve Lewis'e (1980) göre, yüksek evlilik kalitesinin iyi uyum, yüksek düzeyde evlilik mutluluğu, yeterli iletişim, birliktelik ve yüksek düzeyde evlilik memnuniyeti ile ilgili olduğuna öne sürülmektedir. Evlilik uyumu kavramı, aile içi uyum ve aile işlev bozukluğu ile ilgili faktörlerin belirlenmesinde çok fazla dikkat çekmektedir, çünkü diğer alanlara uyarlanabilir olması veya arabulucu olması gerekçeleriyle evlilik uyumunun önemine dair artan bir kabul vardır (Fışıloğlu ve Demir, 2000).

Tutarel-Kışlak ve Çabukca'ya (2002) göre, evlilik uyumu genellikle evliliğin zorunlu ve gönüllü yönleri arasında bir denge olduğunda kurulur. Aynı zamanda evlilik uyumu, farklı kişilik özelliklerine sahip eşlerin mutluluğa ve müşterek hedeflere ulaşabilmek adına bir bütün olarak tamamlandıklarında sağlanabilmektedir. Ayrıca evlilik uyumunun, evliliklerde mutluluk ve memnuniyet düzeyini belirlediğini savunmaktadırlar. Gülsün, Ak ve Bozkurt (2009) evlilik uyumunu, evlilik ilişkisinde süreç içinde, olumlu ve olumsuz pek çok etken eşliğinde eşler arasında oluşan bir denge şeklinde tanımlamaktadır. Bu dengenin evliliğin kalıcılığını sağlayan ya da evliliği bozan nitelikte olabildiğine ve aynı zamanda evlilik ilişkisinin bütün dinamiklerini etkileyebilen kritik faktörlerden biri olduğunu ifade etmektedirler. Kublay ve Oktan (2015) ise evlilik uyumunu, evli bireylerin ilişkilerini sağlıklı ve mutlu bir şekilde sürdürmelerini ifade etmesi bakımından önemli kabul etmektedir. Uyumlu ve etkili bir evliliğe sahip olmak, tüm aile üyelerinin refahı için gereklidir. Mutluluk, başarı, memnuniyet ve anlaşma, evliliğin uyumunu tanımlamak için kullanılmıştır (Larson ve Holman, 1994). Uyumlu yüksek olan evliliklerin aksine, kendilerini evliliklerinde mutsuz olarak ifade eden, eşleriyle ortak etkinliklere nadiren katılan, sık sık

anlaşmazlıklar yaşayan çiftlerin, evliliklerinin istikrarsız ve sağlam olmadığını düşünmeleri muhtemeldir (Amato ve Hohmann-Marriott, 2007).

Evlilik uyumuna ilişkin tanımlamalardaki bu farklılıklar, evli çiftlerin evlilik uyumunun sosyal, psikolojik, kişisel ve demografik pek çok faktörden etkileniyor olmasından kaynaklanmaktadır (Fışıloğlu ve Lorenzetti, 1994; Fışıloğlu ve Demir, 2000). Sevinç ve Garip'e (2010) göre evlilik uyumu, eşlerin birbirinden beklentileri, aile ekonomisini sağlamaları, arkadaşlar, cinsellik, eşin akrabalarıyla olan ilişkileri gibi birçok faktörden etkilenir. Evlilikte uyumu negatif olarak etkileyen unsurlar, aynı zamanda eşlerin mutluluğunu, fiziki ve psikolojik memnuniyetlerini de tahrip edebilmektedir (Sis-Çelik ve Pasinlioğlu, 2013). Özellikle sağlam olmayan temeller üzerine kurulmuş evlilikler, uyum problemleri sebebiyle boşanma noktasına kadar gelebilmektedir (Gülsün, Ak ve Bozkurt, 2009).

Evlilik oldukça arzulanan bir ilişki gibi görünmekle birlikte, tüm dünyadaki yüksek boşanma istatistikleri göz önünde bulundurulduğunda, evlilik uyumunun kolay sağlanamadığı anlaşılmaktadır (Rosen-Grandon, Myers ve Hattie, 2004). Evlilik uyumu ile ilgili çalışmalar uzun bir geçmişe sahip olsa da, sürekli yüksek boşanma oranları, yeterli düzeyde bir evlilik uyumuna ulaşmanın ve sürdürmenin yolları hakkında çok az şey biliniyor olduğunu kanıtlamaktadır (Oprisan ve Cristea, 2012; Schvaneveldt ve Young, 1992).

Yaşamda gittikçe artan değişim sadece birey için değil, çiftler için de bir zorluk haline gelmiştir. Bu adaptasyon sorununun sonuçlarından biri de, tüm dünyada göze çarpan boşanma oranlarındaki artıştır. Değişen yaşam koşullarına uyum sorunu, evlilik uyumunu da olumsuz yönde etkilemektedir. Evlilik uyumunu etkileyen faktörleri ve bu faktörlerin nasıl geliştirilebileceğini belirleyen araştırmaların, evlilikteki sorunları azaltmaya yardımcı olabileceğine inanılmaktadır (Bayraktaroğlu ve Çakıcı, 2013). Bu inancı rağmen, yurtdışında evli bireyler arasındaki ilişkiyi inceleyen çok fazla araştırma yapılmasının yanında ülkemizde bu konuya dair sınırlı düzeyde çalışmanın mevcut olduğu görülmektedir (Yılmaz, 2001a). Benzer şekilde, evli bireyler arasındaki evlilik uyumunu yordayan değişkenlerle ilgili çalışmalar da sınırlıdır ve bu konuyla ilgili Türkiye'de yapılacak yeni çalışmalara gereksinim duyulmaktadır (Kublay ve Oktan, 2015). Bu bağlamda, ülkemizde ilk defa evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkiyi ele alan bu çalışmanın, alanyazına katkı sağlayacağı umulmaktadır.

2.2. Facebook Kıskançlığı ile İlgili Kavramsal Açıklamalar

Bu bölümde, Facebook kıskançlığı kavramı açıklanmaya çalışılmadan önce ilk olarak sosyal ağ siteleri ve özellikle Facebook ele alınacak, ardından Facebook'un yakın

ilişkiler üzerindeki etkilerinden söz edilecek ve son olarak da romantik kıskançlık kavramına çok kısaca değinilerek Facebook kıskançlığı ile ilgili bilgiler aktarılacaktır.

Yaşadığımız yüzyılda teknoloji ve iletişimdeki gelişmeler, kişinin bilgiye ulaşmasını ve ulaştığı bilgiyi etkili bir şekilde kullanabilmesini de kolaylaştırmıştır. Bilgiye ulaşmanın en pratik yöntemi ise internettir. İnternet, teknolojik olarak ağları birbirine bağlamasının yanında dünya üzerindeki milyonlarca insanı ve toplumsal grubu da birbirine bağlayan ve sürekli büyüyerek gelişen bir ortamdır (Tektaş, 2014). Günümüzde iletişim teknolojisi alanındaki gelişmelerle birlikte insanlar arası iletişimde de oldukça değişiklikler olmuştur. Bireyler, teknolojiyi gittikçe artan bir şekilde kullanarak bağımlı olmakta ve özellikle interneti hayatlarının vazgeçilmez bir unsuru olarak görmektedir. Bu sebeple kişiler arası iletişimde, internet destekli iletişim süreci devri başlamıştır (Gökali ve Saatçioğlu, 2016). İnternet, sosyal etkileşim için temel bir ortam haline gelmiştir (Wang, Moon, Kwon, Evans ve Stefanone, 2010).

İnternetin en popüler uygulamalarından biri de sosyal medyadır. İnternetin kullanım sıklığı artarken, benzer oranda sosyal medya kullanımı da artmıştır. Kullanıcıların, internet ortamında dünya üzerindeki başka sosyal medya katılımcılarıyla iletişim kurabildiği, bunun yanında yüz yüze iletişimde yararlanılan jest ile mimikleri temsil eden semboller aracılığıyla duygu ve düşüncelerini sanal olarak aktarma yoluyla sosyal iletişim kurdukları ortamlar “sosyal ağ” şeklinde tanımlanmaktadır (Tektaş, 2014). Son yıllarda en çok kullanılan dijital uygulamalardan biri olan sosyal ağ siteleri, bireysel medya tercihlerinin, arkadaşlığın, romantik ilişkilerin ve ideolojinin aynı anda birleşebileceği ve sergilenebileceği bir forumu temsil etmektedir. Konular veya ilgi alanlarıyla yapılandırılmış olan çevrimiçi kamu topluluklarının aksine, sosyal ağ siteleri tek bir kullanıcıyla yapılandırılmıştır (Boyd ve Ellison, 2007). Sosyal ağ siteleri, genç yetişkinlerin profil oluşturmalarına ve bu platformda kimliklerini yansıtan faaliyetler yürütmelerine izin vermektedir (Pempek, Yermolayeva ve Calvert, 2009).

Sosyal ağ siteleri, kullanıcılarına birçok kişisel sunum fırsatı sunar. Kullanıcılar, çekici fotoğraflarını paylaşarak kişisel web sayfalarını yönetebilir veya kendilerini tanıtan açıklamalar yapabilir (Buffardi ve Campbell, 2008). Sosyal ağ siteleri kullanıcıları, kendi sunumlarını yüz yüze durumlardan daha stratejik olarak yönetebilirler (Ellison, Heino ve Gibbs, 2006). Kullanıcılar, kişisel sunum davranışları üzerinde yüz yüze iletişimde olduğundan daha fazla kontrole sahiptir, çünkü hangi kişilik özelliklerini yansıtacaklarını veya en hoş görüntüyü hangi fotoğraflarının sağladığını düşünmek için fırsatları bulunmaktadır (Antheunis, Valkenburg, ve Peter, 2010). Sosyal ağ siteleri, kullanıcılarına

birbirleriyle iletişimde kalmak ve etkileşimde bulunmak için; online sohbet, e-posta gönderme, durum güncellemeleri, birbirlerinin fotoğraflarını beğenme, yorum yapma, bir şeyler paylaşma aracılığıyla çeşitli seçenekler sunmaktadır (Fox, Warber ve Makstaller, 2013).

Sosyal medyayı kullanmanın ortak motivasyonları erteleme, başkalarının faaliyetlerini kontrol etme, aile ile iletişimde olma ve romantik alternatiflerle etkileşime girmedir (Utz, Muscanell ve Khalid, 2015). Bununla birlikte, sosyal medyayı kullanmanın birincil nedeni ilişkileri sürdürmektir (Craig ve Wright, 2012). Kullanıcılar ayrıca, sosyal ağ siteleri tarafından sunulan görünürlük, düzenlenebilirlik, kalıcılık ve birliktelik gibi temel kolaylıkları da gerekçe olarak bildirmektedir (Treem ve Leonardi, 2012). Tüm bunların yanında sosyal ağ siteleri, insanların daha önceden temaslarını kaybettikleri uzun mesafelerdeki eski ilişkileriyle iletişim kurmalarını da sağlar (Ellison, Steinfield ve Lampe, 2007).

Sosyal medya ile ilgili en büyük kaygılar, zorunlu kullanımı nedeniyle bir bağımlılık geliştirme potansiyelidir (Andreassen, 2015). Araştırmacılar sorunlu sosyal ağ sitesi kullanımının yaygınlığını incelemişlerdir (Griffiths, 2013). Sosyal ağ sitesi bağımlılığının, romantik ilişki kalitesi de dahil olmak üzere, kullanıcıların yaşamları üzerinde olumsuz etkileri vardır (Abbasi ve Alghamdi 2017; Abbasi ve Alghamdi, 2018). İfadelerine göre, internette fazla zaman geçirenler, ailelerine daha sınırlı vakit ayırmaktadır (Nie ve Erbring, 2002). Ayrıca sosyal ağ sitesi kullanımı, fiziksel ve duygusal sadakatsizlik, ilişki memnuniyetsizliği düşük ilişki doyumu, düşük bağlılık, kıskançlık, ayrılma ve daha yüksek boşanma riski ile önemli ölçüde bağlantılı bulunmuştur (Clayton, Nagurney ve Smith, 2013; Demirtaş-Madran, 2018; Drouin, Miller ve Dibble, 2014; Elphinston ve Noller, 2011; Hudson ve diğerleri, 2015; Liu, Ho ve Lu, 2017; Marshall, Bejanyan, Di Castro ve Lee, 2013; McAndrew ve Shah, 2013; McDaniel ve Coyne, 2016; Muise, Christofides ve Desmarais, 2009; Orosz, Szekeres, Kiss, Farkas ve Roland-Levy, 2015; Stewart, Dainton ve Goodboy, 2014; Utz ve Beukeboom, 2011; Utz, Muscanell ve Khalid, 2015; Valenzuela, Halpern ve Katz, 2014).

Günümüzde bilgisayar aracılı kişilerarası etkileşimlerde olağanüstü bir artış olmuştur. Pek çok rakip sosyal ağ web sitesi, Facebook, Instagram, Snapchat, Twitter ve Myspace gibi popüler web sitelerini içeren her yaştan kullanıcının ilgisini çekmek için ortaya çıkmıştır. Mobil cihazlarda kullanılabilen sosyal ağ uygulamaları, kullanıcıların hareket halindeyken sosyal ağ sitelerine erişmelerini sağlar. Bir mobil cihazın rahatlığından sanal arkadaşlara bağlanmanın cazibesi, yoğun bir sosyal ağ sitesi kullanımına yol açabilir

(Andreassen, 2015). Sosyal ağ sitesi kullanımı, özellikle ergenler ve genç yetişkinler arasında en popüler günlük aktivitelerden biridir (Lenhart, 2015). Sosyal ağ sitelerinin kullanımı, insanları daha meraklı hale getirmiştir (Darvell, Walsh ve White, 2011). Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, gençlerde bağımlılık yapan bir Facebook kullanımı yaygındır (Blachnio, Przepiorka ve Rudnicka, 2013; Kuss ve Griffiths, 2011). Bununla birlikte Facebook, ergenler ve genç yetişkinler arasında en popüler sosyal ağ sitesi olmaya devam etmektedir (Lenhart, 2015).

2004 yılında faaliyete geçen Facebook, Ocak 2019 itibarıyla dünya çapında en çok kullanılan sosyal ağ sitesidir (“Most popular social networks”, 2019). Facebook’un misyonu, insanlara topluluk oluşturma ve dünyayı bir araya getirme gücü vermektir. İnsanlar, arkadaşlarıyla ve aileleriyle bağlantıda kalmak, dünyada neler olduğunu keşfetmek ve kendileri için önemli olan şeyleri paylaşmak ve ifade etmek için Facebook’u kullanmaktadır (“Facebook Newsroom”, 2019). Artan bir araştırma grubu, aşırı Facebook kullanımı ve Facebook’a özgü davranışların olumsuz toplumsal ve kişilerarası sonuçlara yol açtığını göstermektedir (Blachnio ve Przepiorka, 2018; Cravens ve Whiting, 2014; Drouin, Miller ve Dibble, 2015; Elphinston ve Noller, 2011; Hudson ve diğerleri, 2015; Iqbal ve Jami, 2017; Marshall, Bejanyan, Di Castro ve Lee, 2013).

Facebook hesabına giriş yaptıktan sonra, kullanıcılar bilinen ve bilinmeyen bağlantılarla dolu sanal bir alana açılmaktadır. Facebook kullanıcıları, kendi sunum araçlarını kullanarak profillerini oluştururlar. Bir Facebook profili, kullanıcıyla ilgili doğum tarihi, doğum yeri, cinsel tercih, iletişim bilgileri, eğitim durumu, ilişki durumu gibi bilgileri içermektedir. Facebook, her bir kullanıcının etkinlikleri hakkında en ünlü casusluk hükümetlerinden daha fazla bilgiye sahiptir (Marshall, 2012). Kullanıcılar arasındaki ilk temas “arkadaşlık isteği” aracılığıyla gerçekleşir. Geleneksel ilişkiler düşünüldüğünde, arkadaşlar genellikle yakın sayılan kişilerdir. Bununla birlikte, Facebook üzerinde arkadaş terimi, sadece yakın arkadaşları değil, aynı zamanda tanıdıkları, meslektaşları, eski sınıf arkadaşlarını, eski partnerleri ve hatta yabancıları da içerecek şekilde yeniden tanımlanmıştır. İlk arkadaşlık isteği kabul edildikten sonra Facebook arkadaşlarının arasındaki etkileşimler arkadaşın profil sayfasında yazmak, fotoğraf paylaşmak, özel mesajlar göndermek ve grup oyunları oynamak aracılığıyla devam edebilir (Abbasi ve Alghamdi, 2017).

Facebook’a dahil olmanın temel nedeni, ilişkilerin işleyişine ve diğer günlük faaliyetlerde etkili olan yapısına karşı aşırı bağılıktır (Elphinston ve Noller, 2011). Literatürde Facebook bağımlılığına atıfta bulunmak için kullanılan terimler, Facebook’a aşırı

katılım olarak tanımlanabilen “Facebook saldırısı” (Elphinston ve Noller, 2011) veya “Facebook bağımlılığı” dır (Andreassen ve Pallesen, 2014). Facebook'a şiddetle dahil olan kişiler, kullanamadıklarında sıkıntı hissetmekte, dahası Facebook kullanımını azaltmada başarısız olmaktadır. Ayrıca Facebook kullanan diğer insanlarla da aralarında bir bağ hissetmektedirler (Elphinston ve Noller, 2011).

Facebook, insanların kişiler arası ilişkileri kurma ve sürdürme şeklini potansiyel olarak etkilemektedir (Hand, Thomas, Buboltz, Deemer ve Buyanjargal, 2013). Yetişkinler arasında yapılan bir çalışmada, katılımcılar Facebook'u birbirleriyle iletişim kurmanın rahat ve daha az tehdit edici bir yolu olarak belirtmişlerdir (Fox ve Warber, 2013; Fox ve Warber, 2014).

Sosyal ağ siteleri, aynı zamanda birçok insanın romantik yaşamını da etkilemektedir. Romantik partnerler, ilişkilerinden önce, ilişkileri sırasında ve sonrasında bu sosyal ağlar aracılığıyla birbirleriyle etkileşimde bulunabilir ve birbirlerini izleyebilirler (Liu, Ho ve Lu, 2017). Facebook, insanların yeni bir partnerle tanışmasının önemli araçlarından biri haline gelmiştir (Hall, 2014). Örneğin, bir kişinin Facebook'ta kendisini "bekar" olarak duyurması, Facebook'ta romantik bir ilişkiye açık olduğunu ve onu aradığını gösterebilir (Young, Dutta ve Dommety, 2009). Son on yılda, Facebook kullanımının yakın ilişkiler üzerindeki etkilerini incelemek için birçok çalışma yapılmıştır (Billedo, Kerkhof ve Finkenauer, 2015; Dainton ve Stokes, 2015; Drouin, Miller ve Dibble, 2014; Fox ve Warber, 2013; Marshall, Bejanyan, Di Castro ve Lee, 2013; McAndrew ve Shah, 2013; Nongpong ve Charoensukmongkol, 2016; Papp, Danielewicz ve Cayemberg, 2012; Sánchez, Muñoz-Fernández ve Ortega-Ruiz, 2015; Stewart, Dainton ve Goodboy, 2014; Utz ve Beukeboom, 2011; Utz, Muscanell ve Khalid, 2015).

Facebook'un romantik ilişkileri sırasında kullanıcılarına sunduğu bazı faydalar vardır (Van Ouytsel, Van Gool, Walrave, Ponnet ve Peeters, 2016). Bunlardan biri, kullanıcılarına ilişki durumlarını (örneğin bekar, ilişkisi var, evli gibi) duyurma imkanı tanınmasıdır. Çiftler, romantik ilişki durumlarını tanıdıklarına, arkadaşlarına ve ailelerine yayımlayabilir; diğerleri de bu haberi beğenerek veya yorum yaparak onaylarını ve desteklerini gösterebilir. Facebook'taki ilişki durumunu halka açık bir şekilde duyurmak, “Facebook Official” (Facebook Yetkili) olarak adlandırılır (Fox, Warber ve Makstaller, 2013; Fox, Osborn ve Warber, 2014; Fox ve Warber, 2014; Papp, Danielewicz ve Cayemberg, 2012). Birçok yetişkin çift, bu özelliğin kullanılmasını romantik ilişkilerinde önemli bir adım olarak görmektedir (Fox, Osborn ve Warber, 2014). Bu özellik sayesinde, tüm çevrimiçi arkadaşlarına karşı romantik ilişkilerini resmi olarak onaylayıp duyurmuş olurlar (Fox ve

Warber, 2013, Fox ve Warber, 2014). Bu hareket, daha yüksek ilişki memnuniyeti ile ilişkilendirilmiştir (Mod, 2010; Papp, Danielewicz ve Cayemberg, 2012).

Facebook'un katılımcılarına sağladığı yararlardan bir diğeri de, ilişki durumlarını duyurmanın yanı sıra, birbirleriyle özel ve genel mesajlarla iletişimi sürdürme imkanı sunmasıdır (Billedo, Kerkhof ve Finkenauer, 2015; Fox ve Warber, 2013, Fox ve Warber, 2014; Fox, Osborn ve Warber, 2014). Örneğin, çiftler birbirlerinin profil sayfalarına "Seni seviyorum." veya "Seni özlüyorum." gibi ortak mesajlar bırakmak, el ele tutuşmuş veya birbirlerini öptükleri fotoğraflarını paylaşmak gibi hareketler aracılığıyla sevgilerini herkese gösterebilmektedir (Mod, 2010).

Diğer taraftan, Facebook'un romantik ilişki içinde olan katılımcılarına ilişkisel bakım ve ilişki memnuniyeti üzerinde olumlu etkiler sağlamasının yanında, partnerlerin birbirini gözetim ve kontrol altında tutabilmek için bir araç olduğu bulunmuştur. Facebook, romantik partnerin sosyal ortamını, geleneksel iletişimle karşılaştırıldığında daha görünür kılar. Facebook olmadan gizlenecek birçok etkileşim (arkadaş listesi ve profildeki genel etkileşimler gibi), bu platform sayesinde görünür hale gelmektedir (Fox, Osborn ve Warber, 2014). Bu "görünür" olma durumu da partnerler için tehdit edici olarak algılanabilir ve daha sonra kıskançlığa ve romantik partnerin Facebook aracılığıyla izlenmesine yol açabilir (Fox, Osborn ve Warber, 2014; Hudson ve diğerleri, 2015; Muise, Christofides ve Desmarais, 2009; Utz ve Beukeboom, 2011).

Pfeiffer ve Wong (1989), kıskançlık olgusunun zihinsel, duygusal ve ayrıca davranışsal boyutları bulunduğunu ifade eder. Romantik ilişkilerde yaşanan en güçlü duygulardan (Guerrero, 1998) ve önemli sorunlardan (Curun ve Çapkın, 2014) biri olan kıskançlık, birçok farklı şekilde yaşanan ve ifade edilen karmaşık bir psikolojik süreçtir (Aune ve Comstock, 1991). White (1980) kıskançlığın self benlik saygısı ve / veya romantik ilişkinin varlığı ya da niteliğini kaybetme ya da tehdit eden duygular ve eylemler kompleksi olduğunu ileri sürmüştür. Clanton'a (1981, s. 260) göre kıskançlık, "değerli bir ilişki için algılanan bir tehdide karşı koruyucu bir tepki"dir. Sharpsteen'e (1995) göre ise romantik kıskançlık, bir tehdit durumunda kişinin eşi için muhtemel bir rakibin varlığı söz konusu olduğunda ilişkilerinin ya da özgüveninin yitirilmesi sonucu ortaya çıkar. Pines (2003) kıskançlığı kıymetli bir ilişkiye veya ilişkinin niteliğine yönelik herhangi bir tehdit algılanması halinde yaşanan kompleks bir tepki şeklinde tanımlamıştır.

Kıskançlık olgusunun karmaşık doğası, sosyal paylaşım sitelerinin artan popülerliği ile daha da karmaşık hale gelmiştir. Sosyal ağ siteleri siber sex, sıcak sohbet ve çevrimiçi pornografinin görüntülenmesi gibi yeni aldatma türlerine katkısı nedeniyle kıskançlığı

tetiklemektedir (Dijkstra, Barelds ve Groothof, 2010). Kıskançlık ve kısıtlama (kontrol) davranışları, doğal ilişki dinamikleri iken; bilgisayar, internet, akıllı telefonlar, Facebook ve diğer sosyal ağ siteleri gibi bilgi teknolojilerinin geliştirilmesi, çeşitlendirilmesi ve yaygın kullanımı ile birlikte yakın ilişkilerde yeni bir kıskançlık boyutuna yol açmıştır (Latif, Kandemir, Gökkaya ve Karaman, 2018).

Son on yılda, kıskançlık araştırması, özellikle, Muise, Christofides ve Desmarais (2009) tarafından “kıskançlık deneyimini Facebook’un özel bağlamında ve çoğunlukla partnerlerin profillerinin aşırı gözetimi ile sonuçlanan” şekilde “Facebook kıskançlığı” adıyla tanımlamasıyla birlikte Facebook kıskançlığına odaklanmıştır. Facebook kıskançlığının romantik ayrılıklar, partnere yönelik şiddet ve boşanma gibi ciddi ilişki problemlere neden olduğu bilinmektedir (Clayton, Nagurney ve Smith, 2013; Lukacs ve Quan-Haase 2015; Mileham 2007; Rahaman 2015). Öte yandan Facebook kıskançlığı ile sosyal ağ sitesi kullanımının artması arasında pozitif bir korelasyon bulunmuştur (Marshall, Bejanyan, Di Castro ve Lee, 2013; McAndrew ve Shah, 2013; Muise, Christofides ve Desmarais, 2009; Muscanell, Guadagno, Rice ve Murphy, 2013; Utz ve Beukeboom 2011).

Facebook kıskançlığını tetikleyen gerekçelerden biri, romantik partner hakkında edinilen online bilgidir. Facebook, ilişki bilgisi sağlamada önemli bir rol oynar. Romantik partneri hakkında daha fazla bilgi toplamak için kullanıcılarını Facebook’a daha fazla dahil olmaya teşvik eder; bu da daha yoğun bir kıskançlık yaratır (Muise, Christofides ve Desmarais, 2009). Fotoğraf ve durum güncellemeleri, romantik partnerler hakkında en önemli bilgi kaynağı olarak kabul görmektedir. Sosyal ağ siteleri kıskançlık, şifre paylaşımı ve partnerin profilini gözetlemek gibi kontrol davranışlarına yol açarak kullanıcıların gizlilik ve güvenliğini tehdit eder (Chaulk ve Jones, 2011; Lyndon, Bonds-Raacke ve Cratty, 2011). Sosyal ağ sitelerinin sağladığı online gözetim imkanı sayesinde, romantik partnerler arasında gizli ya da gizemli davranışları gözlemek yaygınlaşmıştır (Abbasi, 2018; Tokunaga, 2011). Facebook’un şu anki veya eski romantik partnerin faaliyetlerini izlemek için kullanılması, siber taciz davranışını da kolaylaştırabilir (Chaulk ve Jones, 2011). Böylece Facebook, saldırgan kıskançlığa yol açar. Bu durum ilişki memnuniyetsizliği ile bağlantılı bulunmuştur. (Elphinston ve Noller, 2011). İlişki kaygısı arttıkça, Facebook kıskançlığı da artar (Marshall, Bejanyan, Di Castro ve Lee, 2013). Ayrıca çevrimiçi gözetim davranışının, düşük evlilik kalitesi ya da düşük evlilik memnuniyeti ile ilişkili olduğu düşünülmektedir (Tokunaga, 2016).

Facebook kıskançlığının bir başka nedeni, Facebook mesajlarında veya yorumlarında duygusal simgelerin veya ifadelerin kullanılmasıdır. Örneğin erkeklerin göz kamaştırıcı ifade

ekleri ile daha fazla kıskançlık yaşadıkları ve kadınların ifade ekleri olmayan iletilerde daha kıskanç oldukları bulunmuştur (Hudson ve diğerleri, 2015). Bunun yanında sosyal ağ siteleri kullanıcılarının romantik bir ilişki içindeyken partnerlerin coğrafi olarak birbirlerinden uzak olmaları halinde, coğrafi olarak yakın olan kullanıcılara kıyasla daha fazla sosyal ağ sitesi kıskançlığı yaşadıkları bulunmuştur (Billedo, Kerkhof ve Finkenauer, 2015).

Facebook kıskançlığının bir diğer nedeni de, Facebook'ta geçirilen zaman ile ilişkilidir. Yetişkinler arasında yapılan araştırmalar, kullanıcıların sosyal paylaşım sitelerinde geçirdikleri zaman ile Facebook kaynaklı kıskançlık duyguları arasında bir ilişki olduğunu göstermiştir (Hudson ve diğerleri, 2015; Marshall, Bejanyan, Di Castro ve Lee, 2013; McAndrew ve Shah, 2013; Muise, Christofides ve Desmarais, 2009). Facebook kullanım süresi ve kıskançlık arasındaki bağlantının, partnerlerin birbirleriyle ilgili Facebook bilgisine maruz kalması ve daha fazla kıskançlığa yol açan birbirlerinin profillerini daha sık ziyaret etme davranışıyla ilişkili olabileceği öne sürülmüştür. (Muise, Christofides ve Desmarais, 2009). Kadınlar, Facebook'ta çok daha fazla dakika harcadıklarını ve Facebook kıskançlıklarını erkeklerden daha fazla yaşadıklarını bildirmiştir (Hudson ve diğerleri, 2015; Marshall, Bejanyan, Di Castro ve Lee, 2013).

Ayrıca Facebook'un gizlilik ayarlarının herkese açık olması ve bir partnerin ilişkisine dair fotoğraflarını yayınlamaması da Facebook kıskançlığına yol açabilir ve ilişkiyi olumsuz yönde etkileyebilir (Muscanell, Guadagno, Rice ve Murphy, 2013). Muscanell ve diğerleri (2013) araştırmalarında, katılımcıların romantik partnerlerinin Facebook profilinde bir çift olarak fotoğraflarının olmadığını düşündüklerinde daha kıskanç, öfkeli ve incinmiş olduklarını tespit etmiştir. Çünkü böyle bir durumda katılımcılar romantik partnerinin ilişkilerini kabul etmediklerini ya da mevcut ilişkilerini gizlemeye çalıştıklarını düşünmektedir. Ayrıca araştırmalar, Facebook kıskançlığının kadınlarda aldatma kanıtlarının halka açık olduğu durumlarda daha yoğun olduğunu göstermektedir (Muscanell, Guadagno, Rice ve Murphy, 2013; McAndrew ve Shah, 2013). McAndrew ve Shah'a (2013) göre, kadınlar Facebook ilişkili kıskançlık duygularına ve kıskançlığı tetikleyen davranışlara erkeklerden daha fazla eğilimlidir.

İnternet ortamında daha fazla iletişim gerçekleştikçe, bireyler sosyal ağ siteleri aracılığıyla kendilerine romantik partnerler arayabilmektedir. Bu durum, interneti aktif kullanan ve romantik bir ilişki içinde olan kişiler için aldatma fırsatlarını artırmaktadır (Guadagno ve Sagarin, 2010). Sosyal ağ siteleri, yeni romantik ilişkiler başlatabilir (Sun ve Wu, 2012). Facebook'un da doğası ve geniş ve istikrarlı bir şekilde büyüyen kullanımı dikkate alındığında, siber aldatma olgusuna önemli ölçüde katkıda bulunduğu açıktır (Muise,

Christofides ve Desmarais, 2009). Facebook'taki duygusal veya cinsel sadakatsizlik, kullanıcının mevcut ilişkisine olan ilgisinin azalması gibi daha derin bir ilişki sorununa yol açabilir (Abbasi ve Alghamdi, 2017). Online ilişkilerden kaynaklanan duygusal ve cinsel sadakatsizlik ile kıskançlık, günümüzün problemidir (Whitty, 2005). Sosyal medyada aldatma, kadınlar ve erkeklerde düşük ilişki doyumu, yüksek ilişki belirsizliği, bağılıktan kaçınma ve endişe ile ilişkili bulunmuştur (McDaniel, Drouin ve Cravens, 2017).

Sonuç olarak, aşırı Facebook kullanımı kararlı bir ilişkiyi zorlaştırmakta ve tatmin edici ilişkileri sürdürmekte zorluklar çıkarmaktadır (Muisse, Christofides ve Desmarais, 2009). Yakın tarihli ilişki araştırmaları, aşırı Facebook kullanımının fiziksel ve duygusal sadakatsizliklere yol açabilecek davranışları kolaylaştırdığını ve sonunda ilişkisel çatışmalara, ayrılma veya boşanmaya neden olduğunu göstermektedir (Clayton, Nagurney ve Smith, 2013; McDaniel, Drouin ve Cravens, 2017; Valenzuela, Halpern ve Katz, 2014). Temelde, aşırı Facebook kullanımının, kullanıcıların psikolojik, sosyal ve kişisel yaşamlarını etkilediği kanıtlanmıştır (Abbasi ve Alghamdi, 2017).

Facebook'un artan boşanma oranlarına katkısı gittikçe daha belirgin hale gelmektedir. Araştırmalar, Facebook kullanımının artmasının evlilik problemleri ve artan boşanma oranları ile pozitif ilişkili olduğunu göstermektedir. Amerika Birleşik Devletleri genelinde, Facebook kullanımının 2008 ve 2010 yılları arasındaki dağılımı, aynı dönemde artan boşanma oranlarıyla pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Bu durumun, ilişki sorunlarına yol açabilecek potansiyel ekonomik ve sosyal faktörleri düzenledikten sonra bile geçerliliğini sürdürmesi oldukça dikkat çekicidir (Valenzuela, Halpern ve Katz, 2014). Birçok durumda, resmi boşanma belgeleri giderek boşanma gerekçesi olarak Facebook aldatmalarını listelemiştir. Örneğin, Amerikan Evlilik Avukatları Birliği, gittikçe artan sayıda boşanma vakasının Facebook'u evliliğin dağılmasına sebep olan bir faktör olarak gösterdiğini iddia etmiştir. Her ne kadar sosyal medya ve romantik ilişkiler ile ilgili alanyazın son yıllarda büyük ölçüde artmış olsa da, bu araştırmaların çoğu genç erişkinlerle yapılmıştır. Haber kaynakları Facebook'un ABD'deki boşanmaların üçte birine konu olduğunu bildirdiği halde evli bireylerdeki sorunlu sosyal ağ davranışları üzerine araştırmalar çok azdır (Lupkin, 2012).

Şaşırtıcı bir şekilde, ülkemizde Facebook kıskançlığını farklı değişkenler bağlamında araştıran oldukça sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Caz ve Göksel, 2018; Demirtaş Madran, 2016; Demirtaş-Madran, 2018; Latif, Kandemir, Gökkaya ve Karaman, 2018; Tiryaki ve Karakuş, 2018). Bu çalışmalardan sadece birkaç tanesi Facebook kıskançlığı ile evlilik ilişkisi arasındaki ilişkiye odaklanmıştır (Caz ve Göksel, 2018; Tiryaki ve Karakuş,

2018). Türkiye’de evli yetişkinlerle yapılan ve evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkiyi ölçen başka çalışmalar olmaması dikkat çekicidir. Facebook kullanımı ile kıskançlık arasındaki ilişkinin evli yetişkin örneklerinde olup olmadığını araştırmak önemlidir. Ayrıca farklı örneklem gruplarındaki yetişkinler, Facebook üzerinde daha eski arkadaşlarla ve romantik partnerleriyle birlikte daha uzun bir geçmişe sahip olabilir ve bu durumda da çiftler birbirlerini daha büyük bir potansiyelde kıskançlığa maruz bırakabilirler (Muise, Christofides ve Desmarais, 2009). Facebook gibi sosyal ağların kullanımı artmaya devam ettikçe, değişen romantik ilişki süreçlerini ve bu ilişkilerin baş etmek zorunda kaldığı yeni mücadeleleri anlamak, romantik ilişkilerin karmaşık ve değişen manzarasını da anlamaya yardımcı olacaktır (Fox, Osborn ve Warber, 2014).

2.3. Evlilik Uyumu ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Bazı Araştırmalar

Yurt dışında yapılmış araştırmalara bakıldığında, evlilik uyumu ile ilgili değişkenleri açıklamaya ilgi gösterildiği görülmektedir. Evlilik uyumunu yordayan değişkenler olarak da cinsiyet, yaş, gelir, eğitim, sosyoekonomik düzey, evlilik süresi, çocuk sayısı gibi bilgileri içeren demografik değişkenler (Abbott ve Brody, 1985; Elliot, 1982; Filsinger ve Wilson, 1984; Ghoroghi, Hassan ve Baba, 2015; Kitamura ve diğerleri, 1998; Quinn ve Odell, 1998), romantizm (Spanier, 1972), mizah (Rust ve Goldstein, 1989), benlik saygısı (Belanger ve diğerleri, 2014), kişilik (Bouchard, Lussier ve Sabourin, 1999; Chen ve diğerleri, 2007; Ebeunuwa-Okoh, 2008), kişilik benzerliği (Humbad, Donnellan, Iacono, McGue ve Burt, 2013; Nemecek ve Olson, 1999), bağlanma stilleri (Senchak ve Leonard, 1992; Shaker, Heshamati ve Rahimi, 2010), aile yaşam döngüsü (Spanier, Lewis ve Cole, 1975), aile birliği (Fışıloğlu ve Lorenzetti, 1994), çocuk sahibi olamama (Callan, 1984; Houseknecht, 1979), kadınların çalışması (Houseknecht ve Macke, 1981), kadınların çalışma koşulları (Sears ve Galambos, 1992), çatışma (Macewen ve Barling, 1988), iş-aile çatışması (Burley, 1995), düşmanlık (Baron ve diğerleri, 2007), öznel iyi oluş (Nathawat ve Mathur, 1993; Scorsolini-Comin ve Santos, 2012), kişisel alan uyumu (Sinha ve Mukerjee, 2010), dindarlık (Filsinger ve Wilson, 1984), iletişim (Elliott, 1982), sözsüz iletişim (Koerner ve Fitzpatrick, 2002), kısırlık (Monga, Alexandrescu, Katz, Stein ve Ganiats, 2004), depresif belirtiler (Kim, 2012), depresyon (Heene, Buysse ve Oost, 2007; Treviño, Wooten ve Scott, 2007), psikolojik belirtiler (Hafner ve Spence, 1988), çocuk sağlığı (Alayi, AhmadiGatab ve Khamen, 2011), ilişki inanışları (Möller ve Van Zyl, 1991), akılcı olmayan inançlar (Addis ve Bernard, 2002; Möller ve Merwe, 1997), hedef sürekliliği (Cook, Casillas, Robbins ve Dougherty, 2005), sosyal destek (Abbas ve diğerleri, 2019; Graham, Fischer, Crawford, Fitzpatrick ve Bina, 2000), sosyal kaygı (Filsinger ve Wilson, 1983), epilepsili hastalar

(Chen, Zhang, Hong, Sander ve Zhou, 2013), cinsiyet rolleri (Davidson ve Sollie, 1987; Isaac ve Shah, 2004; Peterson, Baucom, Elliott ve Farr, 1989), eş rolleri (Szinovacz, 1980), kaygı (Dehle ve Weiss, 2002), duygusal olgunluk (Cole, Cole ve Dean, 1980; Dean, 1966), duygusal yakınlık (Boden, Fischer ve Niehuis, 2009), duygusal zeka (Joshi ve Thingujam, 2009), duygusal stres (Dekel, Solomon ve Bleich, 2005), ekonomik stres (Kinnunen ve Feldt, 2004), sosyal sınıf (Roth ve Peck, 1951), cinsellik (Trudel, Villeneuve, Prévile, Boyer ve Fréchette, 2010), cinsel istek (Trudel, Landry ve Larose, 1997), cinsel uyum (Dentler ve Pineo, 1960), cinsel terapi sonuçları (Abramowitz ve Sewell, 1980), fiziksel çekicilik (Kirkpatrick ve Cotton, 1951), eşlerin alkol kullanım bozuklukları (Cranford, Floyd, Schulenberg ve Zucker, 2011), evli çiftlerin dinleme becerileri eğitimi (Garland, 1981), empati (Elliott, 1982), baş etme becerileri (Belanger ve diğerleri, 2014), yaşam doyumu (Be, Whisman ve Uebelacker, 2013), ev işlerinin paylaşımı (McGovern ve Meyers, 2002), fedakarlık (Buerkle, Anderson ve Badgley, 1961), sözel ve fiziksel saldırganlık (Schumacher ve Leonard, 2005), öfke (Baron ve diğerleri, 2007), kadının eğitim düzeyine ve istihdam durumuna saygı (Singh, Thind ve Jaswal, 2006), çocukların akademik başarısının (Westerman ve La Luz, 1995) ele alındığı belirlenmiştir.

Bu kısımda, özellikle evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığı ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmek istenmiştir. Ancak evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkiye odaklanan herhangi bir çalışma ile karşılaşmamıştır. Alanyazın incelendiğinde Iqbal ve Jami'nin (2017) Pakistanlı Facebook kullanıcıları için Facebook Kıskançlığı Ölçeği'nin tercümesi ve geçerliğini yaptıkları araştırmalarında evlilik doyumu ve Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkiyi de inceledikleri görülmüştür.

Ayrıca Mojaz, Paydar ve Ebrahimi'nin (2015), evli üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve Facebook kullanımı ile evlilik doyumu ve duygusal ayrılık arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında da evlilik doyumu ve Facebook kullanımı değişkenleri göze çarpmaktadır.

McDaniel, Drouin ve Cravens (2017) araştırmalarında, sosyal medya sitelerinde aldatma ile ilgili davranışlar ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Valenzuela, Halpern ve Katz (2014) yaptıkları araştırmada, sosyal medya siteleri ve evlilik refahı arasındaki ilişki ile ilgilenmişlerdir.

Sonuç olarak, evlilik uyumu ile ilgili ülkemiz dışında yürütülmüş araştırmalar gözden geçirildiğinde, evlilik uyumu kavramı ile ilişkili olabilecek türlü değişkenin irdelendiği açıkça görülmektedir. Ancak irdelenen bu çeşitli değişkenler içinde Facebook

kıskançlığını içeren herhangi bir çalışmaya rastlanmaması bu araştırmanın önemini artırmaktadır.

2.4. Evlilik Uyumu ile İlgili Ülkemizde Yapılan Bazı Araştırmalar

Evlilik uyumuyla ilişkili olabilecek değişkenleri açıklamaya yönelik yurt dışında uzun yıllardır yoğun bir ilgi ve çok fazla sayıda araştırma olmasının yanında, ülkemizde de yapılan araştırmaların arttığı görülmektedir.

Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde; evlilik uyumunu yordayan değişkenler olarak cinsiyet, yaş, gelir durumu, eğitim düzeyi, sosyoekonomik düzey, evlilik yılı, çocuk sayısı gibi bilgileri içeren demografik değişkenler (Erbil ve Hazer, 2018; Kublay ve Oktan, 2015; Şendil ve Korkut, 2008; Şener ve Terzioğlu, 2008a; Taşçı, Bolsoy, Kavlak ve Yücesoy, 2008; Tutarel-Kışlak ve Çabukça, 2002; Yalçın, 2014; Yıldırım, 1993), bağlanma stilleri (Aycanoğlu ve Ünsal, 2017; Özmen ve Atik, 2010; Taycan ve Kuruoğlu, 2014; Tutarel-Kışlak ve Çavuşoğlu, 2006), sorun çözme (Bayraktaroğlu ve Çakıcı, 2013; Erbek, Beştepe, Akar, Eradamlar ve Alpkan, 2005a), lisansüstü öğrencilerin evlilik uyumu (Fışıloğlu, 1992), çocuk gelinlerde evlilik uyumu (Durğut ve Kısa, 2018), mükemmeliyetçilik (Koydemir, Sun Selişik ve Tezer, 2005), cinsellik (Erbek, Beştepe, Akar, Eradamlar ve Alpkan, 2005b), mizah (Güngör ve İlhan, 2008), öznel mutluluk (Kublay ve Oktan, 2015), mizaç (Taycan ve Kuruoğlu, 2014), ebeveynlerin altı yaşındaki çocuklarının problem davranışları (Özbey, 2012), kadınların menopoz belirtileri (Sis ve Pasinlioğlu, 2013), infertil kadınların evlilik uyumu (Taşçı, Bolsoy, Kavlak ve Yücesoy, 2008), baş etme biçimleri (Akdeniz, 2012), evlilikte bağışlama (Taysi, 2010), arkadaşlık ilişkileri (Şener ve Terzioğlu, 2008b), nedensellik ve sorumluluk yüklemeleri (Tutarel-Kışlak, 1997), aile eğitim programı (Ekşi ve Kahraman, 2012), İnsan İlişkileri Beceri Eğitimi Programı (Sardoğan ve Karahan, 2005), empati (Bayraktaroğlu ve Çakıcı, 2013; Soylu ve Kağnıcı, 2015; Tutarel-Kışlak ve Göztepe, 2012), benlik saygısı (Cirhinlioğlu, Tepe ve Cirhinlioğlu, 2017; Tutarel-Kışlak ve Çavuşoğlu, 2006), karakter özellikleri (Taycan ve Kuruoğlu, 2014), iletişim (Bayraktaroğlu ve Çakıcı, 2013; Soylu ve Kağnıcı, 2015), depresyon (Özgüç ve Tanrıverdi, 2018; Tutarel-Kışlak ve Göztepe, 2012), işlevsel olmayan ilişki inancı (Hamamcı, 2005), yalnızlık (Demir ve Fışıloğlu, 1999), anne baba tutumu (Yılmaz, 2001b), yaşam doyumu (Çelik, 2018; Çelik ve Tümkeya, 2012), yaşam kalitesi (Nehir, Çoban, Demirci, Özbaşaran ve İnceboz, 2009), evlenme biçimi (Şendil ve Korkut, 2008), akraba evliliği (Fışıloğlu, 2001), duygusal bağımlılık (Cirhinlioğlu, Tepe ve Cirhinlioğlu, 2017), çatışma çözme stilleri (Soylu ve Kağnıcı, 2015), tükenmişlik (Çelik, 2018), internet bağımlılığı (Aycanoğlu ve Ünsal, 2017), psikolojik iyi oluşun (Yeşiltepe ve Çelik, 2014) ele alındığı belirlenmiştir.

Bu başlık altında, özellikle evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığı ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmek istenmiştir. Ancak evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. İlgili literatür incelendiğinde Tiryaki ve Karakuş'un (2018) evli bireylerde güven, evlilik doyumu, Facebook kıskançlığı ve yaşam doyumunu inceledikleri bir araştırmaları olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, Türkiye’de özellikle 2000’li yıllar itibariyle evlilik uyumu ile ilişkili olabilecek değişkenleri açıklamaya yönelik artan bir ilgi olmasına rağmen evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkiyi ölçen hiçbir çalışma olmaması dikkat çekicidir. Bu noktadan hareketle, bu araştırmanın ülkemiz alanyazınına önemli bir katkı sağlayacağı umulmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu başlık altında sırayla; araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama süreci ve araçları, verilerin analizi, araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği ile araştırmacının rolüne yönelik bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Mevcut araştırma betimsel tarama modeli ile tasarlanmıştır. Araştırmada bu modelin tercih edilmesinin nedeni, tarama modellerinin “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan araştırma modeli” (Karasar, 2016, s. 109) olmasıdır.

İlişkisel tarama modelinden yararlanan bu araştırma, iki ve daha fazla sayıdaki değişkenin beraber değişim derecesini bulmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda veri toplama araçları vasıtasıyla elde edilecek verilerin analiz edilmesinde, karşılaştırma türü ilişkisel betimlemelerden de yararlanılmıştır (Karasar, 2018).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma örneklemini, 2018 yılında İzmir ili merkez ilçelerinde yaşayan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 452 Facebook kullanıcısı evli bireyden oluşmaktadır. Araştırma örneklemini “kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi” yoluyla oluşturulmuştur. Bu

yöntemin, araştırma sürecine sürat ve kullanışlılık kazandırdığı düşünülmektedir. Bu yöntem aracılığıyla araştırmacı, kendi çevresine yakın ve ulaşılması daha kolay olan pozisyonu tercih etmiş olur. Araştırmacının diğer yöntemleri kullanma olanağının mümkün olmadığı durumlarda, genellikle bu örnekleme yönteminden yararlanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Bu yöntem, örnekleme birimlerinin kolay bulunması ve kolay ölçüm yapılabilmesi yönüyle de diğer tüm örnekleme yöntemlerine göre, en az maliyetli ve en az zaman kullanılan yöntemdir (Özmen, 2000).

Bu tür örneklemenin bariz avantajı kolaylıktır. Ancak açık bir şekilde, örneklemin taraflı seçilmesi nedeniyle büyük bir dezavantajı vardır. Genel olarak, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi, herhangi bir popülasyonu temsil eden örnekleme yöntemi olarak değerlendirilemez ve mümkünse bu yöntemden kaçınılmalıdır. Ne yazık ki bazı durumlarda araştırmacıların sahip olduğu tek seçenek bu olabilir. Böyle bir durumda araştırmacı, çalışılan örneklemin demografik ve diğer özellikleri hakkında daha fazla bilgi eklemek için özellikle dikkatli olmalıdır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2011).

Bu araştırmada bu yöntemin tercih edilmesinin bir başka sebebi de, toplumumuzda gizlilik ilkesinin önemli olduğu evlilik ilişkisinin ele alınmış olması ve bu anlamda katılımcıların gönüllüğünün de oldukça önem teşkil etmesidir. Ayrıca bu örnekleme yönteminin sağladığı erişilebilirlik ve yakınlık fırsatından yararlanarak gönüllü evli katılımcı sayısını en üst düzeye çıkarmak amaçlanmıştır.

Kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminin bu araştırmada kullanılması sebebiyle karşılaşılabilecek olası sorunu en aza indirebilmek için ise Kişisel Bilgi Formu daha kapsamlı bir şekilde hazırlanmaya çalışılmıştır. Tablo 1’ de araştırma örneklemini oluşturan bireylerin demografik değişkenlere göre sayısal dağılımı verilmiştir.

Tablo 1

Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin demografik değişkenlere göre sayısal dağılımı

	f	%
Cinsiyet		
Kadın	252	55.8
Erkek	200	44.2
Yaş		
20-30 yaş arası	72	15,9
31-40 yaş arası	200	44,2

41-50 yaş arası	137	30,3
51-60 yaş arası	37	8,2
61-68 yaş arası	6	1,3

Gelir Durumu

501-1000 TL	6	1,3
1001-1500 TL	9	2,0
1501-2000 TL	45	10,0
2001-3000 TL	78	17,3
3001-5000 TL	137	30,3
5001-8000 TL	108	23,9
8001 TL ve üstü	69	15,3

Eğitim Durumu

Okur-yazar	3	,7
İlkokul	48	10,6
Ortaokul	48	10,6
Lise	122	27,0
Üniversite	199	44,0
Yüksek lisans/Doktora	32	7,1

Eşin Eğitim Durumu

Okur-yazar	2	,4
İlkokul	60	13,3
Ortaokul	36	8,0
Lise	132	29,2
Üniversite	182	40,3
Yüksek lisans/Doktora	40	8,8

Evlenme Yaşı

20 yaş altı	42	9,3
20-25 yaş arası	167	36,9
26-30 yaş arası	174	38,5
31-35 yaş arası	48	10,6
36-40 yaş arası	21	4,6

Evlilik Süresi

1-5 yıl arası	102	22,6
---------------	-----	------

6-10 yıl arası	112	24,8
11-15 yıl arası	86	19,0
16-20 yıl arası	71	15,7
21 yıl ve sonrası	81	17,9
Evlenme biçimi		
Anlaşarak	381	84,29
Görücü usulü	71	15,71
Çocuk Sayısı		
Yok	70	15,5
Tek çocuk	175	38,7
İki çocuk	175	38,7
Üç veya daha fazla	32	7,1
Toplam	452	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi, toplam katılımcılar içinde kadın katılımcıların sayısı 252 (% 55,8) ve erkek katılımcıların sayısı 200 (% 44,2)’dir. Yaş açısından en küçük katılımcının yaşı 20 ve en büyük katılımcının yaşı 68 olduğundan yaş ranjı 48’dir. Katılımcıların yaş ortalaması ise 38.87’dir.

Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin gelir durumları incelendiğinde, 60 kişi (% 13,3) asgari ücretin altında gelire, 78 kişi (% 17,3) 2001-3000 TL arasında gelire, 137 kişi (% 30,3) 3001-5000 TL arasında gelire, 108 kişi (% 23,9) 5001-8000 TL arasında gelire ve 69 kişi (% 15,3) 8000 TL ve üstünde gelire sahip olduğunu belirtmiştir. Böylece, katılımcıların çoğunluğunun (% 30,3) 3001-5000 TL arasında gelire sahip olduğu saptanmıştır.

Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin eğitim durumları incelendiğinde, okur-yazar olan kişi sayısının 3 (% 0,7), ilkokul mezunu olan kişi sayısının 48 (% 10,6), ortaokul mezunu olan kişi sayısının 48 (% 10,6), lise mezunu olan kişi sayısının 122 (% 27,0), üniversite mezunu olan kişi sayısının 199 (% 44,0) ve yüksek lisans/doktora mezunu olan kişi sayısının 32 (% 7,1) olduğu görülmüştür. Bu bilgilerden yola çıkılarak, katılımcıların çoğunluğunun (% 44,0) üniversite mezunu olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin eşlerinin eğitim durumları incelendiğinde, eşi okur-yazar olan kişi sayısının 2 (% 0,4), eşi ilkokul mezunu olan kişi sayısının 60 (% 13,3), eşi ortaokul mezunu olan kişi sayısının 36 (% 8,0), eşi lise mezunu olan kişi sayısının 132 (% 29,2), eşi üniversite mezunu olan kişi sayısının 182 (% 40,3) ve eşi yüksek lisans/doktora mezunu olan kişi sayısının 40 (% 8,8) olduğu saptanmıştır. Bu

durumda katılımcıların çoğunluğunun eşlerinin (% 40,3) üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin evlenme yaşları incelendiğinde, 20 yaş altında evlenen kişi sayısının 42 (% 9,3), 20-25 yaş arasında evlenen kişi sayısının 167 (% 36,9), 26-30 yaş arasında evlenen kişi sayısının 174 (% 38,5), 31-35 yaş arasında evlenen kişi sayısının 48 (% 10,6) ve 36-40 yaş arasında evlenen kişi sayısının 21 (% 4,6) olduğu tespit edilmiştir. Bu bilgilere göre, katılımcılarının çoğunun (% 38,5) 26-30 yaş arasında evlenmiş oldukları söylenebilir.

Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin evlilik süresi incelendiğinde, 102 kişinin (% 22,6) evlilik süresinin 1-5 yıl arasında, 112 kişinin (% 24,8) evlilik süresinin 6-10 yıl arasında, 86 kişinin (% 19,0) evlilik süresinin 11-15 yıl arasında, 71 kişinin (% 15,7) evlilik süresinin 16-20 yıl arasında ve 81 kişinin (% 17,9) evlilik süresinin 21 yıl ve üzerinde olduğu görülmüştür. Bu dağılıma göre katılımcıların çoğunluğunun evlilik süresinin 6-10 yıl arasında olduğu ve bununla birlikte evlilik süresi 1-5 yıl arasında olanların da ikinci sırada yer aldığı saptanmıştır.

Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin evlenme biçimi incelendiğinde ise, katılımcıların 381'i (% 84,3) anlaşarak evlendiklerini, 71'i (% 15,7) görücü usulüyle evlendiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğunun (% 84,3) anlaşarak evlendikleri görülmektedir.

Son olarak, araştırma örneklemini oluşturan bireylerin sahip oldukları çocuk sayısına bakıldığında; 70 kişi (% 15,5) çocuklarının olmadığını, 175 kişi (% 38,7) tek çocuğa, 175 kişi (% 38,7) iki çocuğa ve 32 kişi (% 7,1) ise üç veya daha fazla çocuğa sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bu dağılıma göre araştırma grubunun çoğunluğunun bir ya da iki çocuğu olduğu tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları

Mevcut çalışmada, örneklemin evlilik uyumunu ölçmek amacıyla Çiftler Uyum Ölçeği (ÇUÖ), Facebook kıskançlık düzeyini ölçmek amacıyla Facebook Kıskançlığı Ölçeği (FKÖ) ve örnekleme ait demografik bilgilere ulaşmak amacıyla araştırmacının kendisinin hazırladığı Kişisel Bilgi Formu (KBF) da dahil olmak üzere toplam üç tane veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama araçlarına ilişkin detaylı bilgiler ise aşağıda yer almaktadır.

Veriler, 2018 yılı Eylül ve Aralık ayları boyunca İzmir ili merkez ilçelerinde yaşayan 452 Facebook kullanıcısı evli bireyden toplanmıştır. Tablo 2' de araştırma örneklemini oluşturan bireylerin yaşadıkları ilçelere göre sayısal dağılımı verilmiştir.

Tablo 2

Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin yaşadıkları ilçelere göre sayısal dağılımı

	f	%
İlçe		
Aliğa	2	,4
Karşıyaka	26	5,8
Kemalpaşa	2	,4
Konak	64	14,2
Narlıdere	13	2,9
Menderes	3	,7
Menemen	14	3,1
Torbalı	4	,9
Balçova	37	8,2
Bayraklı	21	4,6
Bornova	39	8,6
Buca	37	8,2
Çiğli	31	6,9
Gazimir	31	6,9
Güzelbahçe	11	2,4
Karabağlar	117	25,9
Toplam	452	100

Araştırma örneklemini oluşturan bireyler ikamet ettikleri ilçeler açısından incelendiğinde; 2 kişinin (% 0,4) Aliğa'da, 26 kişinin (% 5,8) Karşıyaka'da, 2 kişinin (% 0,4) Kemalpaşa'da, 64 kişinin (% 14,2) Konak'ta, 13 kişinin (% 2,9) Narlıdere'de, 3 kişinin (% 0,7) Menderes'te, 14 kişinin (% 3,1) Menemen'de, 4 kişinin (% 0,9) Torbalı'da, 37 kişinin (% 8,2) Balçova'da, 21 kişinin (% 4,6) Bayraklı'da, 39 kişinin (% 8,6) Bornova'da, 37 kişinin (% 8,2) Buca'da, 31 kişinin (% 6,9) Çiğli'de, 31 kişinin (% 6,9) Gazimir'de, 11 kişinin (% 2,4) Güzelbahçe'de ve 117 kişinin (% 25,9) de Karabağlar'da yaşadığı belirlenmiştir. Bu dağılıma göre katılımcıların çoğunluğunun (% 25,9) Karabağlar ilçesinde ikamet ettiği görülmektedir.

Örnekleme belirlenirken kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Katılımcıların Facebook kullanıcısı olmaları kriter olarak belirlenmiştir.

Örnekleme oluşturan Facebook kullanıcısı gönüllü evli bireylere, araştırmacı tarafından ulaşılmıştır. Araştırmacı İzmir ili merkez ilçelerindeki gönüllü katılımcılara ölçekleri kapalı zarf içinde iletmıştır. Katılımcılara, ölçeklere verdikleri yanıtların tamamıyla gizli kalacağı, bireysel herhangi bir değerlendirme yapılmaksızın yalnızca araştırma dahilinde kullanılacağı açıklanmış olup tüm sorulara samimi ve doğru cevapları belirtmeleri rica edilmiştir. Katılımcılara ayrıca, ölçeklere kimliklerine ilişkin hiçbir bilgiyi yazmamaları söylenmiştir. Katılımcılar kendilerine kapalı zarf içinde ulaştırılan ölçekleri, iş yerlerinde veya evlerinde doldurmuştur. Araştırmacı, ölçeklerin her birinin uygulanması aşamasında katılımcılarla beraber olamadığından, ölçeklerin başına açıklama amaçlı kısa bir yönerge de eklenmiştir. Bu yönerge, katılımcıların ölçeklerdeki soruları içten ve dürüst bir şekilde yanıtlamalarını rica eden, çalışmanın amacı ve elde edilen bilgilerin sadece araştırma kapsamında kullanılacağını açıklayan bilgilerden oluşturulmuştur. Doldurulan ölçeklerin içinde bulunduğu zarfların, katılımcılar tarafından yapıştırılarak araştırmacıya teslim edilmesi sağlanmıştır.

Evli eşlerin her ikisinin de araştırmaya katılım konusunda gönüllü olması halinde, birbirlerinin yanıtlarını görüp etkilenmelerini önlemek amacıyla, ölçekleri birlikte doldurmamaları ve doldurduktan hemen sonra zarfları yapıştırarak kapatmaları araştırmacı tarafından önemle rica edilmiştir.

3.3.1. Çiftler uyum ölçeği

Çiftler Uyum Ölçeği'ni (ÇUÖ), Spanier (1976) geliştirmiştir. Ölçek, evli ya da beraber yaşamakta olan çiftlerin ilişkilerinin niteliğini değerlendirmek amaçlı geliştirilmiş olup 32 maddeden oluşmaktadır. Maddelerden 30'u beş ile yedi seçenek arasında değişen Likert tarzı sorular olup iki madde de “evet” ya da “hayır” yanıtı gerektiren şekilde tasarlanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarından çift görüş birliği 13 madde, çift doyumu 10 madde, çift bağlılığı 5 madde ve sevgi gösterme 4 maddeden oluşmaktadır. Çift görüş birliği, finansal konular ve karar alma süreci gibi önemli konularda eşle görüş birliği anlamına gelir. Çift doyumu, genel algılanan mutluluğu ve evlilik ilişkisinde yaşanan çatışmaların sıklığını ifade eder. Çift bağlılığı, eşle etkileşim faaliyetlerinin sıklığı ile ilgilidir. Son olarak sevgi gösterme, çiftlerin birbirlerine ne sıklıkla sevgi gösterdiklerini ifade eder.

Tüm maddelerin toplamıyla elde edilen toplam puan, 0-151 arasında farklılık göstermektedir. Ölçekten elde edilen puanların yüksek oluşu, ilişkideki uyumun arttığını ifade ederken; puanların düşük oluşu ise uyumun azaldığının göstergesidir. Ölçeğin alt

boyutları aracılığıyla edinilen puanlar da kullanılabilir. Ancak bu araştırma kapsamında olduğu gibi genellikle çift ilişkisinin niteliğine odaklanıldığından toplam puan kullanılmaktadır. Ölçeğin orijinalinin puan ortalamaları evli örneklem için 114.8 (SS=17.8) iken, boşanmış örneklem için ise 70.7 (SS=23.8) 'dir. Tüm ölçeğin güvenirlik katsayısı ise .96 olarak bulunmuştur (Spanier, 1976).

Çiftler Uyum Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlamasını Fışiloğlu ve Demir (2000) gerçekleştirmiştir. Türkiye örneklemini üzerinde gerçekleştirilen geçerlik ve güvenirlik çalışmasında; erkeklerin puan ortalaması 103.7 (SS=18.8) ve kadınların puan ortalaması ise 105.2 (SS=18.4) olarak bulunmuştur. Ortalama da 104.5 (SS=18.6) şeklinde hesaplanmıştır. Orijinal formun verilerine yakın olarak, Türk örneklemini üzerinde gerçekleştirilen ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı .92 olarak saptanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının güvenirlik sonuçları, orijinaline oranla ufak farklılıklar göstermiş ve .75 ile .84 arasında hesaplanmıştır. Alt boyutların güvenirlik sonuçlarına bakıldığında, ölçeğin alt boyutlarından olan çift doyumu için .84, çift bağlılığı için .75, çift anlaşması için .75 ve sevgi gösterme için .80 olduğu görülmektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise .94 bulunmuştur. Ölçeğin geçerliğini değerlendirme işlemi ise, önceden uyarlanması yapılmış Locke-Wallace Evlilik Uyum Ölçeği'nden yararlanılmıştır ve uyarlanan ÇUÖ ve Locke-Wallace Evlilik Uyum Ölçeği arasındaki korelasyonun .82 ($p < 0.05$; $n = 264$) olduğu tespit edilmiştir (Fışiloğlu ve Demir, 2000).

Spanier'in (1976) Çiftler Uyum Ölçeği, aile bilimleri alanında bir çiftin ilişkisinin kalitesini ve uyumunu değerlendirmek için kullanılan en yaygın ölçek olmuştur (Graham, Liu ve Jeziorski, 2006; Sabatelli, 1988). Bu nedenle bu araştırma kapsamında, evli bireylerin evlilik uyum düzeylerini ölçmek amacıyla Spainer'in (1976) geliştirdiği, Fışiloğlu ve Demir'in (2000) ise Türkçe uyarlamasını yaptığı ve yüksek bir geçerlik ve güvenirlik taşıdığı saptanmış olan "Çiftler Uyum Ölçeği" tercih edilmiştir.

3.3.2. Facebook kıskançlığı ölçeği

Facebook Kıskançlığı Ölçeği'ni (FKÖ), Muise, Christofides ve Desmarais (2009) geliştirmiştir. Ölçek, yedi aralıklı Likert türüdür (1: Hiçbir zaman, 7: Her zaman) ve 27 maddeden oluşmaktadır. Toplam puan, tüm maddelerin toplamıyla elde edilmekte olup 27-189 arasında farklılık göstermektedir. Ölçek, Facebook kullanıcılarının yaşadıkları emosyonel ve cinsel kıskançlık düzeylerini (Örneğin "Karşı cinsten birinin eşimin/sevgilimin duvarına mesaj yazması beni kıskandırır." , "Eşim/sevgilim profiline ulaşımımı sınırlandırırsa üzülürüm.") ölçmeyi hedeflemektedir. Orijinal Facebook Kıskançlığı Ölçeği'nin iç tutarlılık katsayısı .96'dır. Ölçeğin faktör yapısını tespit etmek adına açıklayıcı

faktör analizinden yararlanılmış olup özdeğeri 12.68, faktör yükleri ise 0.43-0.82 aralığında değişkenlik gösteren maddelerden oluşmuş tek faktörlü yapıya ulaşılmıştır (Muisse, Christofides ve Desmarais, 2009).

Facebook Kıskançlığı Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlaması Demirtaş-Madran tarafından 2016 yılında yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formu, orijinalindeki gibi tek faktörlü bir yapıdadır. Uyarlanan ölçeğin iç tutarlılık katsayısı, Cronbach alfa=0.95 düzeyinde yüksek olup orijinal formuyla çok yakın düzeydedir. Test-tekrar test güvenilirliği de $r=0.83$ düzeyinde olup aynı şekilde yüksektir (Demirtaş Madran, 2016). Bu araştırmada evli bireylerin Facebook kıskançlığı düzeyini ölçmek amacıyla kullanılmıştır.

3.3.3. Kişisel bilgi formu

Araştırmanın örneklemine ilişkin cinsiyet, yaş, oturulan ilçe, gelir durumu, eğitim durumu, eşin eğitim durumu, evlenme yaşı, evlilik süresi, evlenme biçimi ve çocuk sayısı gibi demografik bilgilerin elde edilmesi amacıyla araştırmacı hazırladığı “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında toplanan veriler, IBM SPSS Statistics 25.0 (IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0. Armonk, NY: IBM Corp.) paket programına girilmiştir ve araştırma problemi ile alt problemler bu program aracılığıyla analiz edilmiştir. Nümerik değişkenlerde normallik varsayımı Kolmogorov-Smirnov Testi ile kontrol edilmiştir ve sonuçlara paralel olarak değişkenlerin analizinde veri türlerine bağlı olarak Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayısı, Mann-Whitney U Testi ve Kruskal-Wallis H Testi uygulanmıştır.

Bu araştırmanın problemi olan evli bireylerin evlilik uyumu ile Facebook kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi analiz etmek için Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayısı uygulanmıştır. “Korelasyon katsayısı, değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyini ya da miktarını ve yönünü açıklayan bir sayıdır” (Büyüköztürk, 2018, s. 31). Eğer değişkenler sürekli bir dağılım içinde, fakat normal dağılım göstermiyorlar ise iki değişken arasındaki ilişki, Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayısı aracılığıyla açıklanır (Büyüköztürk, 2018). Bu sebeple mevcut araştırma probleminin ve birinci alt problemin analizinde, korelasyon analizi tekniğine yer verilmiştir.

Sürekli bir değişken üzerinden iki bağımsız grup arasında anlamlı farklılık olup olmadığını test etmesi (Pallant, 2016) sebebiyle, araştırmanın ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci alt problemlerinin analizinde Mann-Whitney U Testi'ne yer verilmiştir. “U-testi,

puanların normallik varsayımının karşılanmadığı durumlarda ilişkisiz t testinin alternatifi olarak da bilinir” (Büyüköztürk, 2018, s. 166).

Araştırmanın altıncı ve yedinci alt problemlerinde ise, bir sürekli değişken üzerinden üç ya da daha fazla gruptan edinilen verileri karşılaştırmaya imkan vermesi (Pallant, 2016) gerekçesiyle Kruskal-Wallis H testinden yararlanılmıştır. Bu test, “puanların grup değişkenine göre oluşturulan her bir alt grupta (örnekleme) normal dağılım ve varyanslarının eşitliği varsayımlarını gerektirmediği için tek yönlü varyans analizine alternatif bir tekniktir” (Büyüköztürk, 2018, s. 168).

Ayrıca örnekleme ilişkin cinsiyet, yaş, oturulan ilçe, gelir durumu, eğitim durumu, eşin eğitim durumu, evlenme yaşı, evlilik süresi, evlenme biçimi ve çocuk sayısı gibi demografik bilgileri içeren betimleyici verilerin sunumunda, frekans dağılımı ve yüzdelik değerlere de yer verilmiştir.

3.5. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarında bulunması gereken iki ana özellik, geçerlik ve güvenirliliktir. Yapılan araştırmada toplanan verilerin analizinin doğru bir şekilde yapılmış olması kadar, bu verilerin elde edildiği ölçüm araçlarının niteliği de oldukça önemlidir (Yücel Toy ve Güneri Tosunoğlu, 2007).

Güvenirlik, test veya ölçeklerden elde edilen bulguların kavramsal yapıya yönelik olguyu doğru bir biçimde ortaya koyması, ölçme aracının farklı mekan ve zamanlarda aynı evrenden seçilmiş farklı örneklem gruplarında uygulandığında da benzer sonuçlar vermesi olarak tanımlanabilir (Şencan, 2005). Bu sebeple bu araştırma dahilinde kullanılan ölçme araçlarının, daha önceki çalışmalarda geçerlik ve güvenirlilik analizlerinin yapılmış olmasına ve mevcut araştırmanın örneklem grubuna uygun araçlar olmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca, mevcut örneklem ile değişkenlerin iç tutarlılık güvenilirlik (α) katsayıları da analiz edilmiş, Cronbach Alpha (α) değerlerinin de yeterli aralıklarda olup olmadığına bakılmıştır.

Mevcut araştırmada kullanılan Facebook Kıskançlığı Ölçeği’nin güvenirliliği, iç tutarlılık katsayısı ve madde-toplam korelasyonlarının hesaplanması aracılığıyla ölçülmüştür. Tek faktörlü yapıya sahip ölçeğin Cronbach Alpha değerinin .93 olduğu bulunmuştur. Madde toplam korelasyon değerlerinin ise her bir madde için .3’ten yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin orijinal formunun cronbach alfa değerinin .96 ve Türkçe uyarlamasının da .95 olduğu göz önüne alındığında, araştırmamızda kullanılan Facebook Kıskançlığı Ölçeği’nin güvenirliliğinin yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca “doğrulanmış madde-toplam korelasyon değeri, her bir maddenin toplam puanla olan ilişkisinin derecesini belirler. Düşük

değerler (.3'ten az) maddenin, ölçeğin tamamından farklı bir şey ölçtüğünü gösterir.” (Pallant, 2015, s. 116). Buna göre bu çalışmada kullanılan Facebook Kıskançlığı Ölçeği'nin madde-toplam korelasyonları da .411-.708 arasında olup yeterli düzeydedir denilebilir.

Benzer şekilde Çiftler Uyum Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı ve madde-toplam korelasyonlarının hesaplanması sonucu belirlenmiştir. Dört alt boyuta sahip ölçeğin Cronbach Alpha değeri .94 olarak saptanmıştır. Madde toplam korelasyon değerlerinin ise her bir madde için .3'ten yüksek olduğu görülmektedir. Ölçeğin orijinal formunun Cronbach Alpha değerinin .92 olduğu göz önüne alındığında, çalışmada kullanılan Çiftler Uyum Ölçeği ile güvenilirlik düzeylerinin paralel olduğu söylenebilir.

Geçerlik ise, ölçülmesi istenen değişkenin doğru bir biçimde ve başka şeylerle karıştırılmadan ölçülebilmesini ifade eder. Veri ve ölçmelere ilişkin geçerlik kavramı, iç geçerlik ve dış geçerlik olmak üzere iki türde ele alınabilir (Karasar, 2016). Yıldırım (2010) iç geçerliği, herhangi bir çalışmadan edinilen bulgular, sonuçlar ve bunlara yönelik değerlendirmelerin gerçeği ne denli doğru aktardığı şeklinde tanımlamıştır. Dış geçerlik ise, yapılan ölçme işlemiyle ölçülmek istenen değişkenin, gerçek hayattaki işlevine ne derece uygun ve genellenebilir olduğudur (Karasar, 2016). Çalışmalarda geçerliğin sağlanmasında önemli kriterler arasında, çalışmacının topladığı verileri detaylı biçimde raporlaştırması ve araştırma bulgularına nasıl ulaştığını da aynı şekilde detaylıca açıklaması yer almaktadır (Yıldırım, 2010). Aynı zamanda nicel bir çalışma yürüten çalışmacıdan, yaptığı çalışmanın modeli ve kullandığı veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olduğuna dair test sonuçlarının sayısal değerlerini ayrıntılı bir şekilde belirtmesi beklenir (Başol, 2008).

Bu bağlamda, mevcut çalışmanın iç geçerliğini artırmak amacıyla geçerli ve güvenilir ölçme araçları kullanılmış ve bu veri toplama araçlarının geçerlik ve güvenilirlik katsayılarına ilişkin detaylı sayısal bilgiler paylaşılmıştır. Veri toplama süreci mümkün olabildiğince çalışmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Verilerin analize hazırlanma aşamasında ve kullanılacak istatistiksel yöntemlerin tespitinde gerekli çalışmalar çalışmacı tarafından yapılmış ve ayrıca istatistik alanında uzman kişilerden de destek alınmıştır.

3.6. Çalışmacının Rolü

Veri toplama işleminden önce çeşitli prosedürler takip edilmiştir. Her şeyden önce, çalışmanın izni Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır. İkinci olarak, Kişisel Bilgi Formu dışındaki ölçekleri Türkçe'ye uyarlayan çalışmacılara e-posta yoluyla ulaşılmış ve ölçekleri kullanma izinleri alınmıştır. Sonrasında veri toplama süreci başlatılmıştır. Örneklemi oluşturan gönüllü katılımcılara işyerleri

aracılığıyla ulaşıldıysa, işyeri yetkililerine araştırmacı tarafından yürütülen mevcut çalışma tanıtılmıştır. Yetkililerin onayı alındıktan sonra aynı tanıtım personele yapılmış ve gönüllü katılımcılara ölçekler kapalı zarf içinde dağıtılmıştır.

Her ne kadar toplamda 730 adet anket dağıtılmış olsa da, bunlardan 696'sı araştırmacıya geri dönmüştür (geri dönüş oranı % 95.3'tür). Veri toplama araçlarının uygulanma sürecinin ardından Kişisel Bilgi Formu ile katılımcıların ölçekleri cevapladıkları kağıtların kontrolleri yapılmıştır. Kontroller esnasında eksik cevapların olduğu tespit edilen ya da birden fazla seçeneğin işaretlendiği fark edilip geçersiz sayılan formlar değerlendirmeye alınmamıştır. Böylelikle, toplamda 144 kişiden elde edilen veriler analizlere dahil edilmemiştir. Sonuç olarak 452 katılımcıdan elde edilen verilerin araştırmanın amacına ve analizine uygun olduğuna karar verilmiş ve analizlerin yapılması aşamasında araştırmacı, istatistik alanında uzman kişilerden destek almıştır.

Araştırmacının rolü, tüm bu prosedürlere ve etik ilkelere titizlikle sadık kalarak araştırmanın özenle yürütülmesini sağlamak olmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu başlık altında sırayla, öncelikle evli bireylerin Çiftler Uyum Ölçeği ve Facebook Kıskançlığı Ölçeği'nden elde edilen puanlara ilişkin betimleyici verilere, ardından araştırma problemi ve alt problemleri incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analizler ışığında elde edilen bulgulara ilgili alt başlıklar halinde yer verilmiştir.

4.1. Betimsel İstatistikler

Bu bölümde veri toplama araçları aracılığıyla edinilen frekans değerlerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3

Facebook Kıskançlığı Ölçeği ve Çiftler Uyum Ölçeği'ne ait betimleyici veriler

Ölçekler	M	SD	Min	Max
Facebook Kıskançlığı Ölçeği	95.43	29.61	25	175
Kadın	94.44	30.26	25	167
Erkek	96.68	28.79	25	175
Çiftler Uyum Ölçeği	114.91	21.12	1	150
Kadın	113.39	22.74	1	150
Erkek	116.82	18.75	34	149

Araştırmada kullanılan Facebook Kıskançlığı Ölçeği'nin kadın katılımcılar puan ortalaması $\bar{x}=94.44\pm30.26$, erkek katılımcıların puan ortalaması $\bar{x}=96.68\pm28.79$, tüm katılımcıların Facebook kıskançlığı puan ortalaması $\bar{x}=95.43\pm29.61$ 'dir. Çiftler Uyum Ölçeği'nin kadın katılımcılar puan ortalaması $\bar{x}=113.39\pm22.74$, erkek katılımcılar puan ortalaması $\bar{x}=116.82\pm18.75$ ve tüm katılımcıların çiftler uyumu puan ortalaması $\bar{x}=114.91\pm21.12$ 'dir.

4.2. Araştırma Problemine Ait Bulgular

4.2.1. Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Araştırmanın ana problemlerinden biri, “Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular, Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4

Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkinin Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı sonuçları

		FKÖ TOTAL	ÇÜÖ TOTAL
FKÖ TOTAL	Correlation Coefficient	1,000	-,192**
	Sig. (2-tailed)	.	,000
	N	452	452
ÇÜÖ TOTAL	Correlation Coefficient	-,192**	1,000
	Sig. (2-tailed)	,000	.
	N	452	452

Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığı düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı işlemi, evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığı arasında negatif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğunu göstermektedir ($r=0.192$, $p<0.05$).

Araştırmanın ana problemlerinden bir diğeri ise, “Evli bireylerin evlilik uyumları ve Facebook kıskançlık düzeyleri bazı sosyodemografik değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?” şeklinde oluşturulmuştur. Sözü edilen problem cümlesi de evli bireylerin evlilik uyumlarının evlenme biçimlerine, cinsiyete ve evlilik sürelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ayrı ayrı soran alt problemlere ayrılmıştır. Ayrıca evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları, evlenme biçimleri, cinsiyet ve evlilik sürelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını soran alt problemler de mevcuttur. Tüm bu alt problemlere ait bulgulara aşağıda ayrı başlıklar eşliğinde yer verilmiştir.

4.3. Araştırmanın Alt Problemlerine Ait Bulgular

4.3.1. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri ve Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri ve Çiftler Uyum Ölçeği’nin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişkiye dair bulgulara Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5

Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri ve Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiye ait Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı sonuçları

		Çift Doyumu	Çift Görüş Birliği	Çift Bağlılığı	Sevgi Gösterme
FKÖ	Correlation Coefficient	-,184**	-,171**	-,106*	-,121**
	Sig. (1-tailed)	,000	,000	,012	,005
	N	452	452	452	452

Evli bireylerin Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları ile Facebook kıskançlık düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı işlemi sonucunda;

Çift doyumu ve Facebook kıskançlığı arasında negatif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu ($r=0.184$, $p<0.05$), çift görüş birliği ve Facebook kıskançlığı arasında negatif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu ($r=0.171$, $p<0.05$), çift bağlılığı ve Facebook kıskançlığı arasında negatif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu ($r=0.184$, $p<0.05$) ve son olarak sevgi gösterme boyutu ile Facebook kıskançlık düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=0.121$, $p<0.05$).

4.3.2. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlenme biçimlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri evlenme biçimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ait bulgulara Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6

Evli bireylerin evlenme biçimlerine göre Facebook kıskançlık düzeylerinin Mann-Whitney U Testi sonuçları

	EVLENME BİÇİMİ	N	Sıra Ortalaması	U	p
FACEBOOK	Anlaşarak	381	212,99		
KISKANÇLIĞI	Görücü	71	287,74	8712	.0000
ÖLÇEĞİ	Total	452			

381 anlaşarak evlenen ve 71 görücü usulüyle evlenen 452 evli bireyin, evlenme biçimlerine göre Facebook kıskançlık düzeyleri arasında farklılaşmanın olup olmadığının tespiti amacıyla gerçekleştirilen Mann-Whitney U Testi'nin sonucuna göre;

Anlaşarak evlendiğini ifade eden evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri (Ortanca: 213) ile görücü usulüyle evlendiğini ifade eden evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri (Ortanca: 288) arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($U=8712$, $p<0,05$). Sıralama değerlerine bakıldığında, görücü usulüyle evlenenlerin Facebook kıskançlık düzeylerinin, anlaşarak evlenenlere göre daha yüksek olduğu ifade edilebilir.

4.3.3. Evli bireylerin evlilik uyumlarının evlenme biçimlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “*Evli bireylerin evlilik uyumları evlenme biçimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?*” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ait bulgulara Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7

Evli bireylerin evlenme biçimlerine göre evlilik uyumlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

	EVLENME BİÇİMİ	N	Sıra Ortalaması	U	p
ÇİFTLER	Anlaşarak	381	213,10		
UYUM	Görücü	71	177,27	9816,500	.001
ÖLÇEĞİ	Total	452			

381 anlaşılarak evlenen ve 71 görücü usulüyle evlenen 452 evli bireyin, evlenme biçimlerine göre evlilik uyumları arasında farklılaşmanın olup olmadığının tespiti amacıyla gerçekleştirilen Mann-Whitney U Testi'nin sonucuna göre;

Anlaşılarak evlendiğini ifade eden evli bireylerin evlilik uyumları (Ortanca:233) ile görücü usulüyle evlendiğini ifade eden evli bireylerin evlilik uyumları (Ortanca:177) arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($U=9816$, $p<0,05$). Sıralama değerlerine bakıldığında, anlaşılarak evlenenlerin evlilik uyumlarının, görücü usulüyle evlenenlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.3.4. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ait bulgulara Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8

Evli bireylerin cinsiyetlerine göre Facebook kıskançlık düzeylerine ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

	CİNSİYET	N	Sıra Ortalaması	U	p
FACEBOOK	Kadın	252	223.11		
KISKANÇLIK	Erkek	200	230.78	24344.500	.535
ÖLÇEĞİ	Total	452			

252 kadın ve 200 erkek olmak üzere 452 evli bireyin, cinsiyetlerine göre Facebook kıskançlık düzeyleri arasında farklılaşmanın olup olmadığının tespiti amacıyla gerçekleştirilen Mann-Whitney U Testi'nin sonucuna göre;

Evli kadınların Facebook kıskançlık düzeyleri (Ortanca:223) ile evli erkeklerin Facebook kıskançlık düzeyleri (Ortanca:231) arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

4.3.5. Evli bireylerin evlilik uyumlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “Evli bireylerin evlilik uyumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ait bulgulara Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9

Evli bireylerin cinsiyetlerine göre evlilik uyumlarına ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

		Sıra			
CİNSİYET		N	Ortalaması	U	p
ÇİFTLER	Kadın	252	220.11	23588.500	.243
	Erkek	200	234.56		
ÖLÇEĞİ	Total	452			

252 kadın ve 200 erkek olmak üzere 452 evli bireyin, cinsiyetlerine göre evlilik uyumları arasında farklılaşmanın olup olmadığının tespiti amacıyla gerçekleştirilen Mann-Whitney U Testi'nin sonucuna göre;

Evli kadınların evlilik uyumları (Ortanca:252) ile evli erkeklerin evlilik uyumları (Ortanca:200) arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

4.3.6. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlilik sürelerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi "Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri evlilik sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?" şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ait bulgulara Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 10

Evli bireylerin evlilik sürelerine göre Facebook kıskançlık düzeylerine ilişkin Kruskal-Wallis H Testi sonuçları

EVLİLİK SÜRELERİ		N	Sıra Ort.	sd	x ²	p	Anlamlı Fark
FACEBOOK KISKANÇLIK ÖLÇEĞİ	(A) 1-5 yıl arası	102	206,31	4	7.720.	0.102	
	(B) 6-10 yıl arası	112	213,25				
	(C) 11-15 yıl arası	86	239,15				
	(D)16-20 yıl arası	71	253,96				
	(E) 21 yıl ve sonrası	81	232,74				
	Total	452					

Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlilik sürelerine göre beş alt grupta farklılaşmanın olup olmadığını incelemek için uygulanan Kruskal-Wallis H testinin

sonucu; grupların Facebook kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir ($X^2_{(4)}=7.720$, $p>0.05$).

4.3.7. Evli bireylerin evlilik uyumlarının evlilik sürelerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi “Evli bireylerin evlilik uyumları evlilik sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ait bulgulara Tablo 11’de yer verilmiştir.

Tablo 11

Evli bireylerin evlilik sürelerine göre evlilik uyumlarına ilişkin Kruskal-Wallis H Testi sonuçları

	EVLİLİK SÜRELERİ	N	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
ÇİFTLER UYUM ÖLÇEĞİ	(A) 1-5 yıl arası	102	266,94				A-B
	(B) 6-10 yıl arası	112	221,93				A-C
	(C) 11-15 yıl arası	86	225,05				A-D
	(D) 16-20 yıl arası	71	198,63	4	14.812	0.005	A-E
	(E) 21 yıl ve sonrası	81	207,86				
	Total	452					

Evli bireylerin evlilik uyumlarının evlilik sürelerine göre beş alt grupta farklılaşmanın olup olmadığını görmek için Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre grupların evlilik uyumları arasında anlamlı bir fark gözlenmiştir ($X^2_{(4)}=14.812$, $p<0.05$). Mann-Whitney U testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda bu farkın, 1-5 yıl ile 6-10 yıl evlilik süresine sahip gruplar, 1-5 yıl ile 11-15 yıl evlilik süresine sahip gruplar, 1-5 yıl ile 16-20 yıl evlilik süresine sahip gruplar ve 1-5 yıl ile 21 yıl ve sonrası evlilik süresine sahip gruplar arasında olduğu belirlenmiştir. Fark gözlenen grupların sıra ortalamaları dikkate alınarak, 1-5 yıl arasındaki evli bireylerin diğer gruplara göre evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu ifade edilebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu başlık altında, “Evlilik Uyumu ve Facebook Kıskançlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu araştırmadan elde edilen bulgular tartışılmıştır. Ayrıca bu konuda gelecekte yürütülecek araştırmalara ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Tartışma

5.1.1. Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik bulguların tartışılması

Evli bireylerin evlilik uyumu ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı, mevcut araştırmanın ana problemlerinden birini oluşturmuştur. Bu soruyu yanıtlayabilmek için yapılan analizlerde, evli bireylerin evlilik uyumları ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasında negatif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki bulunduğu saptanmıştır.

Bu araştırmadan edinilen bulgular kapsamında, evli bireylerin evlilik uyumları artarken Facebook kıskançlık düzeylerinin azaldığı görülmektedir. Benzer şekilde, Iqbal ve Jami (2017), Pakistanlı evli Facebook kullanıcıları için Facebook Kıskançlığı Ölçeği’nin çevirisini yaptıkları çalışmalarında evlilik doyumu ile Facebook kıskançlığı arasında negatif yönlü bir ilişki bulunduğunu tespit etmiştir. Tiryaki ve Karakuş (2018) ise, 296 evli bireyde ikili ilişkilerde güven, evlilik doyumu, Facebook kıskançlığı ve yaşam doyumunu inceledikleri çalışmalarında evlilik yaşam doyumu ile Facebook kıskançlığı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu bulmuştur.

İlişkisel doyum açısından bakıldığında, literatürde bu iki değişkeni ele alan sınırlı sayıda ve birbirinden tutarsız bulgulara sahip çalışmalar olduğu görülmektedir. Facebook kıskançlığı ile ilişki doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını ortaya koyan çalışmalar (Demirtaş-Madran, 2016; Farrugia, 2013) olduğu gibi, Marshall, Bejanyan, Di Castro ve Lee (2013) ve Off (2016) araştırmalarında ilişkisel doyum ve Facebook kıskançlığı değişkenleri arasında anlamlı ilişki bulmuştur.

Alanyazın incelendiğinde, evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığının doğrudan ilişkisine yönelik Türkiye’de henüz herhangi bir çalışma olmadığı görülmektedir. Yabancı literatürde de bu iki değişkeni konu alan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Daha önce de söz edildiği gibi, Facebook kullanımının romantik ilişkilerde özellikle kıskançlığı tetiklediğini ortaya koyan oldukça fazla çalışma bulunmaktadır (Hudson ve diğerleri, 2015; McAndrew

ve Shah 2013; Muise, Christofides ve Desmarais, 2009; Muscanell, Guadagno, Rice ve Murphy, 2013; Stewart, Dainton ve Goodboy, 2014). Dolayısıyla bu araştırmadan elde edilen bulguların karşılaştırılmasında, romantik kıskançlık değişkeni ile ilgili yapılan çalışmaların verilerinden de yararlanılmıştır. Romantik kıskançlık ve evlilik doyumu yahut evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara bakıldığında ise, bu araştırmadan elde edilen bulguları destekler şekilde, evlilik doyumu ile kıskançlık arasında negatif yönlü ilişki olduğunu savunan çalışmalar da bulunmaktadır (Gatzeva ve Paik, 2011; Guerrero ve Eloy, 1992; Güngör Houser, 2009).

Evli bireylerin evlilik doyumu ile kıskançlık düzeyleri arasında olumsuz yönde bir ilişki olduğunu gösteren çalışmaların yanı sıra, pozitif yönlü bir ilişki olduğunu gösteren bulgulara da rastlanmaktadır (Buunk, 1982; Hansen, 1982; Girgin ve Şık, 2018). Sümer ve Arıca (2018) da romantik ilişkisi olan bireylerle yaptıkları araştırmalarında, kıskançlık ile ilişki doyumu arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu saptamıştır. Pines (2003) kıskançlığı “kıymetli bir ilişkiye veya ilişkinin niteliğine yönelik herhangi bir tehdit algılanması halinde verilen karmaşık bir tepki” olarak tanımlamıştır. Sümer ve Arıca’ya (2018) göre değer verilen bir ilişkide, partnerlerin yaşadığı doyumun da yüksek olduğu ve bireylerin kıymet verdikleri bu ilişkiyi kaybetmek istemeyecekleri düşünülürse, kıskançlık ve evlilik doyumu arasında pozitif ilişki bulunması beklenen bir durumdur.

Çapkın’ın (2012), 99 evli bireyin kıskançlık düzeylerini benlik saygısı, kişilikleri, bağlanma biçimleri ve evlilik doyumu açısından incelediği araştırmasında ve Zeytinoğlu’nun (2013), 200 evli birey üzerinden benlik saygısı, kıskançlık, evlilik çatışmaları ve evlilik doyumu üzerine yaptığı araştırmasında ise evlilik doyumu ve kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

5.1.2. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri ve Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiye yönelik bulguların tartışılması

Araştırmanın birinci alt problemini, evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeyleri ve Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı oluşturmuştur. Bu soruyu yanıtlayabilmek amacıyla yapılan analizlerde, Facebook kıskançlığı ile Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları olan çift doyumu, çift görüş birliği, çift bağlılığı ve sevgi gösterme değişkenlerinin her birinin arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Facebook kıskançlığı ile Çiftler Uyum Ölçeği alt boyutları olan bu değişkenlerin birlikte incelendiği başka herhangi bir çalışmaya rastlanamadığından bu araştırmanın bulguları, farklı bir araştırmanın bulgularıyla karşılaştırılamamıştır. Aynı şekilde Çiftler

Uyum Ölçeği'nin alt boyutları ile romantik kıskançlığı konu alan herhangi bir çalışma ile de karşılaşılmamıştır.

5.1.3. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlenme biçimlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması

Araştırmanın ikinci alt problemini, evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlenme biçimlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı oluşturmıştır. Yapılan analizlerde görücü usulüyle evlenenlerin Facebook kıskançlık düzeylerinin, anlaşılarak evlenenlere göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

İlgili literatür incelendiğinde, Facebook kıskançlığı ve evlenme biçimini konu alan herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır. Facebook kıskançlığı değişkeni yerine romantik kıskançlık değişkenine odaklanılmıştır. Güngör Houser'ın (2009), 921 evli bireyin evlilik doyumunu iletişim çatışmaları, duygusal zeka ve romantik kıskançlıklarını cinsiyet ile evlenme biçimleri bakımından incelediği araştırmasının bulguları, bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Güngör Houser (2009), görücü usulüyle evlenmiş bireylerin, flört ederek evlenenlere kıyasla daha yüksek kıskançlık yaşadıklarını kaydetmiştir.

Görücü usulüyle evlenmiş bireylerin romantik kıskançlık seviyelerinin, flört ederek evlenenlere oranla daha fazla bulunmasının gerekçesi olarak; görücü usulüyle gerçekleşen geleneksel evliliklerde genellikle neslin sürekliliği amaçlandığından bireylerin evliliklerinin bozulma olasılığını en aza indirmek adına daha yüksek düzeyde kıskançlık yaşadıkları söylenebilir. Ayrıca boşanmanın genellikle olumsuz algılandığı geleneksel toplumlarda, evli bireylerin toplum baskısından kurtulmak adına eşlerini kaybetmemek için daha fazla kıskançlık yaşadıkları da söylenebilir (Güngör Houser, 2009).

Bu bulguların tersine, evli bireylerin romantik kıskançlık düzeylerinin evlenme biçimlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur (Çimen, 2007; Girgin ve Şık, 2018; Zeytinoğlu, 2013). Çimen (2007), görücü usulü ile anlaşılarak gerçekleştirilmiş evlilikleri bazı sosyal psikolojik etmenler açısından kıyasladığı araştırmasında, katılımcıların kıskançlık düzeylerinde evlenme biçiminin bağlantısı olmadığını bulmuştur. Benzer şekilde Zeytinoğlu'nun (2013) çalışmasında da, flört ederek evlenenler ile görücü usulüyle evlenenlerin kıskançlık düzeyleri bakımından farklılık oluşturmadığı saptanmıştır. Girgin ve Şık (2018) ise 200 evli bireyin bağlanma tarzları, romantik kıskançlıkları ve evlilik doyumları üzerine yaptıkları araştırmalarında evli bireylerin kıskançlık düzeyleri ve evlilik biçimleri arasında anlamlı bir fark olmadığını kaydetmişlerdir.

5.1.4. Evli bireylerin evlilik uyumlarının evlenme biçimlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması

Araştırmanın üçüncü alt problemini, evli bireylerin evlilik uyumlarının evlenme biçimlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı oluşturmuştur. Bu soruya cevap verebilmek için yapılan analizlerde, anlaşarak evlendiğini belirten bireylerin evlilik uyumlarının, görücü usulüyle evlenenlere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Literatür incelendiğinde elde edilen bu araştırma bulgularını destekleyen pek çok çalışmanın olduğu görülmüştür. Şendil ve Korkut (2008), Yeşiltepe (2011) ile Erbil ve Hazer (2018) de flört ederek evlenmiş bireylerin evlilikte sağladığı uyum düzeylerinin görücü usulü evlenenlerden yüksek olduğunu saptamışlardır. Evlilik doyumu açısından bakıldığında ise Xiaohe ve Whyte (1990), Demirtaş (2004), Çelik (2006), Çimen (2007), Güngör Houser (2009) ve Cingisiz (2010) de flört ederek evlenenlerin, görücü usulüyle evlenen bireylere kıyasla evliliklerinden daha yüksek doyum aldıklarını bulmuştur.

Anlaşarak evlenenlerin, görücü usulüyle evlenenlere göre evliliklerinden daha yüksek doyum sağlamalarının nedenlerinden biri olarak; anlaşarak evlenen çiftlerin, görücü usulüyle evlenenlere göre evlilik öncesi ilişkilerinin genellikle daha uzun sürmesinden kaynaklı çiftlerin evlilik öncesi birbirlerini daha iyi tanıma fırsatı bulabilmeleri sayılabilir (Çimen, 2007; Erbil ve Hazer, 2018). Anlaşarak gerçekleştirilen evlilikler, çiftlerin birbirlerini tanımaya ve daha fazla paylaşım fırsatı tanımaya rağmen görücü usulüyle evlenmede bu imkanlar açısından sınırlılıklar olabilir (Şendil ve Korkut, 2008). Ayrıca günümüzde bireylerin kendi iradeleriyle seçtikleri ve birbirlerine karşı ilgi duydukları partneriyle evlenmeleri ile birlikte daha uyumlu evlilikler gerçekleşeceğine yönelik genel bir yargı bulunmaktadır (Kublay ve Oktan, 2015). Anlaşarak ya da flört ederek yapılan evliliklerde, evlilik öncesi dönemde partnerlerin birbirlerini daha yakından tanıma imkanı bulmaları, eş seçimlerinde bireysel karar vermeleri ve evliliğe birlikte karar vermiş olmaları da evlilik doyumlarını yükseltebilmektedir (Çelik, 2006).

Araştırma sonuçlarına bakıldığında, eldeki bulgular farklı pek çok araştırma sonucuyla tutarlılık gösterse de, evlenme biçiminin evlilikte uyumu yordamadığını tespit etmiş bazı araştırmalar da bulunmaktadır. Ödemiş (2008), anlaşarak ya da görücü usulüyle evlenenlerin evlilikteki uyumlarının, evlenme biçimlerine göre farklılaşmadığı sonucuna varmıştır. Benzer şekilde Kublay ve Oktan (2015) ve Demiray'ın (2006) araştırmalarında da evlilik uyumu ile evlenme biçimi değişkeni arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma bulunamamıştır. Yurt dışında evlilik uyumu ile ilgili yapılan bazı araştırmalar incelendiğinde Myers, Madathil ve Tingle (2005) Hindistan'daki görücü usulüyle evlenen bireyler ve

A.B.D.’deki anlaşılarak evlenmiş bireylerle gerçekleştirdikleri araştırmalarında katılımcıların evlilik doyumlarının evlenme biçimlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını saptamıştır. Evlilik doyumu açısından bakıldığında, Çelik (2006) ile Girgin ve Şık (2018) yaptıkları araştırmalarında evli çiftlerin evlilik doyumlarının evlenme biçimlerine göre farklılaşmadığını ortaya koymuşlardır. Bu bulguların kaynağı olarak, araştırmaya dahil olan katılımcıların farklı evlenme biçimleriyle evlenmiş olsalar dahi değerleri, ilgileri, bakış açıları, tutum ve alışkanlıkları konusunda benzerlikler taşıdıkları söylenebilir (Kublay ve Oktan, 2015).

Tüm bu araştırma bulgularının yanında, görücü usulü ile evlenmiş kişilerin flört ederek evlenenlere kıyasla daha fazla evlilik doyumu yaşadıklarına yönelik çalışmalar da bulunmaktadır (Yelsma ve Athappilly, 1988; Zeytinoğlu, 2013). Yelsma ve Athappilly (1988), Hindistan’da görücü usulüyle evlenen 28 ve aşk evliliği yapmış 25 çift ile Amerika’da mantık evliliği yapan 31 çift ile gerçekleştirdikleri araştırmalarında, görücü usulüyle evlenen bireylerin evlilik doyumlarının, diğer iki türe göre daha yüksek olduğunu bulmuştur. Zeytinoğlu (2013) ise 200 evli birey ile benlik saygısı, kıskançlık, evlilik çatışmaları ile evlilik doyumu üzerine yaptığı araştırmasında görücü usulüyle evlenenlerin, flört ederek evlenenlere göre daha yüksek düzeyde evlilik doyumu yaşadıklarını ortaya koymuştur.

5.1.5. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması

Araştırmanın dördüncü alt problemini, evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı oluşturmıştır. Yapılan analizlerde evli kadınların Facebook kıskançlık düzeyleri ile evli erkeklerin Facebook kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır.

İlgili literatür incelendiğinde, bu araştırmadan elde edilen bulguların Brem, Spiller ve Vandehey (2015), Demirtaş ve Dönmez (2006) ile Demirtaş-Madran’ın (2016, 2018) araştırma bulgularıyla paralellik gösterdiği görülmektedir. Brem, Spiller ve Vandehey (2015) yaptıkları araştırmada, Facebook kıskançlık düzeylerinin kadınlara ve erkeklere göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını bulmuştur. Benzer şekilde Demirtaş-Madran’ın 2016 ve 2018 yıllarında ülkemizde yaptığı araştırmalarda elde ettiği bulguların cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir. Bulguların bu yönde olmasının gerekçesi olarak kadınların tarih içinde ekonomik gücünü artırarak erkeklere olan ekonomik bağımlılıklarını azaltmaları düşünülmektedir (Demirtaş Madran, 2018).

Yurt dışında Facebook kıskançlığı ile ilgili yapılan bazı araştırmalar incelendiğinde, bu araştırmadan elde edilen bulguların farklı araştırmaların bulgularıyla tutarlılık gösterdiği görülse de, kadınların Facebook kıskançlık düzeylerinin erkeklerinkinden yüksek olduğunu tespit eden çalışmaların olduğu da görülmüştür. Muise, Christofides ve Desmarais (2009), kıskançlık deneyiminde Facebook'un rolünü araştırdıkları çalışmalarında kadınların Facebook'ta çok daha fazla dakika harcadıklarını ve Facebook kıskançlıklarını erkeklerden daha fazla yaşadıklarını bildirmişlerdir. Marshall, Bejanyan, Di Castro ve Lee (2013) romantik ilişkilerde Facebook kıskançlığının yordayıcısı olarak bağlanma stillerini inceledikleri çalışmalarında elde ettikleri bulgular da bunu destekler niteliktedir. Benzer şekilde Muise, Christofides ve Desmarais (2013), Facebook kıskançlığında cinsiyet farklılıklarını araştırdıkları çalışmalarında, kadınların davranışsal kıskançlıklarının erkeklerden daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. McAndrew ve Shah (2013) yaptıkları araştırmada kadınların Facebook tarafından uyarılmış kıskançlık duygularına ve kıskançlık davranışlarına erkeklerden daha eğilimli olduğunu kaydetmiştir. Muscanell, Guadagno, Rice ve Murphy (2013), kıskançlık ile Facebook kullanımı arasındaki ilişkiyi deneysel olarak inceledikleri çalışmalarında, kadınların erkeklerden daha yoğun kıskançlık ve olumsuz duygular hissettiklerini bulmuşlardır. Ayrıca Hudson ve arkadaşlarının (2015), cinsiyetin Facebook kıskançlığını nasıl etkilediğini inceledikleri araştırmalarında da, kadınların erkeklerden daha fazla Facebook kıskançlığı sergiledikleri görülmüştür. Ek olarak Orosz, Szekeres, Kiss, Farkas ve Roland-Levy (2015), çalışmalarında kıskançlığın kadınlar arasında erkeklerden daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Kadınların, erkeklerden daha yüksek kıskançlık hissetmelerinin nedeni olarak, tarihsel açıdan bakıldığında erkeklerin daha fazla finansal güçlerinin olması ve kadınların buna bağımlı olmaları sayılabilir (White, 1980). Ayrıca erkeklerin ve kadınların aynı şeyleri kıskanmadıkları iyi bilinmektedir (Demirtaş Madran, 2018). Evrimleşmiş cinsiyet farklılıkları teorisine göre, kadınlar duygusal olarak aldatıldıklarında daha fazla kıskançlık yaşarken, erkekler cinsel olarak ihanet edildiklerinde daha yoğun kıskançlık duyarlar (Buss 2013; Edlund ve Sagarin 2017).

Tüm bu araştırma bulgularının yanı sıra, Caz ve Göksel'in (2018) çalışmasında erkek katılımcıların Facebook kıskançlık düzeylerinin kadın katılımcılardan daha yüksek olduğu bulunmuştur.

5.1.6. Evli bireylerin evlilik uyumlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması

Araştırmanın beşinci alt problemini, evli bireylerin evlilik uyumlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı oluşturmıştır. Bunu yanıtlayabilmek için yapılan analizlerde, evli kadın ve erkeklerin evlilik uyumları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı bulunmuştur.

Öncelikle evlilik uyumu ya da doyumu ile cinsiyet temelli araştırmalar incelendiğinde, alanyazında cinsiyetin, evlilik uyumu ile anlamlı bir ilişkisinin bulunmadığının pek çok araştırmacı tarafından ortaya konulduğu görülmektedir (Bayraktaroğlu ve Çakıcı, 2013; Bonds-Raacke, Bearden, Carriere, Anderson ve Nicks, 2001; Çağ ve Yıldırım, 2013; Çelik, 2018; Çelik ve Tümkeya, 2012; Çınar, 2008; Demiray, 2006; Erbil ve Hazer, 2018; Fırsıloğlu, 1992; Girgin ve Şık, 2018; Hamamcı, 2005; Ödemiş, 2008; Şendil ve Korkut, 2008; Tutarel-Kışlak ve Çabukça, 2002; Tuzcu, 2017; Wilkie, Ferree ve Ratcliff, 1998; Yeşiltepe, 2011). Evlilik uyumu ya da doyumu değişkeni ile cinsiyetin farklılık göstermemesinin gerekçesi olarak, günümüzde kadın ve erkeğin iş hayatında olması ve evli eşlerin birlikte çalışmaları sonucu daha eşitlikçi bir perspektif kazanmalarıyla birlikte geleneksel cinsiyet rollerinin değişiklik göstermesi sayılabilir (Çelik, 2018).

Girgin ve Şık'a (2018) göre ise, toplumsal cinsiyet rolleri ile insanın fizyolojik özellikleri üzerinden düşünüldüğünde, cinsiyet ve evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılaşma olması umulmaktadır. Bu beklentinin sebebi Dökmen'e göre (aktaran Girgin ve Şık, 2018) kadınların romantik ilişkilerine yönelik erkeklere oranla daha fazla düşünceleri ve evrimsel açıdan da kadınların daha duygusal ve korumacı bir doğaya sahip olmalarıdır. Bu görüşü destekler şekilde, kadınların evlilik uyumlarının, erkeklerin evlilik uyumlarından daha yüksek olduğunu ortaya koyan çalışmalar da bulunmaktadır (Babarskiene ve Tweed, 2009; Bouchard, Lussier ve Sabourin, 1999; Fırsıloğlu ve Demir, 2000).

Diğer tarafta erkeklerin evlilik uyumlarının kadınlarınkinden yüksek olduğunu gösteren araştırmalar da bulunmaktadır (Cirinlioğlu, Kindap-Tepe ve Cirinlioğlu, 2017; Çağ, 2011; Klinetob ve Smith, 1996; Özmen ve Atik, 2010; Şener ve Terzioğlu, 2008a). Kadınların evlilik uyumlarının erkeklerinkinden düşük olmasının gerekçeleri olarak; toplumsal aile yapısı, kadınların aile içindeki konumu, evlilikten beklentiler konusunda kadın ve erkeklerdeki farklılıklar, evlilik ilişkisinde yaşanan problemleri kadınların erkeklere göre daha fazla ciddiye almaları sayılabilir (Şener ve Terzioğlu, 2008a).

Alanyazın incelendiğinde evli bireylerin evlilik uyumlarının cinsiyete göre anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığına yönelik bulguların tutarsız olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik kesin bir sonuca ulaşılamamaktadır. Bu durumun, araştırmalara dahil olan katılımcıların farklı özelliklere sahip olmaları ve kültürel farklılıklar ile ilintili olabileceği düşünülmektedir (Erbil ve Hazer, 2018).

5.1.7. Evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlilik sürelerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması

Araştırmanın altıncı alt problemini, evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlilik sürelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı oluşturmuştur. Yapılan analizlerde evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinde evlilik sürelerine göre anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Eldeki bulgular, Demirtaş Madran (2018) ve Tiryaki ve Karakuş'un (2018) çalışmalarıyla tutarlı olup ilişki süresinin Facebook kıskançlığını yordamadığını ifade etmektedir. Tiryaki ve Karakuş (2018), 296 evli birey üzerinden ulaştığı bulgularında evli çiftlerin Facebook kıskançlık düzeylerinin evlilik süresine göre farklılaşmadığını bulmuştur. İlgili literatür incelendiğinde, Facebook kıskançlığı ile ilişkisel değişkenler arasında oldukça sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir.

Romantik kıskançlık ve ilişki süresi açısından bakılacak olursa; Buunk (1982) kıskançlık ile ilişkinin uzunluğu arasındaki ilişkinin negatif yönlü olduğunu kaydetmiştir. Perlman ve Duck'a göre (aktaran Demirtaş, 2004) bunun sebepleri, bireylerin yaş aldıkça partnerlerini daha az kıskanmaya başlamaları yahut ilişkilerinin süresinin uzamasıyla birlikte partnerlerin birbirlerini daha az alımlı algılamaları olarak açıklanabilir. Öte yandan ilişkinin süresinin artmasıyla beraber, bireylerin romantik ilişkileri konusunda hem kendilerine hem de partnerlerine yönelik güvenlerinin artması ve partnerlerinin karşılına çıkacak kişilere ve farklı sorunlara rağmen mevcut ilişkilerini koruyacaklarına dair inançları kuvvetlenmektedir.

Diğer taraftan Aune ve Comstock (1997) çalışması aracılığıyla, ilişki süresi ile kıskançlığın pozitif yönde ilişkili olduğu da kaydedilmiştir. Bu durum da ilişkinin süresinin artmasıyla beraber, partnerlerin ilişkilerine yaptıkları yatırımın da büyük oranda artması ve buna bağlı olarak kıskançlıkta da artış olmasıyla açıklanmaktadır (White, 1981).

5.1.8. Evli bireylerin evlilik uyumlarının evlilik sürelerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların tartışılması

Araştırmanın yedinci ve son alt problemini, evli bireylerin evlilik uyumlarının evlilik sürelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı oluşturmıştır. Bu soruyu yanıtlayabilmek için yapılan analizlerde, evlilik süresi 1-5 yıl arasında olan bireylerin diğer gruplara göre evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu araştırma aracılığıyla edinilen bulgular kapsamında, evliliğin ilk 5 yılında evlilik uyumunun daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Evli bireylerin, evliliklerinin ilk 5 yılında yaşadıkları uyum düzeyi, 6-10 yıldır, 11-15 yıldır, 16-20 yıldır ve 21 yıl ve üzerinde süredir evli olan evli bireylerin evlilik uyumlarına göre en yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu bulguları destekler şekilde, Erbil ve Hazer'in (2018) 400 evli bireyin bazı demografik özelliklere göre evlilik uyumlarını inceledikleri çalışmasında da evlilik ilişkisinin ilk 5 yılında evlilik uyumunun daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca Ödemiş'in (2008) 160 evli öğretmen üzerinden iş tatminleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmasında da, evlilik yılını 1-5 yıl olarak belirtenlerin evlilik uyumlarının en yüksek seviyede olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Tuzcu'nun (2017) 250 evli birey üzerinden kişilik özelliklerinin evlilik uyumu ve evlilik doyumuna etkisini incelediği araştırmasında da evlilik doyumunu ortalamasının en yüksek olduğu süreç olarak 1-3 yıl tespit edilmiştir. Şener ve Terzioğlu'nun (2008) 413 evli çift üzerinden bazı sosyoekonomik ve demografik değişkenler ile iletişimin eşler arasındaki uyum üzerindeki etkisini inceledikleri çalışmasında da evlilik süresi 0-5 yıllık olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, diğer gruplara kıyasla daha yüksek olarak kaydedilmiştir. Ek olarak Kublay ve Oktan'ın (2015) 452 evli birey üzerinden evlilik uyumunu değer tercihleri ve öznel mutluluk açısından inceledikleri çalışmalarında da 0-5 yıldır evli olanların evlilik uyumları, diğer süre gruplarına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Demiray (2006), 51 evli çift üzerinden evlilikte uyumu demografik özelliklere göre incelediği çalışmasında ise evlilik uyumu ve evlilik süresi arasında anlamlı farklılıklar bulmuştur. Evlilik süresi 6-10 yıl olan çiftlerin evlilik uyumunun en yüksek düzeyde olduğu, bu sırayı 0-5 yıldır evli olanların takip ettiği görülmektedir. Demiray'ın (2006) çalışmasında, evlilik uyumunun ilk 10 yıldan sonra azaldığı ve 16-20 yıl arasında ise yeniden artışa geçtiği tespit edilmiştir. Şener ve Terzioğlu (2008), evli bireylerin evlilik uyumlarının 6-10 yıl itibarıyla azalmasının nedenleri olarak; ailelerin genellikle bu yıllarda çocuk sahibi olarak genişlemesi ile buna bağlı olarak finansal ve psikososyal sorumluluklarındaki artış ve partnerlerin birbirlerine ayırdıkları zamanın azalması ya da evlilik ilişkisinin zaman içinde

monotonlaşmaya başlaması ile açıklamışlardır. Kublay ve Oktan (2015) ise bu bulgunun gerekçeleri olarak; yıllar içinde çiftlerin birbirlerini daha yakından tanımaya başladıklarını ve evlilik ilişkisinin ilk yıllarına oranla partnerlerin daha az heyecan duyduklarını ifade etmiştir. Demiray (2006) ise bu bulgunun kaynağını, orta yaş dönemi ile ilişkilendirmiştir. İnsan yaşamında orta yaş döneminin önemli bir dönüm noktası olduğunu ve bireylerin hayatlarına ilişkin pek çok şeyi gözden geçirdikleri bu sürecin evlilik uyumlarını azaltan bir etkiye sahip olabileceğini düşünmektedir.

Diğer tarafta, evlilikte uyumun evliliğin süresine göre farklılaşmadığını söyleyen çalışmalar da mevcuttur (Bayraktaroğlu ve Çakıcı, 2013; Çağ, 2011; Çağ ve Yıldırım, 2013; Çınar, 2008; Fışıloğlu, 1992; Şendil ve Korkut, 2008; Tutarel-Kışlak ve Çabukça, 2002; Zeytinoğlu, 2013).

Öte yandan, bazı araştırmacılar evli bireylerin orta yaş dönemlerinde evlilik uyumlarında azalma olduğunu fakat evliliğin daha ileriki yıllarında çiftler arasındaki uyumun yeniden yükselmeye başladığını ortaya koymuştur (Erbil ve Hazer, 2018). Bu görüşü destekler şekilde, Şener ve Terzioğlu'nun (2008) çalışmasında 21 yıl ve üzerinde olan süredir evli olan sürece kadar evlilik yılı arttıkça eşler arasındaki evlilik uyumunun gittikçe azaldığı fakat 21 yıl ve daha uzun süredir evli olanların uyumlarının yeniden artmaya başladığı sonucuna varılmıştır. Benzer şekilde Kublay ve Oktan'ın (2015) araştırmasında da, 26-35 yıllık evlilik süresine kadar olan gruplarda evlilik süresi arttıkça evlilikte sağlanan uyumun azaldığı, ancak 26-35 yıl aralığı itibarıyla evlilik uyumlarında yeniden yükselmenin görüldüğü tespit edilmiştir. Söz konusu durum, 21 yıl ve daha uzun zamandır evli olan çiftlerin çocuklarının kendi yaşamlarını kurarak yuvadan ayrılmaları ve buna bağlı olarak ekonomik sorumlulukların azalması, zamanla birlikte aile düzeninin iyice sağlamlaşması, çiftlerin iletişimin ve paylaşımının artması, çiftlerin birbirlerini çok daha iyi tanıyarak birbirlerine alışmaları, yaşam deneyimlerinin artması ve yapılan hatalara yönelik toleranslarının artması ile açıklanabilir (Kublay ve Oktan, 2015; Şener ve Terzioğlu, 2008a).

5.2. Sonuç ve Öneriler

Bu alt başlıkta, mevcut araştırma aracılığıyla edinilen bulgular ışığında ulaşılan sonuçlar özetlenmiş ve söz konusu sonuçlara yönelik geliştirilen bazı öneriler aktarılmıştır.

Yapılan bu çalışmada, evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığı arasındaki ilişki araştırılmıştır. Evli bireylerin evlilik uyumları ve Facebook kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişki, negatif yönde ve anlamlı düzeyde bulunmuştur. Evlilik uyumu ve bazı demografik değişkenler arasındaki ilişkiye yönelik bulgular; evli bireylerin evlilik uyumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermezken, evlenme biçimi ve evlilik sürelerine göre

farklılaştığı yönündedir. Anlaşarak evlenenlerin evlilik uyumu, görücü usulüyle evlenenlerin evlilik uyumundan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca evliliğin ilk 5 yılında, diğer evlilik süresi aralıklarına göre evlilik uyumunun daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Facebook kıskançlığı ve bazı demografik değişkenler arasındaki yönelik bulgular ise; evli bireylerin Facebook kıskançlık düzeylerinin cinsiyet ve evlilik süresine göre anlamlı bir farklılık göstermezken, evlenme biçimine göre farklılaştığı yönündedir. Görücü usulüyle evlenenlerin Facebook kıskançlık düzeyinin, anlaşarak evlenenlerin Facebook kıskançlık düzeyinden yüksek olduğu ortaya konmuştur.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda bazı öneriler sunmak mümkündür.

Araştırmada evlilik uyumu ile birlikte Facebook kıskançlığı değişkeni ele alınmıştır. Ancak ilgili literatür incelendiğinde, Türkiye’de ve yurt dışında evlilik uyumu ile Facebook kıskançlığını bir arada ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ülkemizde ve yurt dışında evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığı değişkenleri, farklı değişkenlerle birlikte incelenmiştir.

Araştırma İzmir ilinin merkez ilçelerinde yaşayan gönüllü katılımcılarla yürütülmüştür. Evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığı, bölgesel faktörlere göre değişebileceğinden, benzer çalışmaların daha geniş bir örneklem üzerinden gerçekleştirilmesi daha genellenebilir sonuçlara varılmasına imkan verebilir.

Bu çalışma ilişkisel tarama modeline dayalı betimsel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Elde edilen bulguların, başka deneysel araştırmalar ile desteklenmesi önemlidir. Ayrıca çalışma kesitsel olarak düzenlenmiştir. Evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığına boylamsal araştırmalar aracılığıyla da bakmanın yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Literatür incelendiğinde, evli bireylerle ilgili deneysel olarak yapılan sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Özellikle evlilikte uyum kavramı ile ilgili gerek Türkiye’de gerekse dünya genelindeki deneysel çalışma sayısının oldukça az olduğu dikkat çekicidir. Bu gerekçeyle, yapılacak yeni çalışmaların deneysel desenle tasarlanmalarının ilgili literatüre katkısının daha büyük olacağına inanılmaktadır.

Bu araştırma kapsamında sadece evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığının bazı demografik değişkenlerle ilişkisi ele alınmıştır. Ülkemizde ve dünyada yapılan araştırmalar incelendiğinde, evlilik uyumu ile ilgili değişkenleri açıklamaya oldukça ilgi gösterildiği görülmektedir. Ancak Facebook kıskançlığına yönelik özellikle ülkemizdeki çalışmalar oldukça azdır. Bu sebeple gelecekte yapılacak araştırmaların Facebook kıskançlığı

değişkenine odaklanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca Facebook kıskançlığının evlilik ilişkisinin farklı dinamiklerini nasıl etkilediğini incelemek de ilgili alanyazına değerli katkılar sunacaktır.

KAYNAKÇA

- Abbas, J., Aqeel, M., Abbas, J., Shaher, B., Jaffar, A., Sundas, J. ve Zhang, W. (2019). The moderating role of social support for marital adjustment, depression, anxiety, and stress: Evidence from Pakistani working and nonworking women. *Journal of Affective Disorders*, 244, 231-238.
- Abbasi, I. S. (2018). Social media and committed relationships: What factors make our romantic relationship vulnerable?. *Social Science Computer Review*, 1(10).
- Abbasi, I. S. ve Alghamdi, N. G. (2017). When flirting turns into infidelity: The Facebook dilemma. *The American Journal of Family Therapy*, 45(1), 1-14.
- Abbasi, I. S. ve Alghamdi, N. G. (2018). The pursuit of romantic alternatives online: Social media friends as potential alternatives. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 44(1), 16-28.
- Abbott, D. A. ve Brody, G. H. (1985). The relation of child age, gender, and number of children to the marital adjustment of wives. *Journal of Marriage and the Family*, 47(1), 77-84.
- Abramowitz, S. I. ve Sewell, H. H. (1980). Marital adjustment and sex therapy outcome. *Journal of Sex Research*, 16(4), 325-337.
- Addis, J. ve Bernard, M. E. (2002). Marital adjustment and irrational beliefs. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 20(1), 3-13.

- Akdeniz, E. B. (2012). Meme kanseri olan evli kadın hastaların eşler arası uyum ve baş etme biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Psychiatric Nursing/Psikiyatri Hemşireleri Derneği*, 3(2), 53-60.
- Akgün, R. ve Uluocak, G. P. (2010). Evlilikte etkili iletişim ve problem çözme: bir toplum merkezindeki kadınlarla gerçekleştirilen grup çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(23), 9-22.
- Alayi, Z., AhmadiGatab, T. ve Khamen, A. B. Z. (2011). The relationship between parents marital adjustment, parents rearing style and health of children in Azad University. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 1969-1975.
- Amato, P. R. ve Hohmann-Marriott, B. (2007). A comparison of high-and low-distress marriages that end in divorce. *Journal of Marriage and Family*, 69(3), 621-638.
- Andreassen, C. S. (2015). Online social network site addiction: A comprehensive review. *Current Addiction Reports*, 2(2), 175-184.
- Andreassen, C. S. ve Pallesen, S. (2014). Social network site addiction-an overview. *Current Pharmaceutical Design*, 20(25), 4053-4061.
- Antheunis, M. L., Valkenburg, P. M. ve Peter, J. (2010). Getting acquainted through social network sites: Testing a model of online uncertainty reduction and social attraction. *Computers in Human Behavior*, 26(1), 100-109.
- Aune, K. S. ve Comstock, J. (1991). Experience and expression of jealousy: Comparison between friends and romantics. *Psychological Reports*, 69(1), 315-319.
- Aune, K. S. ve Comstock, J. (1997). Effect of relationship length on the experience, expression, and perceived appropriateness of jealousy. *The Journal of Social Psychology*, 137(1), 23-31.
- Aycanoğlu, C. ve Ünsal, D. (2017). Bağlanma tarzları ve internet bağımlılığının evlilik uyumuna etkisi. *JAREN/Journal of Academic Research in Nursing*, 3(3), 163-168.
- Babarskiene, J. ve Tweed, R. G. (2009). Marital adjustment in post-Soviet Eastern Europe: A focus on Lithuania. *Personal Relationships*, 16(4), 647-658.
- Bacanlı, H. (2001). Eş tercihleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(15), 7-16.
- Barış, M. F. ve Tosun, N. (2013). Sosyal ağ ve e-portfolyo entegrasyonu: Facebook örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 122-129.

- Baron, K. G., Smith, T. W., Butner, J., Nealey-Moore, J., Hawkins, M. W. ve Uchino, B. N. (2007). Hostility, anger, and marital adjustment: Concurrent and prospective associations with psychosocial vulnerability. *Journal of Behavioral Medicine*, 30(1), 1-10.
- Bayraktaroğlu, H. ve Çakıcı, E. (2013). Factors related with marital adjustment. *Eurasian Journal of Educational Research*, 53(A), 297-312.
- Baumeister, R. F. ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Interpersonal Development*, 117(3), 497-529.
- Be, D., Whisman, M. A. ve Uebelacker, L. A. (2013). Prospective associations between marital adjustment and life satisfaction. *Personal Relationships*, 20(4), 728-739.
- Bélanger, C., Di Schiavi, M. F., Sabourin, S., Dugal, C., El Baalbaki, G. ve Lussier, Y. (2014). Self-esteem, coping efforts and marital adjustment. *Europe's Journal of Psychology*, 10(4), 660-671.
- Billedo, C. J., Kerkhof, P. ve Finkenauer, C. (2015). The use of social networking sites for relationship maintenance in long-distance and geographically close romantic relationships. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(3), 152-157.
- Błachnio, A., Przepiórka, A. ve Rudnicka, P. (2013). Psychological determinants of using Facebook: A research review. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 29(11), 775-787.
- Błachnio, A. vePrzepiorka, A. (2018). Be aware! If you start using Facebook problematically you will feel lonely: Phubbing, loneliness, self-esteem, and Facebook intrusion. A cross-sectional study. *Social Science Computer Review*, 1-9.
- Bloom, B. L., Asher, S. J. ve White, S. W. (1978). Marital disruption as a stressor: A review and analysis. *Psychological Bulletin*, 85(4), 867.
- Boden, J. S., Fischer, J. L. ve Niehuis, S. (2010). Predicting marital adjustment from young adults' initial levels and changes in emotional intimacy over time: A 25-year longitudinal study. *Journal of Adult Development*, 17(3), 121-134.
- Bonds-Raacke, J. M., Bearden, E. S., Carriere, N. J., Anderson, E. M. ve Nicks, S. D. (2001). Engaging distortions: Are we idealizing marriage?. *The Journal of Psychology*, 135(2), 179-184.

- Bouchard, G., Lussier, Y. ve Sabourin, S. (1999). Personality and marital adjustment: Utility of the five-factor model of personality. *Journal of Marriage and the Family*, 61(3), 651-660.
- Boyd, D. M. ve Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.
- Bradbury, T. N. (1995). Assessing the four fundamental domains of marriage. *Family Relations*, 44(4), 459-468.
- Bradbury, T. N., Fincham, F. D. ve Beach, S. R. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and Family*, 62(4), 964-980.
- Brem, M. J., Spiller, L. C. ve Vandehey, M. A. (2015). Online mate-retention tactics on Facebook are associated with relationship aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(16), 2831-2850.
- Budak, S. (2005). *Psikoloji sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Buerkle, J. V., Anderson, T. R. ve Badgley, R. F. (1961). Altruism, role conflict, and marital adjustment: A factor analysis of marital interaction. *Marriage and Family Living*, 23(1), 20-26.
- Buffardi, L. E. ve Campbell, W. K. (2008). Narcissism and social networking web sites. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34(10), 1303-1314.
- Buluş, M. ve Bağcı, B. (2016). Evlilik doyumu: aile yılmazlığı ve etkili iletişim becerilerinin rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40), 136-152.
- Burgess, E.W. ve Cottrell, L.S. (1939). *Predicting success or failure in marriage*. Erişim adresi: <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=uc1.b4512306;view=1up;seq=1>
- Burman, B. ve Margolin, G. (1992). Analysis of the association between marital relationships and health problems: An interactional perspective. *Psychological Bulletin*, 112, 39-63.
- Burley, K. A. (1995). Family variables as mediators of the relationship between work-family conflict and marital adjustment among dual-career men and women. *The Journal of Social Psychology*, 135(4), 483-497.
- Buss, D. M. (2013). Sexual jealousy. *Psychological Topics*, 22(2), 155-182.

- Buunk, B. (1982). Anticipated sexual jealousy: Its relationship to self-esteem, dependency, and reciprocity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 8(2), 310-316.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Callan, V. J. (1984). Childlessness and marital adjustment. *Australian Journal of Sex, Marriage and Family*, 5(4), 210-214.
- Carr, D., Freedman, V. A., Cornman, J. C. ve Schwarz, N. (2014). Happy marriage, happy life? Marital quality and subjective well-being in later life. *Journal of Marriage and Family*, 76(5), 930-948.
- Carr, D. ve Springer, K. W. (2010). Advances in families and health research in the 21st century. *Journal of Marriage and Family*, 72(3), 743-761.
- Caz, Ç. ve Göksel, A. G. (2018). Spor bilimleri alanında görev yapan akademik personelin Facebook kıskançlığının incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(25), 194-202.
- Chaulk, K.ve Jones, T. (2011). Online obsessive relational intrusion: Further concerns about Facebook. *Journal of Family Violence*, 26(4), 245-254.
- Chen, Z., Tanaka, N., Uji, M., Hiramura, H., Shikai, N., Fujihara, S. ve Kitamura, T. (2007). The role of personalities in the marital adjustment of Japanese couples. *Social Behavior and Personality*, 35(4), 561-572.
- Chen, J., Zhang, Y., Hong, Z., Sander, J. W. ve Zhou, D. (2013). Marital adjustment for patients with epilepsy in China. *Epilepsy & Behavior*, 28(1), 99-103.
- Chung, H. (1990). Research on the marital relationship: A critical review. *Family Science Review*, 3(1), 41-64.
- Cingisiz, N. (2010). *Ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin duygusal zekaları ile evlilik doyumları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Cirhinlioglu, F. G., Tepe, Y. K. ve Cirhinlioglu, Z. (2017). Psychological distress, self esteem and emotional dependency of married individuals as predictors of marital adjustment. *Procedia Computer Science*, 120, 164-171.
- Clanton, G. (1981). Frontiers of jealousy research. *Alternative Lifestyles*, 4(3), 259-273.

- Clayton, R. B., Nagurney, A. ve Smith, J. R. (2013). Cheating, breakup, and divorce: Is Facebook use to blame?. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(10), 717-720.
- Cole, C. L., Cole, A. L. ve Dean, D. G. (1980). Emotional maturity and marital adjustment: A decade replication. *Journal of Marriage and the Family*, 42(3), 533-539.
- Cook, D. B., Casillas, A., Robbins, S. B. ve Dougherty, L. M. (2005). Goal continuity and the “Big Five” as predictors of older adult marital adjustment. *Personality and Individual Differences*, 38(3), 519-531.
- Craig, E. ve Wright, K. B. (2012). Computer-mediated relational development and maintenance on Facebook. *Communication Research Reports*, 29(2), 119-129.
- Cranford, J. A., Floyd, F. J., Schulenberg, J. E. ve Zucker, R. A. (2011). Husbands' and wives' alcohol use disorders and marital interactions as longitudinal predictors of marital adjustment. *Journal of Abnormal Psychology*, 120(1), 210-222.
- Cravens, J. D. ve Whiting, J. B. (2014). Clinical implications of internet infidelity: Where Facebook fits in. *The American Journal of Family Therapy*, 42(4), 325-339.
- Curun, F. ve Çapkın, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. *Psikoloji Çalışmaları/Studies in Psychology*, 34(1), 1-22.
- Çağ, P. (2011). *Evli bireylerde eş desteği ve evlilik doyumu* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2016). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Çapkın, M. (2012). *Romantik kıskançlığın, bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Çelik, M. (2006). *Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Çelik, M. (2018). Öğretmenlerin evlilik uyumlarının yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeylerine göre incelenmesi. *SDU International Journal of Educational Studies*, 5(2), 40-52.

- Çelik, M. ve Tümkaya, S. (2012). Öğretim elemanlarının evlilik uyumu ve yaşam doyumlarının iş değişkenleri ile ilişkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 223-238.
- Çelik, M. ve Yazgan İnanç, B. (2009). Evlilik doyum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 247-269.
- Çınar, L. (2008). *Evlilik doyumu: Cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Çiftçi, A. ve Biçici, İ. (2005). *Aile rehberi*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Çimen, Ş. E. (2007). *Görücü usulü ve anlaşılarak evlenen bireylerin çeşitli sosyal psikolojik faktörler yönünden karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Dainton, M. ve Stokes, A. (2015). College students' romantic relationships on Facebook: Linking the gratification for maintenance to Facebook maintenance activity and the experience of jealousy. *Communication Quarterly*, 63(4), 365-383.
- Darvell, M. J., Walsh, S. P. ve White, K. M. (2011). Facebook tells me so: Applying the theory of planned behavior to understand partner-monitoring behavior on Facebook. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14(12), 717-722.
- Davidson, B. ve Sollie, D. L. (1987). Sex-role orientation and marital adjustment. *Social Behavior and Personality*, 15(1), 59-69.
- Dean, D. G. (1966). Emotional maturity and marital adjustment. *Journal of Marriage and the Family*, 28(4), 454-457.
- Dehle, C. ve Weiss, R. L. (2002). Associations between anxiety and marital adjustment. *The Journal of Psychology*, 136(3), 328-338.
- Dekel, R., Solomon, Z. ve Bleich, A. (2005). Emotional distress and marital adjustment of caregivers: Contribution of level of impairment and appraised burden. *Anxiety, Stress & Coping*, 18(1), 71-82.
- Demir, A. ve Fışıloğlu, H. (1999). Loneliness and marital adjustment of Turkish couples. *The Journal of Psychology*, 133(2), 230-240.

- Demiray, Ö. (2006). *Evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Demirtaş, H. A. (2004). *Yakın ilişkilerde kıskançlık (bireysel, ilişkisel ve durumsal değişkenler)* (Doktora tezi). Erişim adresi: <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/208/>
- Demirtaş, H. A. ve Dönmez, A. (2006). Yakın ilişkilerde kıskançlık: Bireysel, ilişkisel ve durumsal değişkenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(3), 181-191.
- Demirtaş-Madran, H. A. (2016). Facebook kıskançlığı ölçeğinin türkçe formu: Üniversite öğrencileri üzerinde geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 93-99.
- Demirtaş-Madran, H. A. (2018). Relationship among Facebook jealousy, aggression, and personal and relationship variables. *Behaviour & Information Technology*, 37(5), 462-472.
- Dentler, R. A. ve Pineo, P. (1960). Sexual adjustment, marital adjustment and personal growth of husbands: A panel analysis. *Marriage and Family Living*, 22(1), 45-48.
- Dijkstra, P., Barelds, D. P. ve Groothof, H. A. (2010). An inventory and update of jealousy-evoking partner behaviours in modern society. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 17(4), 329-345.
- Drouin, M., Miller, D. A. ve Dibble, J. L. (2014). Ignore your partners' current Facebook friends; Beware the ones they add!. *Computers in Human Behavior*, 35, 483-488.
- Drouin, M., Miller, D. A. ve Dibble, J. L. (2015). Facebook or memory: Which is the real threat to your relationship?. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(10), 561-566.
- Durğut, S. ve Kısa, S. (2018). Predictors of marital adjustment among child brides. *Archives of Psychiatric Nursing*, 32(5), 670-676.
- Ebeniwa-Okoh, E. E. (2008). Personality variables as correlates of marital adjustment among married persons in Delta State of Nigeria. *Educational Research and Reviews*, 3(8), 275-279.
- Edlund, J. E. ve Sagarin, B. J. (2017). Sex differences in jealousy: A 25-year retrospective. *Advances in Experimental Social Psychology*, 55, 259-302.

- Ekşi, H. ve Kahraman, Z. (2012). Bir evlilik ve aile hayatı eğitim programının evli kadınlarda evlilik uyumuna ve aile sistemine etkisi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36, 129-145.
- Elliott, M. W. (1982). Communication and empathy in marital adjustment. *Home Economics Research Journal*, 11(1), 77-88.
- Ellison, N., Heino, R. ve Gibbs, J. (2006). Managing impressions online: Self-presentation processes in the online dating environment. *Journal of Computer Mediated Communication*, 11(2), 415-441.
- Ellison, N. B., Steinfield, C. ve Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook “friends:” Social capital and college students’ use of online social network sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12(4), 1143-1168.
- Elphinston, R. A. ve Noller, P. (2011). Time to face it! Facebook intrusion and the implications for romantic jealousy and relationship satisfaction. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14(11), 631-635.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradaımlar, N. ve Alpkan, R. L. (2005a). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18(1), 39-47.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Alpkan, L. ve Eradaımlar, N. (2005b). Cinsellik ve çift uyumu arasındaki ilişki: üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. *Düşünen Adam*, 18(2), 72-81.
- Erbil, D. D. ve Hazer, O. (2018). Çalışan bireylerin evlilik uyumlarının incelenmesi. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 3(5), 99-116.
- Ersanlı, K. (1990). Aile içi ilişkilerin dayandığı psikolojik temeller. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Facebook Newsroom. (2018, 31 Aralık). Company info: statistics. Erişim adresi: <https://newsroom.fb.com/company-info/>
- Facebook Newsroom. (2019). Company info: our mission. Erişim adresi: <https://newsroom.fb.com/company-info/>
- Farrugia, R.C. (2013). Facebook and relationships: A study of how social media use is affecting long-term relationships (Yüksek lisans tezi, Rochester Teknoloji Enstitüsü, New York). Erişim adresi: <https://scholarworks.rit.edu/theses/30/>
- Fışıloğlu, H. (1992). Lisansüstü öğrencilerinin evlilik uyumu. *Psikoloji Dergisi*, 7(28), 16-24.

- Fıfıloğlu, H. (2001). Consanguineous marriage and marital adjustment in Turkey. *The Family Journal: Counseling and Therapy For Couples and Families*, 9(2), 215-222.
- Fıfıloğlu, H. ve Demir, A. (2000). Applicability of the dyadic adjustment scale for measurement of marital quality with Turkish couples. *European Journal of Psychological Assessment*, 16(3), 214-218.
- Fıfıloğlu, H. ve Lorenzetti, A. F. (1994). The relation of family cohesion to marital adjustment. *Contemporary Family Therapy*, 16(6), 539-552.
- Filsinger, E. E. ve Wilson, M. R. (1983). Social anxiety and marital adjustment. *Family Relations*, 32(4), 513-519.
- Filsinger, E. E. ve Wilson, M. R. (1984). Religiosity, socioeconomic rewards, and family development: Predictors of marital adjustment. *Journal of Marriage and the Family*, 46(3), 663-670.
- Fincham, F. D. ve Bradbury, T. N. (1987). The assessment of marital quality: A reevaluation. *Journal of Marriage and the Family*, 49(4), 797-809.
- Fox, J. ve Warber, K. M. (2013). Romantic relationship development in the age of Facebook: An exploratory study of emerging adults' perceptions, motives, and behaviors. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(1), 3-7.
- Fox, J. ve Warber, K. M. (2014). Social networking sites in romantic relationships: Attachment, uncertainty, and partner surveillance on Facebook. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 17(1), 3-7.
- Fox, J., Warber, K. M. ve Makstaller, D. C. (2013). The role of Facebook in romantic relationship development: An exploration of Knapp's relational stage model. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30(6), 771-794.
- Fox, J., Osborn, J. L. ve Warber, K. M. (2014). Relational dialectics and social networking sites: The role of Facebook in romantic relationship escalation, maintenance, conflict, and dissolution. *Computers in Human Behavior*, 35, 527-534.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2011). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw-Hill Humanities/Social Sciences/Languages.
- Garland, D. R. (1981). Training married couples in listening skills: Effects on behavior, perceptual accuracy and marital adjustment. *Family Relations*, 30(2), 297-306.

- Gatzeva, M. ve Paik, A. (2011). Emotional and physical satisfaction in noncohabiting, cohabiting, and marital relationships: The importance of jealous conflict. *Journal of Sex Research*, 48(1), 29-42.
- Ghoroghi, S., Hassan, S. A. ve Baba, M. (2015). Marital adjustment and duration of marriage among postgraduate Iranian students in Malaysia. *International Education Studies*, 8(2), 50-59.
- Girgin, B. ve Şık, B. A. Çatalca'da yaşayan evli bireylerin bağlanma stilleri, romantik kıskançlık düzeyleri ve evlilik doyumları arasındaki ilişki. *Aydın Sağlık Dergisi*, 4(2), 41-54.
- Glenn, N. D. (1990). Quantitative research on marital quality in the 1980s: A critical review. *Journal of Marriage and the Family*, 32(4), 818-831.
- Goldwert, L. (2012, 24 Mayıs). Facebook named in a third of divorce filings in 2011 [İnternet gazetesi haberi]. Erişim adresi: <https://www.nydailynews.com/life-style/facebook-ruining-marriage-social-network-named-divorce-filings-2011-article-1.1083913#ixzz2px8pszCS>
- Gottman, J. M. ve Levenson, R. W. (1992). Marital processes predictive of later dissolution: Behavior, physiology, and health. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(2), 221-233.
- Gove, W. R., Hughes, M. ve Style, C. B. (1983). Does marriage have positive effects on the psychological well-being of the individual?. *Journal of Health and Social Behavior*, 24(2), 122-131.
- Guerrero, L. K. ve Eloy, S. V. (1992). Relational satisfaction and jealousy across marital types. *Communication Reports*, 5(1), 23-31.
- Gökaliler, E. ve Saatçioğlu, E. (2016). Bir reklam unsuru olarak emoji kullanımı: Emoji içerikli reklamlara yönelik tutum araştırması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 19(2), 63-91.
- Gökçe, B. (1978). Evlilik kurumuna sosyolojik bir yaklaşım. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 7-21.
- Graham, C. W., Fischer, J. L., Crawford, D., Fitzpatrick, J. ve Bina, K. (2000). Parental status, social support, and marital adjustment. *Journal of Family Issues*, 21(7), 888-905.

- Graham, J. M., Liu, Y. J. ve Jeziorski, J. L. (2006). The dyadic adjustment scale: A reliability generalization meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 68(3), 701-717.
- Greeff, A. P. (2000). Characteristics of families that function well. *Journal of Family Issues*, 21(8), 948-962.
- Griffiths, M. D. (2013). Social networking addiction: Emerging themes and issues. *Journal of Addiction Research & Therapy*, 4(5).
- Guadagno, R. E. ve Sagarin, B. J. (2010). Sex differences in jealousy: An evolutionary perspective on online infidelity. *Journal of Applied Social Psychology*, 40(10), 2636-2655.
- Guerrero, L. K. (1998). Attachment-style differences in the experience and expression of romantic jealousy. *Personal Relationships*, 5(3), 273-291.
- Gülsün, M., Ak, M. ve Bozkurt, A. (2009). Psikiyatrik açıdan evlilik ve cinsellik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 68-79.
- Güngör Houser, A. (2009). *Evli bireylerin sahip oldukları iletişim çatışması türü, romantik kıskançlık ve duygusal zeka düzeylerinin evlilik doyumları üzerine etkisi* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Güngör, H. C. ve İlhan, T. (2008). Evlilik uyumu ve mizah tarzları arasındaki ilişkiler. *Aile ve Toplum Dergisi*, 4(13), 97-106.
- Hafner, R. J. ve Spence, N. S. (1988). Marriage duration, marital adjustment and psychological symptoms: A cross-sectional study. *Journal of Clinical Psychology*, 44(3), 309-316.
- Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional relationship beliefs in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality*, 33(4), 313-328.
- Hansen, G. L. (1982). Reactions to hypothetical, jealousy producing events. *Family Relations*, 31(4), 513-518.
- Hall, J. A. (2014). First comes social networking, then comes marriage? Characteristics of Americans married 2005–2012 who met through social networking sites. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 17(5), 322-326.
- Hand, M. M., Thomas, D., Buboltz, W. C., Deemer, E. D. ve Buyanjargal, M. (2013). Facebook and romantic relationships: Intimacy and couple satisfaction associated

- with online social network use. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(1), 8-13.
- Hansen, G. L. (1982). Reactions to hypothetical, jealousy producing events. *Family Relations*, 31(4), 513-518.
- Heene, E., Buysse, A. ve Van Oost, P. (2007). An interpersonal perspective on depression: The role of marital adjustment, conflict communication, attributions, and attachment within a clinical sample. *Family Process*, 46(4), 499-514.
- Heyman, R. E., Sayers, S. L. ve Bellack, A. S. (1994). Global marital satisfaction versus marital adjustment: An empirical comparison of three measures. *Journal of Family Psychology*, 8(4), 432-446.
- Holt-Lunstad, J., Birmingham, W. ve Jones, B. Q. (2008). Is there something unique about marriage? The relative impact of marital status, relationship quality, and network social support on ambulatory blood pressure and mental health. *Annals of Behavioral Medicine*, 35(2), 239-244.
- Houseknecht, S. K. (1979). Childlessness and marital adjustment. *Journal of Marriage and the Family*, 41(2), 259-265.
- Houseknecht, S. K. ve Macke, A. S. (1981). Combining marriage and career: The marital adjustment of professional women. *Journal of Marriage and the Family*, 43(3), 651-661.
- Hudson, M. B., Nicolas, S. C., Howser, M. E., Lipsett, K. E., Robinson, I. W., Pope, L. J., ... ve Friedman, D. R. (2015). Examining how gender and emoticons influence Facebook jealousy. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(2), 87-92.
- Humbad, M. N., Donnellan, M. B., Iacono, W. G., McGue, M. ve Burt, S. A. (2013). Quantifying the association between personality similarity and marital adjustment using profile correlations: A cautionary tale. *Journal of Research in Personality*, 47(1), 97-106.
- Hünler, O. S. ve Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumu ilişkisi: Algılanan evlilik problemleri çözümünün rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), 99-108.

- Iqbal, F. ve Jami, H. (2017). Translation and validation of Facebook jealousy scale for Pakistani Facebook users. *Journal of Behavioural Sciences*, 27(1), 21-37.
- Isaac, R. ve Shah, A. (2004). Sex roles and marital adjustment in Indian couples. *International Journal of Social Psychiatry*, 50(2), 129-141.
- Joshi, S. ve Thingujam, N. S. (2009). Perceived emotional intelligence and marital adjustment: Examining the mediating role of personality and social desirability. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 35(1), 79-86.
- Joung, I. M., Stronks, K., Van De Mheen, H., van Poppel, F. W., Van der Meer, J. B. W. ve Mackenbach, J. P. (1997). The contribution of intermediary factors to marital status differences in self-reported health. *Journal of Marriage and the Family*, 59(2), 476-490.
- Kalkan, M. ve Ersanlı, E. (2008). Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı evlilik ilişkisini geliştirme programının evli bireylerin evlilik uyumuna etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(3), 963-986.
- Kansız, M. ve Arkar, H. (2011). Mizaç ve karakter özelliklerinin evlilik doyumu üzerine etkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12, 24-29.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karney, B. R. ve Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. *Psychological Bulletin*, 118(1), 3-34.
- Kiecolt-Glaser, J. K. ve Newton, T. L. (2001). Marriage and health: his or hers. *Psychological Bulletin*, 127(4), 472-503.
- Kim, E. (2012). Marital adjustment and depressive symptoms in Korean Americans. *Issues in Mental Health Nursing*, 33(6), 370-376.
- Klinetob, N. A. ve Smith, D. A. (1996). Demand-withdraw communication in marital interaction: Tests of interspousal contingency and gender role hypotheses. *Journal of Marriage and the Family*, 58(4), 945-957.
- Kinnunen, U. ve Feldt, T. (2004). Economic stress and marital adjustment among couples: Analyses at the dyadic level. *European Journal of Social Psychology*, 34(5), 519-532.

- Kirkpatrick, C. ve Cotton, J. (1951). Physical attractiveness, age, and marital adjustment. *American Sociological Review*, 16(1), 81-86.
- Kitamura, T., Aoki, M., Fujino, M., Ura, C., Watanabe, M., Watanabe, K. ve Fujihara, S. (1998). Sex differences in marital and social adjustment. *The Journal of Social Psychology*, 138(1), 26-32.
- Koerner, A. ve Anne Fitzpatrick, M. (2002). Nonverbal communication and marital adjustment and satisfaction: The role of decoding relationship relevant and relationship irrelevant affect. *Communication Monographs*, 69(1), 33-51.
- Koydemir, S., Selşik, Z. E. S. ve Tezer, E. (2005). Evlilik uyumu ve mükemmeliyetçilik boyutları arasındaki ilişkiler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(23), 65-75.
- Kublay, D. ve Oktan, V. (2015). Evlilik uyumu: değer tercihleri ve öznel mutluluk açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44), 25-35.
- Kuss, D. J. ve Griffiths, M. D. (2011). Excessive online social networking: Can adolescents become addicted to Facebook?. *Education and Health*, 29(4), 63-66.
- Larson, J. H. ve Holman, T. B. (1994). Premarital predictors of marital quality and stability. *Family Relations*, 43(2), 228-237.
- Latif, H., Kandemir, A. Ş., Gökkaya, Ö. ve Karaman, E. (2018). A predictive analysis of Facebook jealousy. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (40), 172-184.
- Lenhart, A. (2015, 9 Nisan). Teens, social media & technology overview 2015 [Rapor]. Erişim adresi: <http://www.pewinternet.org/2015/04/09/teens-social-media-technology-2015/>
- Liu, J. S., Ho, M. H. C. ve Lu, L. Y. (2017). Recent themes in social networking service research. *PloS one*, 12(1).
- Lively, E. L. (1969). Toward concept clarification: The case of marital interaction. *Journal of Marriage and the Family*, 31(1), 108-114.
- Locke, H. J. ve Williamson, R. C. (1958). Marital adjustment: A factor analysis study. *American Sociological Review*, 23(5), 562-569.
- Lukacs, V. ve Quan-Haase, A. (2015). Romantic breakups on Facebook: new scales for studying post-breakup behaviors, digital distress, and surveillance. *Information, Communication & Society*, 18(5), 492-508.

- Lupkin, S. (2012, 24 Mayıs). Can Facebook ruin your marriage? [İnternet gazetesi haberi]. Erişim adresi: <https://abcnews.go.com/Technology/facebook-relationship-status/story?id=16406245>
- Lyndon, A., Bonds-Raacke, J. ve Cratty, A. D. (2011). College students' Facebook stalking of ex-partners. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14(12), 711-716.
- Macewen, K. E. ve Barling, J. (1988). Interrole conflict, family support and marital adjustment of employed mothers: A short term, longitudinal study. *Journal of Organizational Behavior*, 9(3), 241-250.
- Marshall, T. C. (2012). Facebook surveillance of former romantic partners: Associations with postbreakup recovery and personal growth. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(10), 521-526.
- Marshall, T. C., Bejanyan, K., Di Castro, G. ve Lee, R. A. (2013). Attachment styles as predictors of Facebook-related jealousy and surveillance in romantic relationships. *Personal Relationships*, 20(1), 1-22.
- McAndrew, F. T. ve Shah, S. S. (2013). Sex differences in jealousy over Facebook activity. *Computers in Human Behavior*, 29(6), 2603-2606.
- McDaniel, B. T. ve Coyne, S. M. (2016). "Technoference": The interference of technology in couple relationships and implications for woman's personal and relational well-being. *Psychology of Popular Media Culture*, 5(1), 85-98.
- McDaniel, B. T., Drouin, M. ve Cravens, J. D. (2017). Do you have anything to hide? Infidelity-related behaviors on social media sites and marital satisfaction. *Computers in Human Behavior*, 66, 88-95.
- McGovern, J. M. ve Meyers, S. A. (2002). Relationships between sex-role attitudes, division of household tasks, and marital adjustment. *Contemporary Family Therapy*, 24(4), 601-618.
- Mileham, B. L. A. (2007). Online infidelity in internet chat rooms: An ethnographic exploration. *Computers in Human Behavior*, 23(1), 11-31.
- Mod, G. B. (2010). Reading romance: The impact Facebook rituals can have on a romantic relationship. *Journal of Comparative Research in Anthropology & Sociology*, 1(2), 61-77.

- Mojaz, Z. H., Paydar, M. R. Z. ve Ebrahimi, M. E. (2015). The relationship between the internet addiction and the use of Facebook with marital satisfaction and emotional divorce among married university students. *Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences*, 5(S3), 709-717.
- Monga, M., Alexandrescu, B., Katz, S. E., Stein, M. ve Ganiats, T. (2004). Impact of infertility on quality of life, marital adjustment, and sexual function. *Urology*, 63(1), 126-130.
- Most popular social networks worldwide as of January 2019, ranked by number of active users. (2019, Ocak). Erişim adresi: <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>
- Möller, A. T. ve Van Zyl, P. D. (1991). Relationship beliefs, interpersonal perception, and marital adjustment. *Journal of Clinical Psychology*, 47(1), 28-33.
- Möller, A. T. ve Merwe, J. D. (1997). Irrational beliefs, interpersonal perception and marital adjustment. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 15(4), 269-279.
- Muise, A., Christofides, E. ve Desmarais, S. (2009). More information than you ever wanted: Does Facebook bring out the green-eyed monster of jealousy?. *CyberPsychology & Behavior*, 12(4), 441-444.
- Muscanell, N. L., Guadagno, R. E., Rice, L. ve Murphy, S. (2013). Don't it make my brown eyes green? An analysis of Facebook use and romantic jealousy. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(4), 237-242.
- Myers, J. E., Madathil, J. ve Tingle, L. R. (2005). Marriage satisfaction and wellness in India and the United States: A preliminary comparison of arranged marriages and marriages of choice. *Journal of Counseling & Development*, 83(2), 183-190.
- Nathawat, S. S. ve Mathur, A. (1993). Marital adjustment and subjective well-being in Indian-educated housewives and working women. *The Journal of Psychology*, 127(3), 353-358.
- Nehir, S., Çoban, A., Demirci, H., Özbaşaran, F. ve İnceboz, Ü. (2009). Menopozal belirtilerin ve evlilik uyumunun yaşam kalitesi üzerine etkisi. *Cumhuriyet Medical Journal*, 31(1), 15-21.

- Nemeczek, S. ve Olson, K. R. (1999). Five-factor personality similarity and marital adjustment. *Social Behavior and Personality*, 27(3), 309-317.
- Nie, N. H. ve Erbring, L. (2002). Internet and society: A preliminary report. *IT & Society*, 1(1), 275-283.
- Nongpong, S. ve Charoensukmongkol, P. (2016). I don't care much as long as i am also on Facebook: Impacts of social media use of both partners on romantic relationship problems. *The Family Journal*, 24(4), 351-358.
- Off, N. (2016). Communication technology use and perceptions in romantic relationships: The role of attachment (Doktora tezi, King's Western Üniversitesi, Kanada). Erişim adresi: https://ir.lib.uwo.ca/psychK_uht/42/
- Oprisan, E. ve Cristea, D. (2012). A few variables of influence in the concept of marital satisfaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 33, 468-472.
- Orosz, G., Szekeres, Á., Kiss, Z. G., Farkas, P. ve Roland-Lévy, C. (2015). Elevated romantic love and jealousy if relationship status is declared on Facebook. *Frontiers in Psychology*, 6.
- Ödemiş, H. (2008). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş tatminleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Özbey, S. (2012). Ebeveynlerin evlilik uyumu ve algıladıkları sosyal destek ile altı yaş çocuklarının problem davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 43-62.
- Özgüç, S. ve Tanrıverdi, D. (2018). Relations between depression level and conflict resolution styles, marital adjustments of patients with major depression and their spouses. *Archives of Psychiatric Nursing*, 32(3), 337-342.
- Özmen, A. (2000). *Uygulamalı araştırmalarda örnekleme yöntemleri*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özmen, O. ve Atik, G. (2010). Attachment styles and marital adjustment of Turkish married individuals. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 367-371.
- Pallant, J. (2015). *Spss kullanma kılavuzu: Spss ile adım adım veri analizi*. (S. Balcı ve B. Ahi, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Papp, L. M., Danielewicz, J. ve Cayemberg, C. (2012). "Are we Facebook official?" Implications of dating partners' Facebook use and profiles for intimate relationship satisfaction. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(2), 85-90.
- Pempek, T. A., Yermolayeva, Y. A. ve Calvert, S. L. (2009). College students' social networking experiences on Facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(3), 227-238.
- Peterson, C. D., Baucom, D. H., Elliott, M. J. ve Farr, P. A. (1989). The relationship between sex role identity and marital adjustment. *Sex Roles*, 21(11-12), 775-787.
- Pfeiffer, S.M. ve Wong, P.T.P. (1989). Multidimensional jealousy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6, 181-196.
- Pines, A. M. (2003). *Aşk ve kıskançlık*. Çev. Canan Yonsel. İstanbul: Okuyan Us Yayın.
- Prolux, C. M., Helms, H. M. ve Buehler, C. (2007). Marital quality and personal well-being: A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 69, 576-593.
- Quinn, W. H. ve Odell, M. (1998). Predictors of marital adjustment during the first two years. *Marriage & Family Review*, 27(1-2), 113-130.
- Rahaman, H. S. (2015). Romantic relationship length and its perceived quality: Mediating role of Facebook-related conflict. *Europe's Journal of Psychology*, 11(3), 395-405.
- Rosen-Grandon, J. R., Myers, J. E. ve Hattie, J. A. (2004). The relationship between marital characteristics, marital interaction processes, and marital satisfaction. *Journal of Counseling & Development*, 82(1), 58-68.
- Roth, J. ve Peck, R. F. (1951). Social class and social mobility factors related to marital adjustment. *American Sociological Review*, 16(4), 478-487.
- Rust, J. ve Goldstein, J. (1989). Humor in marital adjustment. *Humor-International Journal of Humor Research*, 2(3), 217-224.
- Sabatelli, R. M. (1988). Measurement issues in marital research: A review and critique of contemporary survey instruments. *Journal of Marriage and the Family*, 891-915.
- Sánchez, V., Muñoz-Fernández, N. ve Ortega-Ruiz, R. (2015). "Cyberdating Q_A": An instrument to assess the quality of adolescent dating relationships in social networks. *Computers in Human Behavior*, 48, 78-86.

- Sardoğan, M. E. ve Karahan, T. F. (2005). Evli bireylere yönelik bir insan ilişkileri beceri eğitimi programının evli bireylerin evlilik uyum düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 89-102.
- Schumacher, J. A. ve Leonard, K. E. (2005). Husbands' and wives' marital adjustment, verbal aggression, and physical aggression as longitudinal predictors of physical aggression in early marriage. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 73(1), 28-37.
- Schvaneveldt, J. D. ve Young, M. H. (1992). Strengthening families: New horizons in family life education. *Family Relations*, 41(4), 385-389.
- Scorsolini-Comin, F. ve Santos, M. A. (2012). Correlations between subjective well-being, dyadic adjustment and marital satisfaction in Brazilian married people. *The Spanish Journal of Psychology*, 15(1), 166-176.
- Sears, H. A. ve Galambos, N. L. (1992). Women's work conditions and marital adjustment in two-earner couples: A structural model. *Journal of Marriage and the Family*, 54(4), 789-797.
- Senchak, M. ve Leonard, K. E. (1992). Attachment styles and marital adjustment among newlywed couples. *Journal of Social and Personal Relationships*, 9(1), 51-64.
- Sevinç, M. ve Garip, E. S. (2010). A study of parents' child raising styles and marital harmony. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 1648-1653.
- Sezen, L. (2005). Türkiye'de evlenme biçimleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11(27).
- Shaker, A., Heshmati, R. ve Rahimi, M. P. (2010). Investigation of marital adjustment in people with secure, preoccupied, dismissing and fearful attachment styles. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1823-1826.
- Sharpsteen, D. J. (1995). The effects of relationship and self-esteem threats on the likelihood of romantic jealousy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 12(1), 89-101.
- Shek, D. T. (1995). Marital quality and psychological well-being of married adults in a Chinese context. *The Journal of Genetic Psychology*, 156(1), 45-56.
- Shek, D. T. (1999). Marital quality and health of Chinese couples: A longitudinal study. *Journal of Gender, Culture and Health*, 4(2), 83-96.

- Singh, R., Thind, S. K. ve Jaswal, S. (2006). Assessment of marital adjustment among couples with respect to women's educational level and employment status. *The Anthropologist*, 8(4), 259-266.
- Sinha, S. P. ve Mukerjee, N. (1990). Marital adjustment and personal space orientation. *The Journal of Social Psychology*, 130(5), 633-639.
- Sis, A. ve Pasinlioğlu, T. (2013). Determining the association between Turkish women's menopausal symptoms and their marital adjustment. *Turkish Journal of Medical Sciences*, 43(6), 928-938.
- Soylu, Y. ve Kağnıcı, D. Y. (2015). Evlilik uyumunun empatik eğilim, iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 44-54.
- Spanier, G. B. (1972). Romanticism and marital adjustment. *Journal of Marriage and the Family*, 34(3), 481-487.
- Spanier, G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 38(1), 15-28.
- Spanier, G. B. (1979). The measurement of marital quality. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 5(3), 288-300.
- Spanier, G. B., Lewis, R. A. ve Cole, C. L. (1975). Marital adjustment over the family life cycle: The issue of curvilinearity. *Journal of Marriage and the Family*, 37(2), 263-275.
- Spanier, G. B. ve Cole, C. L. (1976). Toward clarification and investigation of marital adjustment. *International Journal of Sociology of the Family*, 6(1), 121-146.
- Spanier, G. B. ve Lewis, R. A. (1980). Marital quality: A review of the seventies. *Journal of Marriage and the Family*, 825-839.
- Sternberg, R. J. ve Hojjat, M. (1997). *Satisfaction in close relationships*. New York: Guilford Press. [Adobe Acrobat Reader sürümü]. Erişim adresi: https://www.academia.edu/2871159/Chapter_in_RJ_Sternberg_and_M._Hojjat_Eds._Satisfaction_in_close_relationships._New_York_Guilford
- Stewart, M. C., Dainton, M. ve Goodboy, A. K. (2014). Maintaining relationships on Facebook: Associations with uncertainty, jealousy, and satisfaction. *Communication Reports*, 27(1), 13-26.

- Story, L. B. ve Bradbury, T. N. (2004). Understanding marriage and stress: Essential questions and challenges. *Clinical Psychology Review*, 23(8), 1139-1162.
- Sun, T. ve Wu, G. (2012). Traits, predictors, and consequences of Facebook self-presentation. *Social Science Computer Review*, 30(4), 419-433.
- Sümer, S. ve Arıca, T. (2018). Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, romantik kıskançlık ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Psikoloji Araştırmaları*, 3(6), 6-13.
- Szinovacz, M. E. (1980). Female retirement: Effects on spousal roles and marital adjustment. *Journal of Family Issues*, 1(3), 423-440.
- Şendil, G. ve Korkut, Y. (2008). Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. *Psikoloji Çalışmaları/Studies in Psychology*, 28, 15-34.
- Şener, A. ve Terzioğlu, G. (2002). *Ailede eşler arası uyuma etki eden faktörlerin araştırılması*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Şener, A. ve Terzioğlu, G. (2008a). Bazı sosyo-ekonomik ve demografik değişkenler ile iletişimin eşler arası uyuma etkisinin araştırılması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 13(13).
- Şener, A. ve Terzioğlu, G. (2008b). Arkadaşlık ilişkilerinin evlilik uyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar Dergisi*, 1, 1-15.
- Şimşek, H. B. (2009). Ankara'nın farklı sosyoekonomik bölgelerinde yaşayan aile bireylerinin aile ilişkilerini algılama durumları. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 8-26.
- Taşçı, E., Bolsoy, N., Kavlak, O. ve Yücesoy, F. (2008). İnfertil kadınlarda evlilik uyumu. *Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Dergisi*, 5(2), 105-110.
- Taycan, S. E. ve Kuruoğlu, A. Ç. (2014). Evlilik uyumu ile bağlanma stilleri ve mizaç ve karakter özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 25(1), 9-18.
- Taysi, E. (2010). Evlilikte bağışlama: Evlilik uyumu ve yüklemelerin rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 25(65), 40-52.

- Tektaş, N. (2014). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları kullanımlarına yönelik bir araştırma. *Tarih Okulu Dergisi*, 7(XVII), 851-870.
- The top 500 sites on the web. (2019, 27 Ocak). Erişim adresi: <https://www.alexa.com/topsites>
- Tiryaki, S. ve Karakuş, M. (2018). Evli bireylerin sosyal medya kullanımları üzerine bir saha araştırması. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemler Dergisi*, 26(3), 422-443.
- Tokunaga, R. S. (2011). Social networking site or social surveillance site? Understanding the use of interpersonal electronic surveillance in romantic relationships. *Computers in Human Behavior*, 27(2), 705-713.
- Tokunaga, R. S. (2016). Interpersonal surveillance over social network sites: Applying a theory of negative relational maintenance and the investment model. *Journal of Social and Personal Relationships*, 33(2), 171-190.
- Top Websites Ranking. (2018, 1 Aralık). Erişim adresi: <https://www.similarweb.com/top-websites/turkey>
- Treem, J. W. ve Leonardi, P. M. (2013). Social media use in organizations: Exploring the affordances of visibility, editability, persistence, and association. *Annals of the International Communication Association*, 36(1), 143-189.
- Treviño, Y. A., Wooten, H. R. ve Scott, R. E. (2007). A correlational study between depression and marital adjustment in Hispanic couples. *The Family Journal*, 15(1), 46-52.
- Trudel, G., Landry, L. ve Larose, Y. (1997). Low sexual desire: The role of anxiety, depression and marital adjustment. *Sexual and Marital Therapy*, 12(1), 95-99.
- Trudel, G., Villeneuve, L., Prévile, M., Boyer, R. ve Fréchette, V. (2010). Dyadic adjustment, sexuality and psychological distress in older couples. *Sexual and Relationship Therapy*, 25(3), 306-315.
- Tutarel-Kışlak, Ş. (1997). Evlilik uyumu ile nedensellik ve sorumluluk yüklemeleri arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 12(40), 55-64.
- Tutarel-Kışlak, Ş. ve Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 5(5).

- Tutarel-Kışlak, Ş. ve Çavuşoğlu, P. Ş. (2006). Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 9(9), 61-68.
- Tutarel-Kışlak, Ş. ve Göztepe, I. (2012). Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 27-46.
- Tuzcu, A. (2017). *Evli bireylerde kişilik özelliklerinin evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü. (2018). *Evlenme ve boşanma istatistikleri, 2017*. Erişim adresi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27593>
- Utz, S. ve Beukeboom, C. J. (2011). The role of social network sites in romantic relationships: Effects on jealousy and relationship happiness. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 16(4), 511-527.
- Utz, S., Muscanell, N. ve Khalid, C. (2015). Snapchat elicits more jealousy than Facebook: A comparison of Snapchat and Facebook use. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(3), 141-146.
- Waite, L. J., Luo, Y. ve Lewin, A. C. (2009). Marital happiness and marital stability: Consequences for psychological well-being. *Social Science Research*, 38(1), 201-212.
- Wang, S. S., Moon, S. I., Kwon, K. H., Evans, C. A. ve Stefanone, M. A. (2010). Face off: Implications of visual cues on initiating friendship on Facebook. *Computers in Human Behavior*, 26(2), 226-234.
- Westerman, M. A. ve La Luz, E. J. (1995). Marital adjustment and children's academic achievement. *Merrill-Palmer Quarterly*, 41(4), 453-470.
- White, G. L. (1980). Inducing jealousy: A power perspective. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 6(2), 222-227.
- White, G. L. (1981). Some correlates of romantic jealousy. *Journal of Personality*, 49(2), 129-145.
- Whitty, M. T. (2005). The realness of cybercheating. *Social Science Computer Review*, 23(1), 57-67.

- Wilkie, J. R., Ferree, M. M. ve Ratcliff, K. S. (1998). Gender and fairness: Marital satisfaction in two-earner couples. *Journal of Marriage and the Family*, 60(3), 577-594.
- Williams, K. (2003). Has the future of marriage arrived? A contemporary examination of gender, marriage, and psychological well-being. *Journal of Health and Social Behavior*, 44(4), 470-487.
- Xiaohe, X. ve Whyte, M. K. (1990). Love matches and arranged marriages: A Chinese replication. *Journal of Marriage and the Family*, 52(3), 709-722.
- Valenzuela, S., Halpern, D. ve Katz, J. E. (2014). Social network sites, marriage well-being and divorce: Survey and state-level evidence from the United States. *Computers in Human Behavior*, 36, 94-101.
- Van Ouytsel, J., Van Gool, E., Walrave, M., Ponnet, K. ve Peeters, E. (2016). Exploring the role of social networking sites within adolescent romantic relationships and dating experiences. *Computers in Human Behavior*, 55, 76-86.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 250-261.
- Yelsma, P. ve Athappilly, K. (1988). Marital satisfaction and communication practices: Comparisons among Indian and American couples. *Journal of Comparative Family Studies*, 19(1), 37-54.
- Yeşiltepe, S. S. (2011). *Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi oluş ve bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Yeşiltepe, S. S. ve Çelik, M. (2014). Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi olma ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(3), 992-1013.
- Yıldırım, İ. (1993). Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki evli bireylerin uyum düzeyleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(4), 23-28.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, Ş., Özdemir, M. ve Alparslan, E. (2018). Kullanımlar ve doyumlar kuramı çerçevesinde bir sosyal paylaşım ağı incelemesi: Facebook örneği. *Intermedia International e-Journal*, 5(8), 42-65.

- Yılmaz, A. (2001a). Eşler arasındaki uyum: kuramsal yaklaşımlar ve görgül çalışmalar. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 4(4).
- Yılmaz, A. (2001b). Eşler arasındaki uyum, anne-baba tutumu ve benlik algısı arasındaki ilişkilerin gelişimsel olarak incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 16(47), 1-24.
- Young, S., Dutta, D. ve Dommetty, G. (2009). Extrapolating psychological insights from Facebook profiles: A study of religion and relationship status. *CyberPsychology & Behavior*, 12(3), 347-350.
- Zhang, Z. ve Hayward, M. D. (2006). Gender, the marital life course, and cardiovascular disease in late midlife. *Journal of Marriage and Family*, 68(3), 639-657.
- Zeytinoğlu, E. (2013). *Evli bireylerin benlik saygısı, kıskançlık düzeyi, evlilikteki çatışmalar ve evlilik doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

EKLER

EK 1. Öğrencinin Akademik Özgeçmişi

Kişisel Bilgiler			
Adı ve Soyadı	Senem Şengeldi Şimşek		
E-postası/Web Sayfası	senemsengeldisimsek@gmail.com		
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Uzmanlık Alanı	Psikolojik Danışmanlık		
Öğrenim Bilgileri			
	Üniversite	Bölüm	Yıl
Lisans	Ege Üniversitesi	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	2004-2008
Tez Başlığı	-		
Tez Danışmanı	-		
Akademik Eserler			
-			
Alanıyla İlgili Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler			
Türk PDR Derneği, EMDR HAP, AÇEV.			
Alanıyla İlgili Aldığı Ödüller			
MEB 2 adet Başarı Belgesi.			

EK 2. Kişisel Bilgi Formu

Evli bireylerde evlilik uyumu ve Facebook kıskançlığı konusunda bir araştırma yapıyoruz. Araştırma sonuçları toplu olarak değerlendirileceğinden isminizi belirtmenize gerek yoktur. Sağlık bilgileri elde edilebilmesi için verdiğiniz yanıtlarda samimi ve dürüst olmanız son derece önemlidir. Lütfen soruların başındaki yönergeleri okuyarak, size en uygun gelen seçeneği işaretleyiniz ve cevaplandırılmamış soru bırakmayınız. Yardımlarınız ve katılmanız için çok teşekkür ederiz.

1. Cinsiyetiniz:

Kadın ()

Erkek ()

2. Yaşınız: _____

3. Oturduğunuz İlçe: _____

4. Ailenizin toplam aylık geliri ne kadardır?

500-1000 TL ()

1000-1500 TL ()

1500-2000 TL ()

2000-2500 TL ()

2500 TL ve üstü ()

5. Eğitim Durumunuz:

Okur-yazar ()

İlkokul ()

Ortaokul ()

Lise ()

Üniversite ()

Yüksek lisans / Doktora ()

6. Eşinizin Eğitim Durumu:

Okur-yazar ()

İlkokul ()

Ortaokul ()

Lise ()

Üniversite ()

Yüksek lisans / Doktora ()

7. Kaç yaşında evlendiniz?

20 yaş altı ()

20-25 yaş arası ()

26-30 yaş arası ()

31-35 yaş arası ()

36-40 yaş arası ()

8. Ne kadar süredir evlisiniz?

1-5 yıl arası ()

6-10 yıl arası ()

11-15 yıl arası ()

16-20 yıl arası ()

21 yıl ve sonrası ()

9. Eşinizle nasıl evlendiniz?

Anlaşarak ()

Görücü usulü ()

Diğer: _____

10. Kaç çocuğunuz var?

Yok ()

Tek çocuk ()

İki çocuk ()

Üç veya daha fazla ()

EK 3. Çiftler Uyum Ölçeği (Örnek Maddeler)

- Aşağıda ilişkinizdeki farklı mutluluk düzeyleri gösterilmektedir. Orta noktadaki 'mutlu' birçok ilişkide yaşanan mutluluk düzeyini gösterir. İlişkinizi genelde değerlendirdiğinizde mutluluk düzeyinizi en iyi şekilde belirtecek olan seçeneği lütfen işaretleyiniz.

- () Aşırı mutsuz
 () Oldukça mutsuz
 () Az mutsuz
 () Mutlu
 () Oldukça mutlu
 () Aşırı mutlu
 () Tam anlamıyla mutlu

- Siz ve eşiniz ev dışı etkinliklerinizin ne kadarına birlikte katılırsınız?

Hepsine () Çoğuna () Bazılarına () Çok azına () Hiçbirine ()

EK 4. Facebook Kıskançlığı Ölçeği (Örnek Maddeler)

Lütfen aşağıdaki ifadeleri 7 dereceli bir ölçek üzerinde size uygunluk düzeyini dikkate alarak değerlendiriniz. (1 = Hiçbir zaman, 2 = Çok nadir, 3 = Nadir, 4 = Kararsızım, 5 = Ara sıra, 6 = Çoğunlukla, 7 = Her zaman)	Hiçbir zaman	Çok nadir	Nadir	Kararsızım	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman
1. Eşimin/sevgilimin Facebook'ta karşı cinsten, benim tanımadığım birini arkadaş olarak eklemesi beni kıskandırır.							
6. Eşime/sevgilime Facebook arkadaşları hakkında sorular sorarım.							
7. Eşime/sevgilime karşı cinsten birisi Facebook sayfası üzerinden kişisel bir hediye gönderirse bundan rahatsızlık duyarım.							
13. Karşı cinsten birinin eşimin/sevgilimin duvarına mesaj yazması beni kıskandırır.							
18. Facebook'ta eşimi/sevgilimi çekici bulduğunu ifade eden birisi olursa bu durum beni rahatsız eder.							
23. Eşime/sevgilime Facebook hareketleri ile ilgili sorular yöneltirim.							
26. Eşimin/sevgilimin Facebook hesabına ulaşma girişiminde bulunurum.							

EK 5. Uygulama İzinleri

fisil@metu.edu.tr
 7.12.2017 Per 17:06
 Siz

2000 DAS makale.pdf
 72 KB

DAS ölçek.pdf
 2 MB

3 ek (3 MB) Tümünü indir Tümünü OneDrive'a kaydet

Merhaba,
 Güzel ifadeleriniz için teşekkür ederim. Gerekli dokümanları gönderiyorum.
 İyi çalışmalar dilerim.
 Saygılarımla

>>

>> Merhaba Sayın Hocam,

>>

>>

>> Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Eğitimi ve Danışmanlığı yüksek lisans programına devam

>> ediyorum. "Evlilik Uyumu ve Facebook Kıskançlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"

>> isimli tez çalışmam Prof. Dr. Ferda AYSAN danışmanlığında yürütülecektir. Araştırma

>> kapsamında "Çiftler Uyum Ölçeği" nin kullanılması planlanmaktadır. E-mail çıktısı

>> olarak

>> etik kurula sunmak üzere ölçeği araştırmamda kullanmak için izninizi rica ediyorum.

>>

>>

>> Saygılarımla.

>>

>>

>> Senem ŞENGELDİ ŞİMŞEK

EK 6. Uygulama İzinleri

Andaç Demirtaş Madran <demirtasmadran@gmail.com>

29.09.2017 Cum 10:58

Siz

Sayın Şengeldi Şimşek,

Uyarlama çalışmasını gerçekleştirmiş olduğum Facebook Kıskançlığı Ölçeği'ni çalışmanızda kullanmanız uygundur. Başarılar dilerim...

Doç. Dr. Andaç Demirtaş Madran
Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi
Bağlıca Kampusu 06810
Etimesgut/Ankara

28 Eylül 2017 13:13 tarihinde Senem ŞENGELDİ ŞİMŞEK

<seneseng@hotmail.com> yazdı:

- > Merhaba Sayın Hocam,
- >
- >
- > Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Eğitimi ve Danışmanlığı yüksek lisans
- > programına devam ediyorum. "Evlilik Uyumu ve Facebook Kıskançlığı Arasındaki
- > İlişkinin İncelenmesi" isimli tez çalışmam Prof. Dr. Ferda AYSAN
- > danışmanlığında yürütülecektir. Araştırma kapsamında "Facebook Kıskançlığı
- > Ölçeği (FKÖ)"nin kullanılması planlanmaktadır. E-mail çıktısı olarak etik
- > kurula sunmak üzere FKÖ'ni araştırmamda kullanmak için izninizi rica
- > ediyorum.

EK 7. Etik Kurul Kararı

**T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ETİK KURULU KARARI**

TOPLANTI TARİHİ : 20/09/2018
TOPLANTI SAYISI : 08

KARAR-1-:

Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı 2016950121 numaralı öğrencisi Senem ŞENGELDİ ŞİMŞEK'in tezi kapsamında gerçekleştireceği asıl uygulamalara ilişkin tez danışmanı Prof.Dr.Ferda AYSAN'ın 06/09/2018 tarihli dilekçesi ile ekleri görüşüldü.

Yapılan görüşmeler sonucunda,

Prof.Dr.Ferda AYSAN'ın danışmanlığında, Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı 2016950121 numaralı öğrencisi Senem ŞENGELDİ ŞİMŞEK'in "*Evlilik Uyumu ve Facebook Kıskançlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" konulu tez çalışması kapsamında yapmak istediği asıl uygulamaların etik açıdan uygunluğuna bulunanların oy birliği ile karar verildi.

 Doç.Dr.Bahar BARAN (BAŞKAN)	
 Doç.Dr.Berna CANTÜRK GÜNHAN (ÜYE)	 Doç.Dr.Banu ÇULHA ÖZBAŞ (ÜYE)
İZİNLI Dr.Öğr.Üyesi Sermin BİLEN (ÜYE)	 Dr.Öğr.Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ (ÜYE)

Uğur Mumcu Cad. 135 Sk. No:5 35380 Buca/İZMİR
 Telefon: +90(232)440 09 08 – 440 09 11 Faks: +90 (232) 420 60 45
 e-posta: egitimbil.kurul@deu.edu.tr İnternet Adresi: http://ebe.deu.edu.tr/

